Arhim. Eusebiu Giannakakis

În mijlocul durerii, la căpătâiul celor suferinzi

ISBN 978-606-666-112-6

Arhim. Eusebiu Giannakakis

ÎN MIJLOCUL DURERII, LA CĂPĂTÂIUL CELOR SUFERINZI

Traducere din limba greacă de drd. Nicolae Burăş

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfinţitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei

DOXOLOGIA
Iaşi, 2013

Volum dedicat tuturor celor ce se nevoiesc
sub povara crucii durerii, precum şi
celor ce se jertfesc, zi de zi,
întru mângâierea celor suferinzi.

CUPRINS

PROLOG

În calitatea mea de student al Facultăţii de Teologie din cadrul Universităţii din Atena, pe parcursul anilor 1956-1960 am avut des ocazia de a lua parte la slujbele oficiate într-un lăcaş de închinăciune mai puţin obişnuit. La subsolul Spitalului „Hipocrat” din Atena, mai exact pe culoarul Clinicii de Radiologie, părintele Eusebiu Giannakakis, preot misionar al spitalului, săvârşea Sfânta Liturghie duminică de duminică. Iniţial, părintele Eusebiu amenajase acolo un spaţiu cât de cât corespunzător. Era vorba de o Sfântă Masă mobilă, de strana pentru psalţi, precum şi de scaune destinate bolnavilor. Student fiind, mergeam acolo pentru a lua parte la Sfintele Slujbe. Nu eram atras doar de originalitatea lăcaşului de închinăciune, ci mai ales de personalitatea smerită a preotului slujitor. Şi asta pentru că părintele Eusebiu era pentru mine asemeni unui magnet duhovnicesc. Sfinţenia persoanei sale şi, în general, măreţia actului liturgic, plin de smerenie, constituiau pentru mine un model de vieţuire.

Cine şi-ar fi închipuit însă că, după aproximativ 30 de ani, sfinţitul preot misionar al Spitalului „Hipocrat” şi studentul aveau să fie din nou împreună? Acela în mănăstire şi studentul la Episcopie!

Cine ne-ar fi putut spune atunci că, după aproximativ 30 de ani, părintele Eusebiu avea să devină acel meteor strălucitor din viaţa duhovnicească atât a mea, cât şi a dreptmăritoarei mele eparhii Theosostos? O „comoară nepreţuită", după cum l-am definit în toate articolele în care l-am amintit, un capitol nepreţuit al vieţii liturgice, un model de virtute greu de egalat, un izvor nesecat de smerenie şi iubire, „aşa cum Dumnezeu a preamărit, asta s-a şi făcut!", asta a fost părintele Eusebiu! De multe ori, în viaţă se întâmplă ca persoane neînsemnate să se bucure de cinuri înalte, iar sfinţii să treacă neobservaţi, slujindu-l smeriţi pe Domnul Dumnezeu a toate Făcătorul!

Iată, aşadar, de ce consider ca pe o binecuvântare specială a lui Dumnezeu faptul că am fost considerat vrednic de a scrie prologul acestei cărţi scrise de mâinile sfinţite ale unui călugăr venerabil, ale cărei pagini păstrează pentru posteritate substanţa experienţei şi a dăruirii acestui slujitor sfinţit al Altarului Domnului în mijlocul durerii, la căpătâiul celor suferinzi.

În calitatea sa de preot misionar al Spitalului „Hipocrat", părintele Eusebiu şi-a dedicat viaţa celor pe care i-a slujit zi şi noapte. Este între puţinii preoţi de spital care au trăit, pe toată durata slujirii sale, într-o încăpere modestă din cadrul aşezământului spitalicesc, în vecinătatea saloanelor pline de bolnavi, fiind foarte apropiat nu numai de aceştia, ci şi de

medicii şi de personalul medical. Zi şi noapte, scâncetele suferinzilor au constituit pentru acesta unică tovărăşie şi, în acelaşi timp, imbold continuu de slujire neobosită, în rugăciune şi sacrificiu, întru alinarea durerii. Acolo, la Spitalul „Hipocrat”, părintele Eusebiu obişnuia să doarmă într-un scaun, nu pe un pat, astfel încât să poată fi oricând pregătit, gata de luptă, de îndată ce i se cerea sprijinul. A îmbătrânit la căpătâiul celor suferinzi, nespus de dragi lui, pe care i-a iubit cu dragoste sinceră, fiindu-le alături în momentele grele, asemeni unui izvor de mângâiere. Pentru bolnavii internaţi, părintele Eusebiu era ca un tată. Răbdarea nu l-a trădat niciodată, iar bunătatea sa devenise legendară. Metodic şi eficace în îndeplinirea misiunii sale, preacuviosul părinte Eusebiu a fost şi a rămas neîntrecut întru ale harului, prin rugăciunile sale reuşind să-l impresioneze până şi pe Dumnezeu.

Cu ajutorul cunoştinţelor pe care le dobândiseră, medicii de la Spitalul „Hipocrat” făceau eforturi supraomeneşti pentru a-şi vindeca bolnavii. Alături de aceştia se afla însă, neobosit, părintele Eusebiu care, prin mijloacele dăruite lui de Sfântul Har, aducea sufletele pe calea mântuirii în Hristos. Pentru părintele Eusebiu, Sfânta Spovedanie şi împărtăşirea bolnavilor cu Sfintele Taine au constituit mulţumirea supremă.

Prin această carte ni se dă, aşadar, ocazia de a împărtăşi tuturor celor interesaţi câte ceva din experienţa

de nepreţuit a sfinţitului călugăr. În paginile volumului sunt consemnate întâmplări şi cazuri cutremurătoare, deosebit de folositoare nu numai preotului de spital, ci şi medicului, personalului medical, precum şi nouă, tuturor. Părintele Eusebiu este cel care reuşeşte să ne împace cu suferinţa şi să ne călăuzească paşii înspre alinarea ei. Volumul de faţă este un motiv în plus şi o şansă de a ne exprima recunoştinţa profundă faţă de unul dintre aleşii lui Dumnezeu, preacuviosul părinte Eusebiu.

IPS Ambrozie, Mitropolit de Kalavrita
şi Aigialeia

PROLOG LA EDIȚIA A III-A

În ciuda numeroaselor sale responsabilităţi şi obligaţii, izvorâte din calitatea sa de ctitor, duhovnic şi slujitor al Sfintei Mănăstiri cu hramul „Sfântul Ioan Teologul”, răposatul arhimandrit preot Eusebiu Giannakakis, duhovnic şi monah deosebit de drag nouă, a găsit răgazul necesar pentru a scrie această carte atât de folositoare. Din păcate însă, nu a reuşit să se bucure de editarea acesteia.

Volumul a fost lansat cu ocazia parastasului de 40 de zile, oficiat în memoria venerabilului şi sfinţitului monah, fiind oferită, ca binecuvântare, tuturor fiilor duhovniceşti ai acestuia, atâţia câţi au reuşit să-i fie din nou aproape în acea zi pentru a-şi exprima, fie şi în acest mod, prinosul de cinstire şi recunoştinţă faţă de cel care, timp de atâţia ani, fusese pentru ei asemenea unui tată şi duhovnic plin de bunătate şi sinceritate.

Preacuviosul părinte Eusebiu i-a iubit nespus pe cei suferinzi, dedicându-se în totalitate lucrării duhovniceşti de sprijinire a acestora şi slujirii lui Hristos. Trăia cu atâta intensitate viaţa de spital, încât numele său ajunsese să se confunde cu cel al Spitalului „Hipocrat”. Trecerea sa prin aşezământul spitalicesc din Atena s-a constituit într-o epocă de înflorire duhovnicească fără precedent.

INTRODUCERE

Durerea face parte din viaţa omului. Din păcate, într-un anumit moment al vieţii, omul este chemat să facă faţă suferinţei. Fiecare dintre noi sau dintre apropiaţii noştri ne vom îmbolnăvi, la un moment dat. E momentul în care, de obicei, începem să ne stresăm şi să ne întristăm.

Neliniştea, teama şi dezamăgirea asediază bolnavul care, în focul durerii, este încercat din greu, suferă nespus şi are nevoie de ajutor, nu atât de cel medical, cât mai ales de cel duhovnicesc. Şi asta pentru că tristeţea exagerată dezarmează sufletul, starea de sănătate a omului înrăutăţindu-se tot mai mult. Astfel, omul caută mângâiere, întărire şi dragoste adevărată. Unde le poate găsi însă pe toate acestea?

Cu dragostea sa nesfârşită, Dumnezeul Iubirii şi al Milei, Iisus cel atât de drag nouă veghează neîncetat. În scurta Sa viaţă pământească, Şi-a arătat dragostea necondiţionată faţă de cei suferinzi: „Acesta neputinţele noastre le-a luat şi bolile ni le-a purtat". Până în ziua de azi, Sfânta noastră Biserică, Trupul Mântuitorului Hristos, este singurul izvor de mângâiere şi rugăciune.

Smerit şi tăcut, cu zel nesecat şi putere de sacrificiu, preotul de spital, reprezentantul lui Dumnezeu în acest aşezământ, se dedică alinării suferinţei, fiind

permanent mobilizat în slujirea celor bolnavi şi lucrând în sufletul acestora prin toate mijlocele. Cu ajutorul rugăciunii, al cuvântului lui Dumnezeu şi a Sfintelor Taine, pe care Sfânta noastră Biserică i le pune la dispoziţie, preotul de spital trudeşte pentru a-i ajuta pe cei suferinzi să simtă prezenţa şi dragostea lui Dumnezeu, pentru a renaşte duhovniceşte şi pentru a înţelege necesitatea şi folosul durerii, astfel încât, cu răbdare şi optimism, să facă faţă încercării prin care trec.

Necesitatea, dar şi folosul prezenţei preotului de spital în mijlocul suferinzilor, la căpătâiul acestora, sunt confirmate şi de această carte care, deşi are un număr limitat de pagini, a fost scrisă după îndelungă meditaţie şi rugăciune. Este un volum-mărturie a celor 35 de ani de slujire a mea ca preot misionar la Spitalul „Hipocrat” din Atena.

Am considerat-o ca pe-o datorie să fac cunoscute dragostei dumneavoastră cazuri pe care le-am trăit în mijlocul durerii, la căpătâiul celor suferinzi, singurul meu scop şi dorinţă fierbinte fiind ca volumul de faţă să vă fie de folos duhovnicesc, întru slava lui Dumnezeu.

Tipărită la Mănăstirea „Sfântul Ioan Teologul”, la data de 17 martie, şi dedicată memoriei preacuviosului fiu al lui Dumnezeu Alexie, preot, trecut la cele veşnice în anul 1995.

Arhimadrit Eusebiu Giannakakis

1. MISIUNEA PREOTULUI ÎN SPITAL

Treizeci şi cinci de ani la Spitalul „Hipocrat” din Atena, în mijlocul durerii, din luna februarie a anului 1952 şi până în luna mai a anului 1986. Dintotdeauna am simţit nevoia de a-i sluji pe cei suferinzi. Îmi doream mult să devin preot de spital, pentru a mă putea afla neîncetat la căpătâiul celor suferinzi. De aceea, mulţumesc Preabunului Dumnezeu, Care mi-a îndeplinit această dorinţă sfântă. La momentul numirii mele pe postul de preot misionar, Spitalul „Hipocrat” dispunea doar de trei sute de paturi. În anul 1987, numărul acestora trecea de şapte sute, iar în zilele în care spitalul funcţiona ca unitate de primire urgenţe, numărul bolnavilor internaţi acolo trecea de opt sute.

Spitalul este asemenea acestei lumi, o societate în miniatură. Aproape de cei bolnavi, angajaţii spitalului, destul de mulţi ca număr, nu se opresc nici o clipă, pentru a putea face faţă nevoilor celor suferinzi. În prima linie se află doctorii (profesori universitari, medici specialişti sau rezidenţi), atât de necesari oricărui bolnav. Sunt cei ce poartă întreaga răspundere şi grijă pentru organizarea şi buna desfăşurare a actului medical. În urma acestora vin asistente medicale, fie ele responsabile de secţii, asistente-şefe

sau simple infirmiere, care sunt sufletul spitalului. Fără ajutorul lor, medicii nu şi-ar putea dovedi priceperea, iar spitalul efectiv nu ar mai funcţiona. Împreună cu asistenta-şefă, doctorii trec la examinarea bolnavilor. Aceasta urmează a le coordona pe celelalte asistente în ceea ce priveşte perioada de spitalizare a bolnavilor. La fel de necesari sunt însă şi brancardierii.

Alături de cei amintiţi, pentru buna funcţionare a instituţiei trudesc o mulţime de funcţionari de birou, precum şi personalul responsabil cu întreţinerea, electricieni, instalatori, tâmplari, cu toţii aflaţi la subsolul spitalului. Bineînţeles, nu lipseşte nici personalul auxiliar, responsabil cu transportul alimentelor şi cu curăţenia de pe secţiile instituţiei spitaliceşti.

Cabinetele de primire urgenţe, laboratoarele (microbiologie, radiologie) şi centrul de sânge, toate sunt organizate exemplar. Cantinele funcţionează după un program şi o disciplină strictă, nu doar pentru bolnavii internaţi, ci şi pentru întregul personal al spitalului. Tot în cadrul spitalului funcţionează şi un ghişeu, o farmacie, o spălătorie, o croitorie şi o călcătorie. Toţi angajaţii spitalului, fiecare la postul său, trudesc cu dragoste, conştinciozitate şi, mai ales, cu nemărginită dăruire.

Prin urmare, numărul celor ce lucrează într-un spital nu e deloc neglijabil. Forfota e continuă, se întinde de-a lungul celor 24 de ore, câte are ziua, dar mai ales în zilele în care spitalul funcţionează în

regim de unitate de primire urgenţe. Tot ceea ce se întâmplă acolo are ca numitor comun bolnavii, pe cei ţintuiţi pe patul durerii. În orice spital, totul se face în numele semenilor noştri suferinzi, care luptă cu disperare pentru a-şi învinge boala. Acolo, tot ceea ce se întâmplă este dedicat creaţiei lui Dumnezeu, care se vede ameninţată de una sau alta dintre boli, şi tuturor celor care se ostenesc pentru a ieşi învingători în lupta cu boala, astfel încât, însănătoşiţi, să se poate întoarce, în cel mai scurt timp posibil, în sânul familiei dragi.

Mulţi sunt, aşadar, în spitale, cei care veghează la căpătâiul celor suferinzi. Fiecare o face însă în felul său, oferindu-şi serviciile aşa cum crede de cuviinţă. Unul dintre aceştia iese însă în evidenţă, nu atât datorită înfăţişării sale, cât mai ales domeniului în care îşi desfăşoară activitatea, mult diferit de cele ale tuturor celorlalţi. Este vorba despre preotul misionar, reprezentantul lui Dumnezeu şi, în acelaşi timp, administrator al Sfântului Har al Acestuia, trimisul Celui Preaînalt şi slujitorul Sfântului Altar. Contextul în care preotul misionar se află în spital, acolo unde îşi exercită responsabilităţile duhovniceşti, la căpătâiul celor suferinzi, este unul cu totul special, iar relaţia sa cu bolnavii este una de esenţă, foarte apropiată.

Prezenţa preotului în spital este una organică, misiunea sa fiind una specială, de o cu totul altă factură şi culoare: duhovnicească şi sfântă. Preotul de spital este cel ce administrează Sfintele Slujbe

ale Bisericii, pentru folosul duhovnicesc al tuturor celor aflaţi acolo, şi mai ales Sfintele Taine, pentru sănătatea trupească şi sufletească a bolnavilor, centrul de greutate al misiunii sale.

Preotul de spital este cel care, zi de zi, se jertfeşte pe altarul dragostei pentru cei suferinzi, face tot ceea ce îi stă în putinţă pentru a răspunde, cum poate mai bine, cererilor şi nevoilor sufleteşti ale acestora. Pentru bolnavi, el este cea mai potrivită mângâiere, fiind văzut şi aşteptat de aceştia asemenea unui înger duios. Fie şi la o vizită de scurtă durată în salon, preotul de spital este întâmpinat cu bucurie, i se cere binecuvântarea şi, de cele mai multe ori, cei internaţi acolo aşteaptă de la acesta să se roage pentru sănătatea lor.

Prin urmare, preotul de spital este chemat să vegheze, să fie prezent continuu, gata să ofere ajutor, indiferent de momentul zilei în care i se cere acest lucru. El este chemat să sprijine, să mângâie, să odihnească, să întărească şi să răspundă nevoilor bolnavilor. Fie că bolnavul are nevoie de o transfuzie de sânge, are dificultăţi de natură financiară, îi este greu să-şi procure medicamentele necesare sau vreun bilet de călătorie pentru a se întoarce în ţara sa de origine, fie orice altă problemă îl frământă, preotul misionar îi vine în întâmpinare.

Misiunea preotului de spital este, aşadar, una sfântă, iar ajutorul pe care acesta îl oferă bolnavilor, de nepreţuit.

Binecuvântat fie Dumnezeu!

2. DE LA MĂNĂSTIREA „SFÂNTA LAVRĂ” LA SPITALUL „HIPOCRAT”

Încă din anii tinereţii am simţit, cu emoţie, grija pe care mi-o purta Dumnezeu. Venisem în Atena la vârsta de optsprezece ani, împreună cu fraţii mei, pentru a-mi găsi de lucru. Binecuvântările evlavioşilor mei părinţi şi sfaturile lor pline de înţelepciune m-au ferit de pericole şi capcane, atâtea câte pândesc orice copil de la ţară care vine în capitala ţării pentru a studia sau a lucra. Dragostea lui Dumnezeu mi-a purtat paşii către un sfânt duhovnic, părintele Ignatie Kolliopoulos, arhimandrit, membru al organizaţiei creştine „Viaţa”. Era un preot cum rar se mai vede astăzi, cu un talent oratoric ieşit din comun. Slujea la Biserica „Chrissopiliotissa”, care devenise cunoscută mai ales datorită lui. Acolo alesesem să iau parte la slujbe şi tot acolo am ascultat, pentru prima oară, predicile sale însufleţitoare.

Încetul cu încetul, am făcut cunoştinţă cu mai mulţi tineri, pe atunci majoritatea simpli muncitori. Mă împrietenisem cu ei duhovniceşte, prietenia noastră fiind una binecuvântată. Eram nelipsit şi de la predicile înflăcărate, mobilizatoare ale părintelui Serafim Papacostas, în fiecare după-amiază de duminică, la Mitropolie. După predică, mă întâlneam special cu ceilalţi tineri, pentru a aprofunda cele auzite,

pentru a lua anumite hotărâri şi pentru a stabili tactica referitoare la urcuşul nostru duhovnicesc. Încă de pe atunci obişnuiam a-i vizita pe bolnavii de prin spitale, împreună cu cel puţin unul dintre aceşti prieteni. De asemenea, cu toţii ajutam la orele de catehetică care se ţineau duminica în Şcolile Catehetice special înfiinţate.

Acei ani binecuvântaţi au fost deosebit de importanţi pentru viaţa fiecăruia dintre tineri care au trecut pe acolo. Ulterior, cu ajutorul harului lui Dumnezeu, unsprezece dintre cei cincisprezece tineri din grupul nostru am fost hirotoniţi preoţi.

Unul dintre momentele importante, aş putea spune binecuvântate, din viaţa mea a fost atunci cânt îndrumătorul organizaţiei creştine „Viaţa”, părintele Serafim Papacostas, teolog de mare valoare şi caracter al Bisericii noastre, m-a chemat în biroul său, împreună cu alţi doi tineri, pentru a ne spune că voia lui Dumnezeu era aceea de a ne hirotoni. Tot atunci ne-a vorbit şi despre responsabilitatea pe care o au cei care, deşi întrunesc condiţiile pentru hirotonire, refuză Sfânta Taină, această cinste deosebit de mare. Eram emoţionat şi chiar puţin speriat de această chemare a lui Dumnezeu, deşi era pe deplin în concordanţă cu dorinţa mea de a mă dedica în întregime Aceluia şi de a sluji Biserica din postura de cleric.

Între timp însă a intervenit războiul anilor 1940 şi am fost mobilizat pe front. M-am rugat neîncetat lui Dumnezeu să mă ajute să nu mi se întâmple ceva care să mă împiedice mai târziu să mă dedic preoţiei.

Iar dragostea Lui a fost pentru mine ca un scut. Într-o zi, în plin război, deşi pe deasupra capului îmi treceau obuze şi gloanţe de mitralieră, am căzut în genunchi într-o tranşee şi am început să mă rog: „Doamne, dacă mă ajuţi să scap, nu voi rămâne doar un simplu slujitor al Tău, ci voi lucra necontenit, din toate puterile, în Viţa-de-vie a Ta...".

Imediat ce m-am întors în Atena, în ciuda propunerilor atractive pe care mi le-a făcut patronul la care lucram şi a insistenţei sale de a rămâne în serviciul pe care mi-l oferise, mi-am înaintat demisia. De cum m-am văzut liber şi fără obligaţii, m-am grăbit să-mi ţin promisiunea făcută înaintea lui Dumnezeu.

Îmi pusesem toate speranţele în duhovnicul meu. De comun acord cu părintele Serafim Papacostas, acesta m-a trimis la Mănăstirea „Sfânta Lavră" din localitatea Kalavrita, pentru a fi îndrumat de mai experimentatul părinte duhovnic Serafim Rigopoulos, în preajma căruia urma să-mi fac ucenicia. Cu nespusă bucurie şi pe deplin convins că ceea ce mi se întâmpla făcea parte din planul lui Dumnezeu, am pornit spre Mănăstirea „Sfânta Lavră". Nu mai vizitasem niciodată această sfânta mănăstire. Cei trei ani de ascultare care au urmat în preajma preacuviosului părinte Serafim au fost cei mai frumoşi din viaţa mea.

Cu voia lui Dumnezeu, în anul 1941 am devenit călugăr stavrofor. Cu acea ocazie, părintele duhovnic mi-a spus: „Ţi-am ales numele de Eusebiu, convins

că o să-i semeni neobositului truditor şi sfânt al Bisericii noastre, părintele Eusebiu Mathopoulos". Era foarte apropiat duhovniceşte de acesta. Îl iubea nespus de mult. În duminica ce a urmat am fost hirotonit ierodiacon.

În luna octombrie a anului 1943, duhovnicul meu a trecut la cele veşnice, iar în luna decembrie a aceluiaşi an mănăstirea a fost distrusă de către germani, călugării care se nevoiau acolo fiind executaţi. Am trăit atunci clipe de durere şi revoltă profundă, văzând acele scene de coşmar. Câţi dintre noi am scăpat, cu voia lui Dumnezeu, ne-am ascuns într-o primă fază în pădure, de frica nemţilor. Am stat ascunşi din luna decembrie până în luna mai a acelui an. Nu voi putea uita niciodată rugăciunile stăruitoare pe care le-am făcut toţi cei ce ne aflam acolo, în acele clipe grele. Alături de noi era şi părintele Antim Dimakopoulos, ulterior egumen al Mănăstirii „Sfânta Lavră", frate întru cele duhovniceşti foarte iubit de noi. Trăiam din plin drama martiriului prin care trecea localitatea Kalavrita. Familiile fără adăpost şi orfanii aveau nevoie imediată de sprijin. Astfel, când pericolul a mai trecut, ne-am întors pentru a ne continua viaţa în chiliile mănăstirii ce semănau cu nişte bordeie.

În anul 1948, împreună cu părintele Antim şi cu părintele Ilie Tsakogiannis, mai târziu mitropolit al Demetriadei, am început, cu mult zel, reconstrucţia Sfintei Mănăstiri. Fusesem însărcinaţi cu această

lucrare de către Consiliul de conducere al mănăstirii. Cu ajutorul lui Dumnezeu, în anul 1950 lucrările au fost finalizate.

Cu binecuvântarea noului meu duhovnic, în anul 1951 am dat examene de admitere la Facultatea de Teologie din cadrul Universităţii din Atena, iar pe parcursul anului I am fost numit preot misionar la Spitalul „Hipocrat”.

3. PREOT MISIONAR LA SPITALUL „HIPOCRAT"

Mintea îmi era frământată de gânduri. Mă gândeam continuu cum aş fi putut să slujesc Biserica acolo, în Atena, mai precis în ce parohie sau aşezământ mănăstiresc aş fi putut sluji, astfel încât să pot participa şi la cursurile Facultăţii de Teologie.

În calitate de ierodiacon, am fost trimis timp de un trimestru să slujesc la Biserica „Sfântul Nicolae" din cartierul Nea Ionia. Curând, în paraclisul universităţii sau Biserica „Kapnikarea", cum mai e cunoscută, am fost hirotonit presbiter de către IPS Agatonic, mitropolit al Kalavritei şi Aigialiei. Imediat după aceea, pentru o scurtă perioadă de timp, am slujit la Biserica „Sfinţii Apostoli" din cartierul Ymittos.

Continuam însă să fiu atras de slujirea în spital, pentru a putea oferi ajutor suferinzilor din parohia care mi se încredinţase. Domnul Iubirii şi al Milosteniei mi-a văzut smerenia şi mi-a ascultat una dintre rugăciunile mele cele mai fierbinţi, trimiţându-mi un lucrător ales al Viţei Sale de vie, pentru a mă îndruma în domeniul în care doream să-mi desfăşor activitatea.

Este vorba de părintele arhimandrit Gheorghe Koutis, preot misionar la Spitalul „Sfântul Sava", cel

care, la acel moment, avea în grijă şi bolnavii de la Spitalul „Hipocrat”. Părintele Gheorghe m-a sprijinit foarte mult. Dânsul a fost cel care mi-a vorbit despre postul de preot de la Spitalul „Hipocrat”, vacant în acea perioadă, şi care m-a sfătuit să mă îngrijesc de numirea mea acolo cât mai repede cu putinţă. Fostul preot misionar al spitalului, părintele David, cel care până atunci se îngrijise de împărtăşirea bolnavilor cu probleme grave internaţi acolo, trecuse la cele veşnice.

Încă din anii tinereţii, de părintele Gheorghe mă lega o prietenie strânsă. Ne simţeam fraţi întru credinţă. Împreună, îi vizitam deseori pe bolnavii internaţi în spital. Grija acestuia pentru numirea mea pe acest post m-a emoţionat profund.

Fără a mai pierde timp, m-am adresat duhovnicului meu, părintele Policarp Andronis, arhimandrit, pentru a-i cere binecuvântarea. Nespus de bucuros, acesta a încuviinţat de îndată, dându-mi binecuvântarea. Mai mult decât atât, m-a însoţit personal până la directorul general din acea vreme al Spitalului „Hipocrat”, domnul Ioan Papagheorghiu, căruia m-a recomandat cu toată dragostea. Satisfăcuseră împreună serviciul militar şi se cunoşteau de mulţi ani, prietenia lor fiind una foarte puternică.

Cererea mea a fost aprobată imediat de Consiliul Administrativ al spitalului. Trebuia însă să aştept numirea pe post din partea Arhiepiscopiei din Atena. Fără a mai întârzia, l-am vizitat pe Preasfinţitul Dionisie, pe atunci episcop vicar al Mitropoliei Rogon

şi ulterior mitropolit de Kozani, căruia i-am descris situaţia. Acesta a aprobat pe loc numirea mea pe postul de preot misionar la Spitalul „Hipocrat”. Mai mult chiar, având în vedere că şi Consiliul Administrativ al spitalului fusese de acord, episcopul vicar mi-a înmânat decizia de numire. Astfel, în luna februarie a anului 1952, deosebit de încântat, m-am prezentat la post, unde am început să-mi exercit responsabilităţile.

4. DOMICILIUL STABIL: SPITALUL „HIPOCRAT”

Directorul Spitalului „Hipocrat” l-a însărcinat pe domnul Mihail Karvelas, unul dintre funcţionarii importanţi ai spitalului, să mă ajute să-mi găsesc un loc unde să-mi stabilesc reşedinţa. Şi, într-adevăr, cu multă dragoste, promptitudine şi respect, acesta a acceptat să mă ajute. Domnul Papagheorghiu era un creştin în deplinul sens al cuvântului, deosebit de evlavios, iar directorul îl stima mult. În aceeaşi zi, mi-a pus la dispoziţie toate cele necesare (pat, aşternuturi, pături etc.). Mi se oferise o cămăruţă în clădirea veche a spitalului, chiar deasupra terasei. Încăperea era, la drept vorbind, destul de mică, dar drăguţă. Dispuneam de toate utilităţile şi mă simţeam cu adevărat binecuvântat.

Din cămăruţa mea aveam să pornesc, de fiecare dată, înarmat cu har şi putere de la Dumnezeu, pentru a-i ajuta pe cei suferinzi. Îi vizitam des, în dorinţa mea de a-i cunoaşte cât mai bine, de a le vorbi, de a mi-i apropia cât mai mult, de a afla amănunte despre boala de care sufereau şi de durerea pricinuită de aceasta şi de a afla în ce mod aş fi putut să-i ajut din postura mea de slujitor al Bisericii.

Îl slăveam pe Dumnezeu pentru că îmi dăduse tot ceea ce îmi dorisem mai mult. Pentru mine, postul

de preot de spital era asemenea unui dar sfânt, o binecuvântare specială. Deşi mă consideram nevrednic, nedemn măcar de a fi băgat în seamă, cu multe lipsuri şi defecte, fusesem totuşi chemat să-i slujesc pe semenii mei suferinzi.

Îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru că mi-a încredinţat spre îngrijire suflete create de mâinile Sale, pentru că m-a învrednicit să slujesc semeni aflaţi pe patul de suferinţă. Doar Dumnezeu putea încuviinţa o astfel de încercare, pentru folosul sufletesc al acelora. Ca un Iubitor de oameni şi Milostiv Părinte, Dumnezeu încuviinţează suferinţa, astfel încât bolnavii să aibă şansa metaniei sincere şi a întoarcerii la El. Dragostea Lui nu cunoaşte limite. Preabunul Dumnezeu vrea ca toţi oamenii să se mântuiască, să nu rătăcească sau să fie condamnaţi la osândă veşnică. De aceea, Dumnezeu prelungeşte viaţa fiecărei creaturi a Sa, dându-i ocazii binecuvântate, precum boala, astfel încât acestea să aibă timp să se căiască şi să-şi dobândească mântuirea. Cum ar fi fost mai potrivit, aşadar, să Îl slujesc pe Dumnezeu, ca reprezentant al Său, în acest domeniu al suferinţei? Cât de conştient trebuia să fiu de nevrednicia mea, câtă voinţă trebuia să am ca să-mi recunosc imperfecţiunile şi slăbiciunile? Cât de mult aveam să mă dedic la ceea ce aveam de îndeplinit? De câtă duhovnicie şi metanie ar fi trebuit să fac dovadă, pentru a le fi bolnavilor de folos?

Îl rugam pe Dumnezeu să asculte rugăciunile sufletelor suferinde şi să mă lumineze, astfel încât

prezenţa mea, fiecare cuvânt ieşit din gura mea să însemne pentru acestea bucurie, să le întărească şi să le mângâie. Mă rugam lui Dumnezeu ca trecerea mea prin saloanele spitalului să fie dovada prezenţei Sale acolo, iar cuvintele mele să fie ascultate de bolnavi. Marelui Vindecător al sufletelor şi al trupurilor, Mântuitorului nostru, Viaţa noastră, mă rugam să mă lumineze ca să mă pot apropia de fiecare bolnav în parte, să-l simt, iar aceia să aibă convingerea că eu sunt un demn reprezentant şi slujitor al Său.

5. PRIMELE ZILE DE SLUJIRE ÎN PREAJMA BOLNAVILOR

Misiunea în spital mi-am început-o cu nespusă bucurie duhovnicească şi încredere în ceea ce aveam de făcut. Nici nu pot descrie în cuvinte satisfacţia pe care o simţeam. Cufundat în misiunea sfântă, salvatoare, sufletul meu tresărea necontenit.

Ardeam de dorinţa de a mă afla alături de cei suferinzi, de a le oferi sprijinul. Nerăbdarea nu-mi mai dădea pace. Voiam să ajung cât mai repede la cei ţintuiţi la pat, pentru a-i ajuta să-şi ridice crucea grea în momentele în care chiar şi cei mai dragi lor îi părăseau. Îmi doream mult să mă dedic acestui domeniu, iar dorinţa mea devenise realitate.

Din postura de preot misionar al spitalului, puteam fi de acum mereu alături de bolnavi, pe durata întregii zile. Aveam ocazia de a discuta cu ei, de a le mai alina şi îndulci suferinţa, de a-i mângâia. În clipele de suferinţă, tristeţea atârnă tare greu.

Bineînţeles, în orice spital există medici specialişti şi asistente care monitorizează, cu grijă deosebită, evoluţia bolii fiecărui bolnav în parte. Unde mai punem la socoteală mecanismul statului, mai precis Ministerul Protecţiei Sociale şi Serviciul Administrativ al spitalului, care face eforturi financiare uriaşe,

astfel încât sute de angajaţi să se afle necontenit la căpătâiul celor suferinzi.

Unul dintre motivele pentru care rudele sunt lăsate să-şi viziteze bolnavii este ridicarea moralului acestora din urmă. Aparţinătorii au rolul de a-i înveseli pe bolnavi, de a le îndulci, pe cât posibil, suferinţa sufletească şi trupească. În fiecare zi, bolnavii sunt vizitaţi de rudele lor, precum şi de rude, cunoscuţi sau prieteni, care le aduc diferite cadouri, în special fructe, dulciuri şi răcoritoare. Încearcă şi aceştia, aşa cum cred de cuviinţă, să le mai uşureze suferinţa. Mulţi dintre ei stau de vorbă cu doctorii şi se îngrijesc, în general, de bunul mers al actului medical. Dragostea acestora pentru persoanele dragi lor, aflate acum în suferinţă, nu cunoaşte limite.

Şi nu sunt deloc puţini oamenii sănătoşi ce mişună în preajma bolnavilor. Însă prezenţa mea, ca preot, în mijlocul bolnavilor şi faptul că stăteam de vorbă cu fiecare, era ceva cu totul aparte, de o importanţă şi finalitate nebănuite.

Bineînţeles, n-aş fi putut pune niciodată la îndoială aportul medicinii la vindecarea bolnavilor, însă la fel de bine eram conştient că, pentru a-şi redobândi, cât mai repede cu putinţă, sănătatea, bolnavii aveau nevoie de ceva mult mai de folos şi mai puternic. Eram hotărât să fac uz de toate mijloacele pe care Biserica mi le pusese la dispoziţie, nu doar pentru vindecarea trupurilor, cât mai ales pentru folosul sufletelor.

Îmi vedeam semenii ca pe nişte icoane ale lui Dumnezeu, simţindu-i ca pe o suflare a Celui Preaînalt. Nu vedeam în ei doar simpli oameni, trecători prin această viaţă, ci suflete destinate să ajungă în Împărăţia veşnică a cerurilor.

„Destinaţia omului nu este pământul acesta plin de greutăţi, suferinţe şi întristări, ci Cerul. Doar acolo se află bucuria şi slava. Doar dacă, cu răbdare şi credinţă puternică, îşi înfruntă bolile, omul poate face faţă acestora, precum şi încercărilor de tot felul, şi doar aşa poate ieşi învingător şi poate dobândi bucuria Cerului", îmi spuneam mereu.

Ştiam că doar în acest fel trebuia să comunic cu bolnavii. Eram dator să mă apropii de ei, să le arăt grijă duhovnicească sfinţită. Eram dator să le fiu alături, ca o mângâiere şi dragoste de la Dumnezeu, să sufăr alături de ei şi să mă rog pentru vindecarea lor. Ca preot, nu trebuia să mă rezum doar la vindecarea bolii trupeşti, ci să pătrund mai adânc, până la boala din interior, cea a sufletului. Să sap şi să ar sufletele înţelenite, aşa cum fac ţăranii prin grădinile lor. Să desţelenesc, să ud din belşug şi să semăn ogorul sufletului lor. Doar în felul acesta îi puteam ajuta să scape, să se elibereze de mărăcini, pietre, buruieni, paraziţi şi de greutatea păcatului.

Atâta timp cât bolnavii erau ţintuiţi pe patul de suferinţă, eram dator să mă apropii de ei, pentru a le face cunoscute dragostea lui Dumnezeu şi dorinţa Sa pentru mântuirea sufletelor lor nemuritoare. Eram

dator să le vorbesc neîncetat în limba cerurilor, începând de la lucrurile din viaţa de zi cu zi şi de la nevoile lor şi terminând cu Taina Sfintei Spovedanii, după cum ne învaţă Dumnezeu: „Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate acestea se vor adăuga vouă”.

Oare nu cerem, toţi, de la Dumnezeu, viaţă liniştită şi în pace? Oare nu avem, cu toţii, nevoie de sănătate, la fel ca de cele trebuincioase vieţii? Toate acestea Dumnezeu, prin dragostea Sa, ni le oferă din belşug, mai ales când ne îngrijim să-I respectăm voinţa sfântă, când trăim asemenea drepţilor, cu toată fiinţa noastră, neîntinaţi de cele lumeşti şi trecătoare şi nevoindu-ne pentru dobândirea Împărăţiei Cerurilor.

Prezenţa şi ajutorul dat de preotul de spital, a cărui viaţă e caracterizată de credinţă arzătoare şi smerenie, e asemenea fluviului Nil, sfânt făgaş al Cerului, care potoleşte setea şi răcoreşte sufletul suferindului ce arde mocnit pe altarul durerii. Doar prezenţa preotului în spital îi ajută pe bolnavi să spere şi să creadă că, în curând, Marele Vindecător al sufletelor şi al trupurilor, Domnul nostru Iisus Hristos, urmează să le refacă pe deplin sănătatea, astfel încât, cu belşug de bucurie, aceştia să revină în mijlocul celor dragi.

6. PARACLISUL MAICII DOMNULUI

Pentru credincioşi, slujbele Bisericii Ortodoxe constituie un izvor nesecat de hrană duhovnicească. Doar acestea îi ajută să păstreze comuniunea cu Dumnezeu, izvorul de har şi putere atât de necesare în lupta lor de zi de zi cu boala.

Ţintuiţi pe patul durerii, bolnavii au nevoie de cât mai multe slujbe. Altfel, unde ar putea găsi puterea necesară pentru a înfrunta durerea insistentă şi toată osteneala la care sunt supuşi de boală? Cum altfel s-ar putea tonifica şi întări? Cum şi-ar mai găsi odihna, fie şi pentru câteva clipe? Cum ar mai putea deveni imuni la atacul neîndurător al microbilor şi cum ar mai putea scăpa din ghearele morţii? Sunt şi aşa deja destul de obosiţi în urma analizelor de laborator şi radiologice, a injecţiilor şi a medicamentelor prescrise. De aceea, bolnavii au nevoie de ceva cu totul diferit, mult mai folositor decât medicamentele, care să le umple cu adevărat sufletul.

La Spitalul „Hipocrat” nu aveam condiţiile necesare pentru a oficia Sfânta Liturghie. Prin urmare, m-am tot gândit ce aş fi putut face pentru cei încercaţi de boală şi, relativ repede, am ajuns la concluzia că cel puţin un Paraclis al Maicii Domnului i-ar fi întărit cumva şi, cu siguranţă, le-ar fi mângâiat suferinţa.

Paraclisul Maicii Domnului provoacă emoţie, inspiră şi sprijină fiecare inimă creştină şi, cu atât mai mult, pe cei suferinzi, care au nevoie imediată de mijlocirea Născătoarei de Dumnezeu către Fiul Său, Unicul şi Adevăratul Vindecător, Atotputernicul Mântuitor Iisus Hristos. De aceea, bolnavii tânjesc nespus de mult să asculte Paraclisul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

La Spitalul „Hipocrat” nu exista însă o capelă unde aceştia să se poată ruga. Pentru mine, acest lucru nu a constituit însă un impediment. Dragostea, buna dispoziţie şi rugăciunea plină de sfinţenie toate le iconomisesc, în modul cel mai potrivit şi mai satisfăcător. Astfel, bonavii nu sunt privaţi de nepreţuitul dar al Paracliselor. Aveam la îndemână mai multe soluţii, problema putându-se rezolva destul de uşor. Aveam la dispoziţie clădirile, sălile de aşteptare pentru rude şi holurile destul de încăpătoare. Mai erau apoi şi saloanele în care erau internaţi bolnavii. Ce altceva mai bun, mai încurajator şi mai mângâietor pentru bolnavii din saloane decât să poată asculta Sfântul Paraclis chiar la locul suferinţei lor?

Prin urmare, cu ajutorul harului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, am început Paraclisele. Cu mult zel, evlavie şi credinţă, în fiecare zi de vineri după-amiază bolnavii se adunau pe holurile spitalului, pentru a participa la slujbe. Erau pe deplin convinşi că doar acolo aveau să găsească sprijinul necesar în lupta cu boala. Pentru aceştia, paraclisele

erau ocazii unice, pe care nu voiau să le piardă pentru nimic în lume. Pentru a putea asculta Paraclisele, renunţau la orice, chiar şi la mâncare sau la vizitele celor dragi, sau fie şi la puţină odihnă în plus.

O iubeau din tot sufletul pe Maica Domnului, la fel de mult cum o iubim noi toţi. O simţeau aproape, ca pe o mamă care le purta de grijă şi suferea alături de ei. De altfel, şi Maica Domnului a cunoscut suferinţa în timpul vieţii sale pământeşti, fiind supusă la grele încercări a căror culme a fost chiar Răstignirea pe Cruce a Fiului Său cel Unul Născut. Pentru Născătoarea de Dumnezeu, Sfânta Cruce a fost asemenea unei spade cu două tăişuri care i-a sfâşiat inima.

A suferit Maica Domnului şi încă continuă să sufere, pentru noi toţi, dar mai ales pentru cei încercaţi de boală. Pentru toţi aceştia, Născătoarea de Dumnezeu se roagă şi-L imploră pe Fiul Său, pentru ca Acela să-i vindece şi să-i mântuiască pe toţi suferinzii.

Aşadar, iubirea noastră, a tuturor credincioşilor faţă de Maica Domnului este pe deplin justificată. La fel de justificată era şi speranţa bolnavilor internaţi în acea vreme la Spitalul „Hipocrat” care, nerăbdători, se adunau pe holul pe care urma să se citească Sfântul Paraclis. Era şansa lor de a dialoga cu Născătoarea de Dumnezeu, de a-i adresa rugăciuni fierbinţi pentru însănătoşire grabnică şi de a-şi mărturisi dragostea nemărginită faţă de aceasta, convinşi că doar ea avea să le aline durerea care-i măcina şi le va usca lacrimile fierbinţi: «Ia aminte la rugăciunea mea şi lacrimile mele nu le trece cu vederea».

Mă rugam Preacuvioasei să nu înceteze să mijlocească la Fiul său pentru bolnavii de la Spitalul „Hipocrat”. În perioada binecuvântată dinaintea sărbătorii Adormirii Maicii Domnului (15 august), citeam Paraclisul zi de zi. Din primul momentul în care bolnavii au aflat că Paraclisul Maicii Domnului avea să se citească, în fiecare zi la ora şapte, imediat după masa de seară, pe unul dintre culoarele spitalului sau în vreun salon, nu mai ştiau cum să-şi manifeste bucuria.

Pe vremea aceea, Paraclisul era cântat de câteva asistente evlavioase, foarte îndrăgite de bolnavi. Erau titulare pe posturile pe care le ocupau în spital şi îi iubeau nespus pe bolnavi, slujindu-i până la sacrificiu. Împreună cu acestea, cântau şi bolnavii: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi” şi „Fereşte-i de pericole pe robii Tăi, Născătoare de Dumnezeu...”.

Înălţam către Dumnezeu rugăciuni fierbinţi, implorându-L pentru însănătoşirea bolnavilor. Toţi se bucurau de şansa duhovnicească care li se dădea. Cel mai mult se bucurau însă cei care, datorită bolii de care sufereau, erau nevoiţi să rămână internaţi pentru o lungă perioadă de timp, imobilizaţi la pat. Aceştia erau cei mai lipsiţi, de multe ori timp de luni sau ani de zile, de Sfintele Slujbe ale Bisericii noastre. În momentul în care Paraclisul răsuna în saloane, bolnavii se emoţionau profund, sufletul umplându-li-se de sentimente de adâncă bucurie şi recunoştinţă faţă

de Dumnezeu. Erau ferm convinşi că binecuvântatul Paraclis era calea cea mai potrivită pentru a li se mai uşura suferinţa grea prin care treceau. Pentru ei, era ca şi cum ar fi trăit clipe de poveste, pline de sfinţenie, momentul în care aveau ocazia să dialogheze cu Maica Domnului şi cu Atotputernicul Dumnezeu al cerurilor şi al pământului, spijinul, mângâierea şi salvarea oricărui suflet îndurerat.

Cu câtă sensibilitate, emoţie şi trăire personală au reuşit sfinţii imnografi să se închine preacinstitului Chip al Maicii Domnului, Născătoarei de Hristos, „mai cinstită decât Heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decât Serafimii".

În sufletele suferinzilor, Paraclisul Maicii Domnului vibra cu putere. Tresăreau ca de-o bucurie sfântă, se simţeau mângâiaţi şi odihniţi. Uitau de durere, iar inima lor se umplea de încredere şi speranţa că Preasfânta Născătoare de Dumnezeu le va asculta rugăciunile şi îi va ajuta: „Fiind cuprins de neputinţe cumplite şi de chinurile bolilor, Tu, Fecioară, ajută-mi; cer ajutorul Tău, Fecioară, că pe Tine Te ştiu comoară de tămăduiri neîmpuţinată şi necheltuită, Ceea ce eşti cu totul fără de prihană".

La Sfântul Paraclis asistau şi credincioşi din afara spitalului, prieteni şi rude ale bolnavilor internaţi care, de asemenea, găseau în această rugăciune un izvor de bucurie plin de însemnătate. La sfârşitul fiecărui Paraclis, obişnuiam să adresez tuturor, dar în special celor măcinaţi de suferinţă, câteva cuvinte de suflet,

rostite cu toată dragostea de care eram în stare. Astfel, dispoziţia bolnavilor se schimba. De pe feţele întunecate şi măcinate de boală, suferinţa, supărarea şi neliniştea dispăreau ca prin minune. În faţa puterii Sfântului Paraclis, care îi punea pe cei suferinzi sub protecţia dragostei Domnului nostru Iisus şi a Maicii Sale, calmantele, injecţiile sau medicamentele păreau neînsemnate, Maica Domnului Cuprinderea Celui Necuprins fiind pentru aceştia Mângâietoare fără de asemănare.

Mărire Ţie, Doamne!

Mă rugam Preacuvioasei Maici să nu înceteze să mijlocească pentru poporul Său şi în special pentru cei aflaţi în suferinţă pe paturile din spitale.

7. SFÂNTA LITURGHIE
ŞI CLINICA DE RADIOLOGIE

„Căci piciorul meu a stat întru dreptate; întru adunări Te voi binecuvânta, Doamne” (Ps. 25,12)

Comunicam continuu cu bolnavii, dialogul nostru fiind unul deosebit de roditor, iar Paraclisul Maicii Domnului plăcut şi nespus de folositor. Ceva lipsea însă. Era acel ceva de o importanţă vitală pentru suferinzi şi totodată indispensabil pentru misiunea şi lucrarea preotului. Este vorba de sfântul lăcaş, centrul activităţii misionare a preotului, de locul dedicat în mod special rugăciunii, unde se săvârşeşte Sfânta Liturghie şi Taina Sfintei Euharistii, astfel încât suferinzii să se poată înarma cu putere de la Dumnezeu. Dacă la sate, în oraşe sau în capitalele ţărilor sfintele lăcaşuri de închinăciune sunt ridicate în puncte strategice, la fel de necesar este un astfel de lăcaş şi în instituţiile spitaliceşti, acolo unde durerea şi lacrimile există din belşug.

Astfel, bolnavii din spital îşi vor căuta refugiul, odihna sufletească şi mângâierea în capelă. Înspre acolo, înspre lăcaşul de închinăciune binecuvântat din cadrul spitalului, vor alerga neîncetat pentru a aprinde o lumânare, a se închina şi bucura cu evlavie de sfintele icoane şi a se ruga cu credinţă lui Hristos, Maicii Domnului şi sfinţilor.

La sfântul lăcaş din cadrul spitalului se vor grăbi să ajungă şi rudele celor suferinzi, pentru a îngenunchea în faţa icoanei Maicii Domnului, indiferent dacă cei dragi lor sunt grav bolnavi sau dacă sunt duşi de urgenţă pe masa de operaţie. Acolo fiecare credincios se roagă cu dragoste şi lacrimi fierbinţi pentru sănătatea tatălui, a mamei, a vreunei asistente sau a copilului aflat în suferinţă şi, în general, a persoanelor dragi lor care, nu de puţine ori, sunt pândite de pericolul morţii. Aşadar, în cadrul oricărui spital, capela este indispensabilă, mai ales atunci când acolo există şi un preot misionar.

Spitalul „Hipocrat" nu dispunea însă de un lăcaş de închinăciune şi nici măcar de o mică capelă. Aceasta conta mult în misiunea oricărui preot care, cu dragoste şi zel, şi-ar fi ales să-şi desfăşoare activitatea acolo. Mă gândeam mereu cum aş fi putut obţine un spaţiu pentru oficierea slujbelor. În mintea mea, tot timpul doar la asta mă gândeam. Trebuia, cu orice preţ, să rezolv problema într-un fel, să găsesc o soluţie rapidă, astfel încât spitalul să capete un lăcaş de închinăciune cât mai repede cu putinţă, chiar dacă acesta urma să fie amenajat fie şi într-un colţişor al instituţiei spitaliceşti. Ne trebuia un spaţiu cât de mic, unde să poată fi oficiată Sfânta Liturghie, astfel încât bolnavii să se poată împărtăşi, fără întârziere, din Sfântul Potir Dătător-de-Viaţă. Iar Dumnezeul dragostei şi al milosteniei, care oferă creaţiei Sale tot ceea ce are nevoie şi din belşug, a rânduit astfel încât să fie găsită o soluţie temporară.

În urma discuţiilor şi a colaborării cu funcţionarii evlavioşi ai instituţiei, problema amenajării unui spaţiu de rugăciune a intrat pe un nou făgaş. Iniţial, s-a hotărât ca Sfânta Liturghie să fie oficiată pe holul Clinicii de radiologie, urmând ca mai târziu să fie găsit un alt spaţiu, mai bine poziţionat şi mai generos. Clinica de radiologie se afla la subsol, iar culoarul care conducea înspre aceasta era destul de încăpător, având atât lungimea, cât şi lăţimea potrivite pentru a adăposti două rânduri de scaune pentru bolnavi.

Împreună cu domnul Karvelas, am cercetat în teren spaţiul repartizat. Tot împreună ne-am exprimat părerea şi în faţa directorului general, domnul Hrisostom Theodoridis, ulterior inspector al Ministerului Protecţiei Sociale, care a fost imediat de acord, chiar cu mare bucurie.

Pentru serviciul pe care îl conducea, acesta părea directorul ideal, fiind înzestrat cu calităţi de conducere rare. Îl iubea pe Dumnezeu şi Biserica. Până şi arhiereu se îngrijise să aducă în spital, în Vinerea Mare, la slujba Sfântului Epitaf, spre bucuria bolnavilor internaţi la acea dată. În timpul mandatului său, chiar şi doi miniştri au participat la Sfânta Liturghie de duminică, ţinută pe holul Spitalului „Hipocrat". Îi adusese domnul Gherasim Konstantatos, cel mai activ dintre consilierii Spitalului „Hipocrat".

Plini de entuziasm binecuvântat, am procedat la punerea în practică a hotărârii luate. Pentru săvârşirea Sfintei Liturghii aveam nevoie de două mese,

de acoperămintele aferente Sfintei Mese şi Proscomidiei, precum şi de vase liturgice. Unde să ne fi dus să le căutăm? Lăcaşul de închinăciune fusese amenajat la repezeală, fiind unul mobil. În afară de aceasta, nu dispuneam de resursele financiare necesare pentru a achiziţiona toate cele de trebuinţă.

Însă prin grija lui Dumnezeu, pe care Acesta ne-o poartă necontenit, se găsesc soluţii pentru orice problemă. În cazul nostru, soluţia a venit din partea Mitropoliei din Atena şi a Spitalului „Sfântul Sava".

Cu multă dragoste, părintele arhimadrit Nicodim Graikos, pe vremea aceea preot la Catedrala Mitropolitană din Atena şi mai târziu mitropolit al Tebei şi Livadia, şi-a asumat responsabilitatea de a ne împrumuta sfinte vase, pentru o perioadă mai lungă de timp. Cu Înaltpreasfinţitul Nicodim eram fraţi întru cele sfinte. Colaborasem încă din anii tinereţii, când amândoi eram încă simpli muncitori. Tot împreună fusesem şi la biroul preacuviosului părinte Serafim Papakostas, când acela ne-a vorbit de însemnătatea chemării la preoţie.

Preacucernicul părinte arhimadrit Gheorghe Koutis, preot misionar al Spitalului Oncologic „Sfântul Sava", s-a oferit să ne împrumute acoperăminte pentru Sfânta Masă şi Proscomidiar. Dumnezeul să-l odihnească şi să-l pomenească în veci! A trecut la cele veşnice în anul 1968.

De acum, eram aproape pregătiţi pentru a săvârşi Sfânta Liturghie în lăcaşul nostru mobil. Sâmbătă

după-amiază, imediat ce personalul din laboratoare a plecat acasă, pe holul Clinicii de Radiologie a început o activitate frenetică de pregătire a spaţiului, în vederea săvârşirii primei Sfinte Liturghii. Măicuţe evlavioase, membre ale comunităţii de maici „Evniki", curăţau de zor, în încercarea de a amenaja umilul hol ce în ziua următoare avea să-L găzduiască pe însuşi Dumnezeu cel Necuprins.

Funcţionari evlavioşi din administraţia spitalului, precum domnii Mihail Karvelas, Panos Efthimopoulos, Constantin Kardasis şi Dimitrie Vlasopoulos, se oferiseră să ajute la amenajarea lăcaşului mobil. Toţi lucrau cu zel, până la sacrificiu, cu dispoziţie sfântă şi dragoste ce „nu cade niciodată", după cum spune Sfântul Apostol Pavel. Tot ei au fost cei care au mers şi prin saloane, pentru a face cunoscut bolnavilor că, în ziua următoare, duminică, urma să se săvârşească, pe acel hol la spitalului, Sfânta Liturghie, spre mângâierea şi sănătatea tuturor celor aflaţi în suferinţă.

Imediat ce au luat la cunoştinţă de însemnatul eveniment, bolnavii au început să exulte de bucurie. Îl slăveau şi-I mulţumeau lui Dumnezeu din tot sufletul şi cu toată fiinţa, câtă le mai rămăsese. Cei mai bucuroşi erau cei care se spovediseră, pregătiţi fiind deja pentru a primi Sfânta Împărtăşanie. Mulţumirea lor sufletească depăşea orice imaginaţie. Peste tot, din gurile bolnavilor răsuna „Mărire Ţie, Doamne!".

În mod obişnuit, lăcaşurile ortodoxe de închinăciune funcţionează în spaţii potrivite, dispunând de

mijloace bogate. În oricare dintre acestea pot fi admirate candelabre scumpe, nenumărate clopote ce bat plăcut, psalţi cu voci nemaipomenite, epitropi evlavioşi şi, înainte de toate, preoţi care, în cele mai multe dintre cazuri, sunt cel puţin doi la număr, bineînţeles în funcţie de numărul de enoriaşi. Acest tot duhovnicesc unitar îi atrage cu uşurinţă pe credincioşi, cărora li se dă astfel posibilitatea de a participa, în mod comod şi fără a se obosi, la viaţa religioasă a parohiei din care fac parte.

Ce putea, însă, să ofere un hol izolat şi întunecat dintr-un spital, astfel încât să-i atragă pe credincioşi? Nu avea chiar nimic care să impresioneze. Era un simplu coridor de spital şi, mai mult decât atât, se afla chiar la subsolul clădirii, acolo unde funcţiona zi şi noapte Clinica de Radiologie. Cum ar fi fost, aşadar, posibil să se creeze acolo o atmosferă plăcută? Toţi cei ce lucrau în cadrul acelei clinici, doctori, asistente sau simpli funcţionari, aşteptau cu nerăbdare terminarea programului, ca să poată ieşi de acolo şi să respire aer curat.

Cu toate acestea însă, coridorul ce conducea spre această clinică fusese ales de noi drept lăcaş de închinăciune, iar bolnavii se îndreptau acolo cu multă speranţă. Puteau fi văzuţi şi mulţi credincioşi din afara spitalului, în special tineri evlavioşi, simpli muncitori sau studenţi.

La Sfintele Liturghii săvârşite pe holul spitalului participa, nelipsit şi cu deosebită smerenie, şi

actualul mitropolit al Mitropoliei Kalavrita şi Aigialeia, Înaltpreasfinţitul Ambrozie, pe atunci încă student.

Toţi veneau acolo plini de optimism, parcă cuprinşi de o sete duhovnicească de neastâmpărat. Niciunul dintre ei nu părea deranjat de alegerea locului unde fusese amenajat lăcaşul de închinăciune. Erau cu toţii mânaţi doar de nevoia imperioasă de a dialoga cu Dumnezeu. Nimic altceva nu îi preocupa. Erau convinşi, din tot sufletul că, pe durata Sfintei Liturghii, cerul întreg cobora pe acel hol, iar credincioşii se înălţau spre ceruri, mai ales cei care se împărtăşeau cu Sfântul Trup şi Sânge, unindu-se cu Dumnezeu cel Necuprins, Izvorul nesecat al tuturor darurilor şi binecuvântărilor.

De acum spaţiu zilnic de rugăciune, holul Clinicii de Radiologie a rămas întipărit în memoria bolnavilor şi a personalului medical, atâţia câţi în acei ani au ales să participe acolo la Sfintele Slujbe. Toate activităţile legate de viaţa bisericească şi rugăciunile pentru uşurarea suferinţei bolnavilor şi binecuvântarea celor ce lucrau în acel spital porneau de acolo. În afară de Sfânta Liturghie, pe acel hol se săvârşeau şi Paraclisele, Taina Sfântului Maslu şi a Sfintei Spovedanii. Pentru aceasta din urmă, amenajasem un loc special unde, la orele după-amiezii, bolnavii veneau să se spovedească.

Atunci când locurile pe unde se preumblă oameni sunt transformate în spaţii de rugăciune şi închinăciune, apar şi minunile. La fel s-a întâmplat

şi pe acel hol al Clinicii de Radiologie din cadrul Spitalului „Hipocrat”. Era, într-adevăr, o minune! Holul se transformase într-un fel de catacombă plină de viaţă. Iubeam mult acel loc şi nu îmi era deloc uşor să plec de acolo, de câte ori spitalul funcţiona ca unitate de primire urgenţe, când nu puteam săvârşi Sfânta Liturghie.

Acel lăcaş de închinăciuune, fie el şi temporar, a fost, într-adevăr, o mare binecuvântare, inspiraţie şi luminare din partea lui Dumnezeu. Timp de mulţi ani, holul a servit foarte bine scopului pentru care fusese amenajat. Mai mult de atât, experienţa lăcaşului mobil s-a dovedit a fi una foarte utilă, având în vedere că, ulterior, am fost chemat să slujesc în cadrul Spitalului „Alexandra”, care, de asemenea, nu dispunea nici de lăcaş de închinăciune şi nici de preot misionar. La acel spital, pentru o lungă perioadă de timp, Sfânta Liturghie se săvârşea într-un spaţiu din cadrul Clinicii de Patologie. Locul însă era mai puţin important, dacă e să ţinem cont de faptul că mulţi dintre cei internaţi acolo aveau posibilitatea să se împărtăşească cu Sfintele Taine, bineînţeles după ce, în prealabil, se spovedeau.

De asemenea, de multe ori am fost nevoit să săvârşesc Sfânta Liturghie folosindu-mă de aceeaşi tactică a holului, mai ales într-o sală special amenajată în cadrul Şcolii de asistente medicale în ambulatoriu, aflată la mică distanţă de Spitalul „Hipocrat”. Desigur, şi în acest caz prioritate avea Taina Sfintei

Spovedanii. Doamna Apostolopoulou, directoarea acelui aşezământ, era deosebit de evlavioasă, interesându-se în mod deosebit de formarea duhovnicească a cursantelor pe care le instruia. Chiar dânsa era cea care, la perioade regulate de timp, mi se adresa, chemându-mă să slujesc acolo, fiind întotdeauna prima care venea să se spovedească, nerăbdătoare să-şi îndrepte paşii către Sfântul Potir Dătător-de-Viaţă.

8. SFÂNTA SPOVEDANIE
ŞI SFÂNTA ÎMPĂRTĂŞANIE

Lucrarea duhovnicească sistematică a preotului în cadrul spitalului, săvârşirea de către acesta a Sfintei Liturghii, a Sfintelor Paraclise, a Sfântului Maslu nu se dovedesc doar deosebit de mângâietoare şi încurajatoare, dar mai ales au rolul de a pregăti sufletul pentru viaţa în Hristos.

Harul lui Dumnezeu mişcă inimile, înmuindu-le. Prezenţa Mântuitorului Iisus Hristos şi puţinele cuvinte pe care preotul le rosteşte, cu dragoste părintească, la sfârşitul fiecărei Sfinte Liturghii, au ecou puternic în sufletele bolnavilor, făcându-i să înţeleagă că încercarea prin care trec constituie, în fapt, o încercare izvorâtă din iubirea lui Dumnezeu, pentru desăvârşirea lor duhovnicească. Bolnavii aveau astfel şansa deosebită de a se spovedi. Pentru unii dintre ei, acest lucru se întâmpla poate chiar pentru prima oară în viaţă, fiind ca un fel de rebotezare în dragostea Iubitorului de oameni. Hotărârea lor de a-şi câştiga mântuirea se baza pe metania sinceră, care le trezea dorinţa de a se spovedi.

Nu doar când eram chemat de cei suferinzi, pentru o simplă rugăciune, pentru a-i spovedi sau a-i împărtăşi, ci şi din proprie iniţiativă şi în conformitate cu

tactica pe care o urmam, alergam încontinuu, fără a mă mai gândi la odihnă. Bolnavul este o ființă ce nu poate fi neglijată. El nu trebuie văzut doar ca un simplu pat, deasupra căruia stă scris un număr, ci este un OM. Este ființa pentru care Dumnezeu a creat o întreagă lume, adică toate câte există pe pământ. Pentru mântuirea sufletului nemuritor al acestuia, Dumnezeu cel Necuprins S-a făcut om, S-a răstignit şi a înviat.

În persoana omului suferind, preotul conştient de misiunea sa vede pe Însuşi Hristos. În inima sa răsună neîncetat cuvintele Mântuitorului: „bolnav am fost şi M-aţi cercetat" (Mt. 25,36) sau „Orice aţi făcut unuia dintr-aceşti fraţi ai Mei, prea mici, Mie Mi-aţi făcut" (Mt. 25,40), precum şi „Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale." (In. 10,11).

Interesul nemărginit şi grija neobosită a preotului faţă de bolnav este cel mai puternic şi mai eficace medicament. În momentul în care suferindul îl vede pe preot lângă patul său de suferinţă, îşi dă seama că acesta participă, îşi asumă suferinţa prin el care trece. Dragostea de tată, cu care preotul vorbeşte bolnavilor, îi întăreşte şi îi ajută să suporte suferinţa.

Duhovnicul îi vede pe cei suferinzi ca pe nişte persoane împlinite duhovniceşte, ca pe nişte suflete a căror valoare depăşeşte pe cea a lumii în întregul ei, suflete chinuite şi sleite de puteri, pe care dragostea lui Dumnezeu le-a chemat aproape de El pentru a le ajuta.

Aceasta nu înseamnă însă că preotul nu trebuie să dea importanţă şi suferinţei trupeşti. Ba mai mult, este chiar dator să se oprească asupra acesteia şi de la aceasta să îşi înceapă misiunea, din primul moment în care se apropie de bolnav. Preotul este dator să-şi salute bolnavii cu zâmbetul pe buze, să radieze bunătate şi dragoste nemărginită, să-i întrebe dacă suferă şi să afle amănunte despre boala care i-a ţintuit la pat. Abia după aceea le va citi rugăciunea special rânduită de Biserică pentru redobândirea sănătăţii, în încercarea sa de a le insufla speranţă şi credinţă în Dumnezeu. Le va spune că omul este alcătuit nu numai din trup, ci şi din suflet, şi că pentru mântuirea sufletelor chiar Hristos S-a pogorât pe pământ. Şi trupul însă, ca templu şi lăcaş al Sfântului Duh, s-a bucurat de aceeaşi cinstire din partea Mântuitorului Iisus Hristos, ca şi sufletul. Hristos îi simpatizează pe cei suferinzi, alături de care veghează neîncetat. Nenumăratele Sale minuni au vindecat tot felul de boli şi bolnavi, chiar şi pe cei suferinzi de boli incurabile, doar cu un cuvânt al Său chiar morţii înviind.

De multe ori, Dumnezeu permite instalarea bolii în suflete alese, astfel încât, prin suferinţă, acestea să ajungă la un grad cât mai înalt de curăţire: „Ca pe aur în topitoare, aşa i-a lămurit, şi ca pe o jertfă de ardere întreagă i-a primit” (Înţ. Sol. 3, 6). Adesea, prin intermediul bolii, Preabunul Dumnezeu îi conduce pe cei păcătoşi pe drumul căinţei, întru mântuirea sufletelor lor. Dumnezeu permite durerea pentru că

aceasta vindecă şi mântuieşte, conducând creaţia Sa spre desăvârşire. Dacă boala cruntă nu l-ar fi condus pe paralizatul de la Vitezda pe patul suferinţei, nu ştim sigur că acela ar fi conştientizat vreodată păcatul sau că ar mai fi ajuns să-l cunoască pe Hristos.

Ce i-a poruncit Mântuitorul Hristos paralizatului, de îndată ce l-a vindecat? Să nu spună nimănui, ci, „mergând, arată-te preotului şi, pentru curăţirea ta, du jertfa, precum a orânduit Moise, spre mărturie lor" (In 5, 14). În cazul aceluia, păcatul a avut ca rezultat paralizia, timp de 38 de ani. De aceea, Mântuitorul Hristos i-a atras atenţia să nu mai păcătuiască, ca să nu i se întâmple ceva şi mai rău.

Mântuitorul nostru Iisus Hristos a dăruit sănătatea multor oameni credincioşi, dar în acelaşi timp le-a recomandat cu severitate viaţa curată, în sfinţenie. Aceasta pentru că, după cum ne învaţă Hristos, viaţa curată este cea care îl pregăteşte pe omul neînsemnat, neputincios şi plin de slăbiciuni pentru Împărăţia cerurilor, pentru rai. Şi vai de credinciosul care nu reuşeşte să câştige Împărăţia cerurilor! Omul a fost creat astfel încât să guste din fericirea raiului.

Raiul! Sfântul Apostol Pavel, cel care a fost dus până în al treilea cer, învrednicindu-se să guste, ca pregustare, viaţa de apoi, să vadă frumuseţea, triumful şi măreţia raiului, nu a fost în stare să descrie cele câte a auzit sau a văzut acolo. Chiar şi cea mai înţeleaptă minte nu-şi poate închipui, câtuşi de puţin, ce înseamnă fericirea raiului: „Cele ce ochiul

n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El” (I Cor. 2, 9).

Drepţii din ceruri vor fi egali şi asemănători îngerilor. Trupul, care în viaţa aceasta este îngreunat de suferinţă, efort şi poate chiar şi de vreun handicap, în rai va fi din nou întreg, strălucitor şi înviat. Unit cu Dumnezeu, sufletul va contempla măreţia lui Dumnezeu, adăpându-se din aceasta. Câtă fericire! În rai nu mai există moarte, ci doar viaţă, şi nici măcar noapte. Acolo ziua străluceşte în toată măreţia ei, nu mai există lacrimi, durere sau suferinţă, ci doar bucurie nesfârşită. În rai nu există nici boli şi nici infirmitate sau microbi care să-l atace pe om şi să-l arunce în patul suferinţei, al durerii. Acolo nu există nici spitale, clinici sau azile. Doar vântul adie, vântul sfinţeniei şi al bucuriei.

De ce, aşadar, omul, înzestrat cu suflet, să nu se gândească la asta? De ce să nu se ostenească, să nu lupte ca să câştige Împărăţia cerurilor?

Fericirea raiului nu cunoaşte sfârşit, este veşnică, nu se termină în vecii vecilor. Acesta este, de altfel, şi înţelesul cuvântului „veşnicie”: „Că o mie de ani înaintea ochilor Tăi sunt ca ziua de ieri, care a trecut, şi ca straja nopţii” (Ps. 89,4), spune psalmistul. Aşadar, ne aşteaptă viaţă fără de sfârşit. Merită, aşadar, să scăpăm din mâini acest tezaur al veşniciei, raiul? Doamne, fereşte! Doar puţin efort ne trebuie, răbdare şi blândeţe, pentru a face faţă tristeţii şi încercărilor

de tot felul. Suntem chemaţi să luptăm împotriva răului din noi, iar credinciosul care nu depune armele trăieşte, încă din viaţa aceasta, în rai: „Căci, iată, împărăţia lui Dumnezeu este înăuntrul vostru" (Lc. 17, 21).

Preotul de spital vede în bolnav chipul lui Dumnezeu, hărăzit asemănării după har cu Acesta, adică îndumnezeirii. Chiar acest sentiment încearcă şi să i-l insufle, să-i spună că are obligaţia de a lupta, de a trudi pentru atingerea acestui scop. Credinciosul are datoria de a lupta pentru a-şi elimina eventualele slăbiciuni şi defecte, pentru a se elibera din patimile întinătoare şi pentru a gusta, încă din timpul vieţuirii sale pământeşti, din Împărăţia cerurilor, aşa cum se întâmplă cu îngerii.

De aceea, de fiecare dată când îi vizitam pe bolnavi, încercam să stabilesc cu aceştia cel mai bun dialog posibil, întru folosul sufletesc al lor. În acest mod, ajutat de plugul harului lui Dumnezeu, aram încontinuu, încercând să cultiv sufletele bolnavilor, astfel încât aceştia să poată renunţa la tot ceea ce le era de prisos şi dăunător, la tot răul care se cuibărise înlăuntrul lor.

De multe ori, celor care se spovedeau pentru prima oară, dând dovadă de neştiinţă, le spuneam: „Păcatul este un mare rău. Să ne închipuim că are loc un cutremur puternic, care ar înghiţi întregul oraş, iar ziarele din Europa, America şi Canada ar scrie despre această nenorocire întâmplată în Grecia. Cam aşa este şi păcatul, un rău mai mare chiar şi decât o astfel de catastrofă naturală".

Păcatul este cel care oboseşte omul cel mai mult. În momentul în care se lasă condus de defectele şi lipsurile sale, omul se oboseşte mai mult şi decât dacă şi-ar fi petrecut toată ziua la muncile câmpului. Pentru oameni, Taina Sfintei Spovedanii este singurul lucru care nu-i oboseşte, este un laborator duhovnicesc, un cabinet medical, o baie care le curăţă sufletul, le îndulceşte gândurile şi inima de murdăria păcatului şi îi uneşte cu Dumnezeu. Înainte de aceasta însă, se impune căinţa sinceră. Căindu-se sincer pentru faptele săvârşite, oamenii găsesc puterea de a se mărturisi, de a se detaşa de propria persoană şi de nemernicia slăbiciunilor lor.

Pe durata celor 35 de ani de diaconie la Spitalul „Hipocrat", am întâlnit foarte multe cazuri de bolnavi care, prin puterea căinţei sincere şi a Sfintei Spovedanii, au reuşit să se smulgă din braţele păcatului şi să renască. Aceasta este minunea căinţei pentru păcatele săvârşite! Îi transformă pe oamenii furioşi, blasfemiatori, beţivi sau jucători de cărţi, din bestii nemiloase în fiinţe blânde, plăcute la vedere chiar dacă, mai înainte, tuturor le era teamă de ei.

Mulţi dintre bolnavii din acest spital, câţi dintre aceştia s-au spovedit pentru prima oară, au plecat de acolo cu lacrimi fierbinţi pe obraji. „Din acest moment, le spuneam, peste toate s-a aşternut pământul. Acum sunteţi ca şi cum tocmai aţi ieşit din cristelniţa lui Hristos". În acele momente, lacrimile îi podideau.

Mărire Ţie, Doamne! Binecuvântate sunt lacrimile pocăinţei! Astfel de lacrimi au curs şi pe faţa Preacuvioasei Maria Egipteanca, transformând-o într-o sfântă ce-a rămas, peste veacuri, un simbol al pocăinţei.

Sensul cuvântului „pocăinţă” este cunoscut de majoritatea oamenilor, însă se schimbă în nedreptate atunci când lacrimile vărsate de păcătos nu conduc spre schimbarea mult aşteptată, aşa am văzut în cazul samaritencei sau al Preacuvioasei Maria Egipteanca. De aceea, de fiecare dată când se întâlnesc, părinţii aghioriţi se salută cu cuvintele „Căinţă sinceră!”, în loc de orice alt salut.

Căinţa este mijlocul prin care omul se educă pe sine, unindu-se cu Dumnezeu. Este starea care suprimă, care face una cu pământul tot ceea ce este mai urât în om. Dar oare doar suprimă şi face una cu pământul? Nu! Chiar le îngroapă pentru totdeauna, face din omul plin de defecte unul ce radiază sfinţenie. Samariteanca ce-a fost? Nu cumva era cufundată, până peste cap, în păcat? Oare nu la fel s-a întâmplat şi cu Sfânta Fotini? Fiecare dintre noi ştie unde este punctul terminus al decăderii morale. Am văzut acest lucru în momentul în care Hristos a întâlnit-o pe samariteancă la fântâna lui Iacob. Însă, după ce aceasta s-a căit, am văzut-o în culmea măreţiei sale sufleteşti. Căinţa înseamnă cutremurul sufletului, demolare şi reconstrucţie. Un astfel de cutremur a avut loc şi în sufletul samaritencei, pentru ca ea să se metamorfozeze în sfântă şi apostol, iar căinţa ei puternică şi

statornicia s-au dovedit exemplare pentru restul zilelor sale.

Sfânta Taină a Spovedaniei înseamnă concretizarea întregii slujiri duhovniceşti a preotului şi a regretului sincer al bolnavului. Astfel, sufletele celor suferinzi devin mai accesibile, aceştia lăsându-se pătrunşi, cu smerenie, de puterea vindecătoare a Sfântului Har. Durerea îl înmoaie pe om, conducându-l pe drumul credinţei şi al căinţei. Pentru mulţi dintre semenii noştri, durerea este mijlocul prin care aceştia se căiesc şi se mântuiesc.

Nu voi putea uita niciodată cuvintele unui bolnav care, în timpul spovedaniei, a dat dovadă de o căinţă zdrobitor de sinceră. Îmi vorbise despre el Arhiepiscopul Atenei, Preafericitul Teoclit, rugându-mă să îl ajut cum puteam mai bine. Bolnavul acesta deţinea un rang deosebit de înalt. În acea epocă, dacă acesta nu îşi punea semnătura, nici un funcţionar public din provincia în care trăia nu şi-ar mai fi primit retribuţia lunară.

După ce s-a spovedit, acesta mi-a spus: „Părinte, am avut atâta putere, încât simţeam că pot să-mi iau zborul cu maşina pe care o conduceam... Acum mă simt asemeni unei păsări cu aripile frânte. Parcă îmi ţin picioarele în mâini. Faceţi cu mine ceea ce considerați că merit... Pentru prima oară în viaţă simt aşa o bucurie în suflet. Doar acum sunt cu adevărat liber. Boala care mă încearcă a fost pentru mine o ocazie de a mă lepăda de păcat şi de a-mi îmblânzi propria persoană”.

Duhovnicul îi sprijină pe cei suferinzi, le iartă păcatele, le dăruieşte har şi putere, le ridică moralul, răspunde la eventualele nelămuriri ale acestora şi îi sfătuieşte să aibă în continuare o viaţă atentă, plină de sfinţenie, şi să lupte neîncetat, aşa cum ne învaţă dintotdeauna Biserica noastră Ortodoxă.

Sfânta Împărtăşanie

După Sfânta Spovedanie şi întotdeauna după ce cer binecuvântarea duhovnicului, cu nerăbdare şi dorinţă negrăită, bolnavii vin către Sfântul Potir pentru a se împărtăşi cu Sfântul Trup şi Sânge ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Participă, aşadar, la Cina cea de Taină, primind hrana sfântă, Pâinea cea din Ceruri, expresie negrăită a bucuriei. Cum să nu ţi se umple inima de mulţumire şi recunoştinţă?

Pentru orice credincios, Sfântul Potir înseamnă mântuire. Paraclisele, Sfântul Maslu, cuvintele pline de învăţături ale preotului, toate le sunt de folos credincioşilor. *Cel care mântuieşte însă este Sfântul Potir*, după cuvintele: „Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu are viaţă veşnică, şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi."

Din nefericire însă, nu sunt puţini bolnavii care nu cunosc importanţa Sfintei Împărtăşanii. De multe ori chiar, rudele acestora se pun piedică în calea Sfintei Taine, considerând că omul lor ar putea fi influenţat negativ, din punct de vedere psihologic, mai precis că va crede că îl împărtăşesc fiindcă în curând

urmează să treacă la cele veşnice. Acest mod de gândire constituie însă o mare rătăcire. Sfânta Împărtăşanie nu doar deschide calea spre veşnicie, ci este chiar dătătoare de viaţă, dăruind trupurilor slăbite sănătate şi putere. Cei care participă cu credinţă la Sfânta Împărtăşanie, la Taina Tainelor, se împărtăşesc cu Hristos cel Răstignit şi Înviat, cu Hristos cel Dătător-de-Viaţă: „Adevărat zic vouă, dacă nu veţi mânca trupul Fiului Omului şi nu veţi bea sângele Lui, nu veţi avea viaţă în voi".

Aşadar, de multe ori, cel suferind este nedreptăţit chiar de cei apropiaţi lui care, din neştiinţă, îl văduvesc de Pâinea Vieţii lui Hristos, de ajutorul singurului Vindecător al sufletelor şi al trupurilor, de singura cale spre vindecare. Bolnavii care, în spital fiind, nu ratează chemarea lui Dumnezeu, se pot considera privilegiaţi. Folosul acestora din participarea la Sfintele Taine este deosebit de însemnat, nu doar în ceea ce priveşte sănătatea sufletului, ci şi în ceea ce priveşte sănătatea trupului. De acum fii ai lui Dumnezeu, aceşti oameni binecuvântaţi recepteazã sprijinul binefăcător al Bisericii, reuşind astfel să se întoarcă în sânul familiilor lor imediat ce depăşesc momentul dificil, cu o gândire mult mai constructivă, asemeni meteoriţilor strălucitori.

Îndoială şi rătăcire

În ultima vreme se pune tot mai mult întrebarea dacă, prin Sfânta Împărtăşanie, există posibilitatea

transmiterii unor boli. Discuţia a devenit şi mai aprinsă mai ales de când şi-a făcut apariţia boala SIDA. Bineînţeles, creştinii adevăraţi nu-şi pun deloc această întrebare. Nu sunt puţini, însă, nici cei care se tulbură, punând semne de întrebare.

Cea mai bună dovadă, bineînţeles pentru cei care au nevoie de ea, referitor la faptul că bolile nu se transmit prin Sfânta Împărtăşanie cu Sfântul Trup şi Sânge ale Mântuitorului nostru Hristos, sunt chiar preoţii de spital, cei care consumă Sfânta Împărtăşanie rămasă după împărtăşirea tuturor bolnavilor.

Pe perioada cât am slujit în cadrul Spitalului „Hipocrat", am avut ocazia de a cunoaşte şi colabora cu truditori de seamă ai Bisericii, care se puneau în slujba aproapelui până la sacrificiu de sine, oferind mângâiere, timp de mulţi ani, fiecărui bolnav în parte. Între aceştia, îi amintesc pe părintele Georgios Koutis, de la Spitalul „Sfântul Sava", pe părintele Elpidios, fratele părintelui Filoumenos, ieromartir al zilelor noastre, de la Spitalul „Crucea Roşie", pe părintele Ilie Tsokogiannis, ulterior mitropolit al Demetriadei, de la Spitalul „Buna Vestire", pe părintele Anastasie Drapaniotis, de la Spitalul „Popular" şi pe părintele aghiorit Pantelimon, de la Spitalul „Mântuleasa", toţi activând în perioada în care tuberculoza făcea ravagii.

La ora la care scriu aceste pagini, menţin încă legături duhovniceşti cu majoritatea dintre preoţii care, dând dovadă de zel şi putere de sacrificiu, slujesc prin spitalele din Atena. Vă asigur, fără nici un fel

de ezitare - şi sunt convins că şi preoţii pe care i-am amintit aici, dacă ar fi fost întrebaţi, ar fi răspuns, în mod categoric, la fel - că niciodată nu s-a constatat ca vreo boală, fie ea dintre cele mai uşoare sau mai grele, să fie transmisă prin intermediul Sfintei Împărtăşanii, respectiv de la bolnav către preot. Chiar şi eu, după 35 de ani de slujire în cadrul Spitalului „Hipocrat”, nu m-am îmbolnăvit vreodată din cauza vreunui microb luat de acolo sau de oricare alta dintre bolile de care sufereau cei internaţi acolo. Mai mult decât atât, în ultimii ani de slujire ai mei, la Spitalul „Hipocrat” fuseseră internaţi destul de mulţi bolnavi de SIDA.

Cu ajutorul harului lui Dumnezeu, pe toţi i-am cercetat, i-am spovedit şi împărtăşit în repetate rânduri. După cum era normal, de fiecare dată am consumat Sfânta Împărtăşanie rămasă cu aceeaşi bucurie şi evlavie şi fără nici un fel de reţinere.

Cum ar fi fost posibil, de altfel, ca microbii, care sunt atât de neînsemnaţi, să fie mai puternici decât Creatorul Universului, decât Atotputernicul Dumnezeu? Cum ar fi fost posibil ca Marele Vindecător, Cel care vindecă toate bolile doar prin Cuvântul Său, să fie chiar cel care transmite boala? Aceasta este o mare blasfemie, fraţilor! Cel care doar gândeşte aşa face dovada că este un om care nu L-a cunoscut niciodată, cu adevărat, pe Hristos.

Boala înseamnă mântuire

Consider că prezentarea câtorva cazuri trăite de-a lungul slujirii mele ca duhovnic vor mişca inimile

tuturor celor ce activează în acest domeniu al suferinţei, constituind în acelaşi timp argumente referitoare la modul în care Atotputernicul Dumnezeu, prin mijlocirea directă a Sfântului Său Har, ne poartă de grijă şi ne arată dragostea Sa.

Clinica nr. 2 Patologie bărbaţi

Internat în salonul cu numărul 3 al Clinicii de Patologie bărbaţi, domnul Gheorghe F. era foarte bolnav. De mai mult de douăzeci de zile se afla în stare de inconştienţă, în urma unui atac cerebral sever. Doctorii şi asistentele medicale manifestau faţă de dânsul multă dragoste şi interes. În mod special însă, acest bolnav era monitorizat, cu deosebită atenţie, de profesorul Goutas, aceasta pentru că bolnavul prezenta febră mare, lucru care, de obicei, nu se constată la cei care suferă atac cerebral.

Domnul Goutis era profesor universitar şi fondator al Clinicii de Patologie bărbaţi şi femei nr. 2 din cadrul Spitalului „Hipocrat". Era un om deosebit de evlavios. De fiecare dată când mă întâlnea prin curtea interioară a spitalului ţinând în mâini Sfântul Potir, în drumul meu către cei suferinzi, lua poziţie de drepţi şi îşi făcea semnul Sfintei Cruci. Abia după ce mă îndepărtam îşi continua şi el drumul către bolnavi sau spre cabinet.

În cea de-a 21-a zi, bolnavul Gheorghe F. a început să-şi deschidă ochii şi să vorbească. Evoluţia i s-a părut profesorului foarte ciudată. Iniţial, acesta şi-a

închipuit că îmbunătăţirea situaţiei bolnavului era una de moment şi că acesta urma să cadă din nou în starea de inconştienţă. Cu toate acestea însă, starea bolnavului se îmbunătăţea de pe o zi pe alta.

În cea de-a 27-a zi, domnul Gheorghe discuta cu profesorul fără nici un fel de dificultate. Profesorul îi vorbea, iar bolnavul îi dădea răspunsuri logice şi clare. De aceea, profesorul nu a mai ezitat deloc în a-i face cunoscută părerea sa de medic specialist:

- Dragă domnule Gheorghe, situaţia în care v-aţi aflat nu explica prezenţa unei febre atât de mari, respectiv 40^0C, şi asta timp de mai multe zile. Mai precis, în mod normal, în acest moment nu ar fi trebuit să vă mai aflaţi printre noi, ci, dimpotrivă, ar fi trebuit să fi plecat deja, de mai multe zile, înspre alte zări.

Calm şi împăcat, cu faţa radiind un optimism molipsitor, bolnavul i-a răspuns:

- Domnule profesor, nu am cuvinte să vă mulţumesc pentru dragostea arătată şi pentru modul în care înţelegeţi să vă achitaţi de obligaţiile de medic specialist. Cel ce se află însă deasupra dumneavoastră, Adevăratul Vindecător şi Profesor, Atotputernicul Mântuitor Iisus Hristos, nu a fost de acord cu dumneavoastră şi nici cu medicina pe care o practicaţi. Mijloacele prin care Biserica îi ajută pe cei aflaţi în suferinţă sunt mult mai eficiente şi mai de folos decât medicina oamenilor. Unicul Vindecător este Preabunul Mântuitor Iisus Hristos! Acest preot de

spital, aflat neîncetat alături de dumneavoastră, a folosit, în misiunea pe care o desfăşoară, un alt fel de medicamente, muncind prin bogăţia binecuvântărilor pe care i le-a pus la dispoziţie Mântuitorul Hristos, prin rugăciune neîncetată şi paraclise, într-o primă fază, şi mai apoi prin Potirul Vieţii. De fiecare dată după ce săvârşea Sfânta Liturghie, acesta venea să mă împărtăşească, dându-mi speranţă şi arătându-mi dragoste. Trupul şi Sângele lui Hristos fac totul să renască, vindecând chiar şi cele mai grele boli. Într-adevăr, nu eram în stare să vorbesc sau să mă exprim, dar asta nu înseamnă că nu înţelegeam tot ceea ce se petrecea cu mine, iar acest lucru îi părea cunoscut preotului, care a folosit din belşug mijloacele puse la dispoziţie de Biserică pentru vindecarea trupului şi a sufletului meu. Mulţumesc lui Dumnezeu şi dumneavostră, domnule profesor, pentru tot!

Profesorul Goutas l-a ascultat cu multă bucurie, fiindcă şi el îl iubea mult pe Hristos şi Biserica Sa. Plecând, i-a urat bolnavului sănătate şi însănătoşire grabnică. La rândul său, bolnavul mi-a cerut să se mai spovedească încă o dată, după care a părăsit imediat spitalul, pe deplin pregătit din punct de vedere duhovnicesc, întorcându-se în satul şi la casa sa.

Cu dragostea de care m-a învrednicit Dumnezeu, l-am sfătuit să păstreze ceea ce Creatorul, în marea Sa iubire faţă de oameni, îi dăruise în urma acestei încercări prin care trecuse, respectiv să fie mai consecvent în ceea ce priveşte îndatoririle sale de creştin,

astfel încât să devină un model de virtute şi sfinţenie pentru familia sa şi pentru toţi cei din jurul său.

Clinica nr. 1 Patologie femei

Grav bolnavă de rinichi, doamna Maria G. ajunsese la anurie totală. De aceea, după cum era de aşteptat, doctorul se gândea că, în dimineaţa următoare, avea să găsească patul gol. Doamna Maria era însă una dintre cele mai liniştite şi plăcute bolnave, nu doar din salonul cu nr. 1, ci din întreaga Clinică de Patologie femei. Din acest motiv, doctorii şi asistentele de acolo o simpatizau în mod deosebit şi făceau tot ceea ce le stătea în putinţă pentru a o îngriji şi a o ajuta.

Din când în când, în salonul în care aceasta era internată puteau fi auzite celelalte bolnave plângându-se de una şi de alta, când de geamurile deschise, când de mâncare sau de deranjul provocat lor de bolnavele din paturile alăturate. Doamna Maria însă nu se plânsese niciodată de nimic. Părea întotdeauna mulţumită, iar sufletul său radia un optimism molipsitor. Niciodată nu amintea de ceva ce o deranja sau de boala de care suferea, ci încerca să uite de situaţia în care se afla şi chiar să se pună în slujba celorlalte paciente din salon. Deşi situaţia în care se afla era una foarte serioasă, doamna Maria continua să le impresioneze pe celelalte bolnave, alergând când la una, când la alta, şi făcând tot ceea ce-i stătea în putinţă pentru a le mai uşura suferinţa.

Drept urmare, toate bolnavele se rugau pentru cea care le îngrijea ca o soră, cu multă dragoste.

Situaţia doamnei Maria se înrăutăţea însă cu fiecare clipă. Într-o sâmbătă, doctorul a constatat că aceasta nu mai putea urina deloc şi era convins că, în ziua următoare, respectiv duminică, buna sa pacientă urma să se mute la cele veşnice. Pe vremea aceea nu existau aparatele de hemodializă, aşa cum există în zilele noastre. Dar pe doamna Maria o caracteriza credinţa puternică şi sinceră. În momentul în care am vizitat-o, propunându-i să ceară ajutorul Marelui Vindecător, Dumnezeul Cerurilor şi al Pământului, aceasta a acceptat cu nespusă bucurie, mărturisind cu multă sinceritate toate clipele în care considera că păcătuise. Mai mult chiar, mi-a cerut şi un Sfânt Maslu. Se simţea în al nouălea cer. De cu seară făcuse toate pregătirile pentru ca dis-de-dimineaţă să se scoale devreme şi să fie între primii creştini care să ajungă pe holul Clinicii de Radiologie. Şi aşa s-a şi întâmplat. Doamna Maria a venit acolo foarte bine dispusă, dornică de a participa la Sfânta Liturghie şi de a se împărtăşi cu Sfintele Taine.

Credinţa în Dumnezeu şi convingerea deplină în ajutorul Său, prin mijlocirea Sfintelor Taine ale Bisericii, îl conduce pe omul neînsemnat şi deosebit de vulnerabil în culmea fericirii.

Aşa s-a întâmplat şi în cazul doamnei Maria G., care suferea de o boală serioasă ce îi pusese viaţa în primejdie. Credinţa fierbinte şi vie în Atotputernicul

Iisus Hristos i-a alungat din minte până şi ultima umbră de frică şi îndoială, astfel încât nu mai simţea nici un fel de nelinişte. Cu încredere nemărginită, îşi pusese toate speranţele în mâinile Unicului Vindecător pentru vindecarea bolii grave de care suferea. Pacea pusese stăpânire pe întreaga sa fiinţă, după înfăţişare aceasta arătând, din toate punctele de vedere, ca un om perfect sănătos.

Şi, într-adevăr, doamna Maria G. chiar se însănătoşise, din toate punctele de vedere, şi asta pentru că, deşi păşea pe pământ, trăia deja în ceruri, întru *Hristos cel răstignit şi înviat*, Izvorul de-Viaţă-Dătător, Mântuitorul nostru, al tuturor. În special după ce s-a spovedit şi s-a împărtăşit, doamna Maria devenise asemeni unei torţe vii, fiind pe deplin convinsă că problema sa de sănătate avea să fie tratată în cel mai potrivit mod de către Mântuitorul Hristos. Şi minunea nu a întârziat să se întâmple. Deşi, încă de sâmbătă, rinichii săi încetaseră să mai funcţioneze, bolnava suferind de anurie totală, de unde şi îngrijorarea medicului, datorită credinţei vii, arzătoare, după Sfânta Liturghie de duminică lucrurile s-au schimbat radical. Imediat după Sfânta Împărtăşanie, chipul acesteia a început să se îmbujoreze, iar aparatul său urinar a început să funcţioneze normal. Nici doctorului nu îi venea să creadă dar, după ce s-a convins de realitate, s-a bucurat nespus de evoluţia neaşteptată. Mai apoi a monitorizat-o încă vreo câteva zile, după ce s-a convins de faptul că pacienta se

vindecase complet, şi i-a dat permisiunea să plece acasă. Emoţionată, doamna Maria le-a salutat pe toate bolnavele din salon, urându-le din toată inima să se întoarcă cât mai repede la casele lor. Apoi, cu bucurie nespusă, s-a îndreptat spre cartierul „Sfânta Paraschiva", acolo unde îşi avea domiciliul şi era aşteptată de familia mult-iubită.

După o săptămână, doamna Maria s-a întors în spital, de această dată doar pentru a mă căuta. După ce m-a întâlnit, cu deosebit respect şi profund emoţionată, mi-a sărutat dreapta, mărturisindu-mi recunoştinţă nespusă. Am întâmpinat-o cu bunătate, bucuros că se vindecase şi urându-i să aibă parte de sănătate pentru tot restul vieţii. Asemeni unui părinte, am sfătuit-o să lupte sistematic pentru viaţa ei, să trăiască conform învăţăturilor Bisericii şi să fie consecventă cu obligaţiile sale de creştină: să se spovedească cât mai des, să participe în fiecare duminică la slujbe, să se roage acasă, dimineaţa şi seara, şi să se împărtăşească cât mai des cu putinţă. Am asigurat-o că, în acest fel, Dumnezeu avea să fie mereu alături de ea, să îi poarte de grijă, să o păzească şi să îi conducă paşii pe drumul cel drept, umplând-o de harul Său şi de bogatele Sale binecuvântări. Mărire Ţie, Doamne!

Clinica nr. 2 Patologie bărbaţi

În salonul cu numărul 2, pe latura din dreapta, pe un pat rabatabil, zăcea domnul Constantin L., grav bolnav în urma unui atac cerebral. Toţi cei care îl

vizitau, rude şi prieteni, stăteau de vorbă între ei, doar cu acesta nu puteau discuta deloc. Trecuse deja o săptămână de când nu mai avea nici un contact cu mediul înconjurător. Rudele şi prietenii îl vizitau regulat. Aşezaţi pe marginea patului, îi vorbeau, încercând în zadar să comunice cu dânsul. Bolnavul nu era însă în stare să-şi deschidă nici măcar ochii, ca să nu mai spunem că nu prea mai dădea nici un semn de viaţă. Rudele veneau şi plecau la fel cum veniseră, amărâţi şi dezamăgiţi. În fiole, serul fiziologic se scurgea neîntrerupt, însă nu se observa nici o îmbunătăţire a situaţiei.

În felul meu aparte, l-am vizitat şi eu. M-am apropiat de patul său, mi-am scos, din geantă, epitrahilul pe care aproape întotdeauna îl aveam la mine, l-am îmbrăcat, i-am citit rugăciunea pentru sănătate şi am plecat. Vizitele mele s-au repetat vreo trei-patru zile la rând, aşa cum obişnuiam să fac pentru toţi bolnavii. Într-o zi, în momentul în care mă îndreptam spre patul rabatabil în care se afla domnul Constantin, m-am întâlnit cu doctorul, care tocmai îl vizitase, şi l-am întrebat:

- Ce părere aveţi, domnule doctor, despre pacientul cu atac cerebral?

- Din păcate, părinte, lucrurile nu merg deloc bine. Situaţia se înrăutăţeşte din ce în ce mai mult. Nu vă mai obosiţi! Nici eu şi nici dumneavoastră nu îl mai putem ajuta cu nimic!, a completat doctorul în timp ce se îndepărta.

Eu însă nu am plecat. M-am apropiat de capul bolnavului şi i l-am acoperit cu epitrahilul, singura mea armă. Mai întâi i-am citit sfintele rugăciuni vindecătoare ale Bisericii noastre. Îl ţineam, ca un părinte, de umăr, strigându-l pe nume:

- Domnule Constantin, domnule Constantin, cum vă mai simţiţi?

În acel moment, cu puterea harului lui Dumnezeu, bolnavul a mijit ochii şi mi-a şoptit:

- Mulţumesc lui Dumnezeu!

Astfel, situaţia sa a început să se îmbunătăţească, în mod nesperat. Sechelele atacului cerebral au început să se vindece, iar chipul domnului Constantin arăta din ce în ce mai bine. Ochii săi erau tot mai clari şi, încetul cu încetul, bolnavul a început să vorbească. Nespus de bucuros, m-am aşezat lângă el şi am început să-i vorbesc despre Marele Vindecător, Domnul Cerurilor şi al Pământului:

- Stimate domnule Constantin, cazul dumneavoastră ne-a umplut de bucurie. Îl mărim şi-I mulţumim lui Dumnezeu pentru intervenţia Sa plină de dragoste şi pentru darul de nepreţuit al însănătoşirii.

La vizitele care au urmat, am încercat să-l ajut cât mai mult, ca să poată pleca din spital cu cât mai mare folos duhovnicesc. De aceea, i-am spus:

- Domnule Constantin, în clipa de faţă mă aflu alături de dumneavoastră, cu toată dragostea mea de slujitor al Domnului şi pe deplin conştient de răspunderea care îmi revine în calitate de preot de spital.

Îmi doresc foarte mult să părăsiţi spitalul de două ori mai sănătos, atât trupeşte, cât şi sufleteşte. Toţi suntem oameni plini de slăbiciuni, cu lipsuri şi multe defecte. Nimeni n-a coborât pe pământ direct din ceruri. Aici ne-am născut cu toţii. De multe ori însă ne opintim în cele lumeşti, îl uităm pe Dumnezeu şi nu ne mai îngrijim de mântuirea noastră... De cât timp nu v-aţi mai spovedit?

Părea căzut pe gânduri. Era concentrat, de ziceai că îşi analizează întreaga viaţă. L-am lăsat cu gândurile sale... După câteva minute însă, acesta mi-a răspuns:

- Părinte, vă mulţumesc din suflet pentru dragostea şi interesul arătat pentru mântuirea sufletului meu. Pentru câteva clipe mi-am lăsat mintea să zburde în voie. Cred că ultima oară m-am spovedit în anii copilăriei. În satul meu aveam în anii aceia un preot deosebit de râvnitor. De atunci însă, nu m-am mai spovedit niciodată. Dragostea pe care mi-o arătaţi mă emoţionează profund, părinte. Mi-aş dori mult să mă spovedesc din nou, înainte de a mă externa.

- Dragă domnule Constantin, am adăugat, aţi luat cea mai bună hotărâre. Sunteţi un om sincer şi de bună credinţă. Dumnezeu vă iubeşte nespus şi de aceea a permis această încercare, pentru a vă da posibilitatea de a gusta din bucuria şi fericirea adevărată. Vă rog să primiţi de la mine această carte, care are ca temă căinţa. O să vă fie de mare folos. Mâine după-amiază, respectiv vineri, după terminarea programului de vizite, voi veni să stăm de vorbă. Vreau însă

să vă rog, fără să vă stresaţi sau să vă obosiţi, să vă notaţi într-un carneţel tot ceea ce doriţi să mărturisiţi, ca nu cumva să uitaţi vreun păcat. Vă las să vă pregătiţi în linişte. Ne vedem mâine. Vă salut!

M-am rugat continuu, implorându-L din suflet pe Bunul Dumnezeu să-l lumineze pe bolnav, astfel încât acesta să se privească adânc în suflet, pentru a se putea înţelege pe sine şi a-şi recunoaşte slăbiciunile. Voiam ca acesta să conştientizeze faptul că urma să se înhame la trăsura lui Adam şi a Evei, să-şi conştientizeze păcatele şi, mai ales, faptul că ar fi trebuit cu mult timp înainte să se spovedească.

M-am pregătit în ceea ce mă privea, iar în după-amiaza zilei ce a urmat mă aflam la patul domnului Constantin. Mulţumită lui Dumnezeu, l-am găsit într-o dispoziţie foarte bună. Plin de optimism şi bucurie, mă aştepta. L-am salutat şi imediat am rugat-o pe asistenta de serviciu să aducă un paravan, astfel încât ceilalţi bolnavi să nu ne poată vedea. Mi-am scos din geantă epitrahilul şi, imediat ce i l-am aşezat pe cap, am rostit: „Binecuvântat este Domnul Dumnezeul nostru...". După câteva secunde de linişte, Sfânta Taină a Spovedaniei începuse...

Domnul Constantin a fost deosebit sincer, iar spovedania a avut efecte imediate asupra stării sale de sănătate. Era ca şi cum nu s-ar fi îmbolnăvit niciodată. Stătea întins pe pat, iar când am plecat, s-a ridicat în picioare ca să mă salute. Ascultase cu mare atenţie tot ceea ce îi spusesem că avea de făcut, astfel încât în duminica ce urma să se poată împărtăşi.

Vizita mea îl umpluse de entuziasm. În ziua ce a urmat, respectiv sâmbătă după-amiază, l-am vizitat din nou, pentru a-i aminti despre cele câte avea de pregătit pentru ziua Sfintei Împărtăşanii.

Duminică, după ce am săvârşit Sfânta Liturghie, am trecut, ca de obicei, prin toate saloanele, pentru a-i împărtăşi pe bolnavi. M-am dus şi la domnul Constantin care, pe deplin conştient de ceea ce făcea şi cu multă credinţă, s-a împărtăşit. În cursul săptămânii ce a urmat, domnul Constantin a fost externat, îndreptându-se spre casă plin de bucurie, entuziasm sfânt şi cu folos sufletesc nespus. Mărire Ţie, Doamne!

*

Atitudinea creştinească a bolnavului faţă de viaţă şi de moarte şi înfruntarea cu curaj, de către acesta, a bolii necruţătoare depind, în mare măsură, de ajutorul acordat acestuia de preotul de spital. Redau în continuare câteva cazuri, exact aşa cum le-am consemnat în jurnalul personal, în cursul anului 1954.

„Adolescent, 16 ani, elev. După o suferinţă de trei luni, s-a mutat la Domnul. Slujba de înmormântare a avut loc la Biserica «Sfântul Pavel». La sfârşitul slujbei am ţinut o predică scurtă, având ca temă cuvintele «Eu te voi învăţa calea înţelepciunii şi te voi purta pe căile dreptăţii» (Înţ. Sol. 4, 11). Tânărul decedat se spovedise şi se împărtăşise în numeroase rânduri. Ultima spovedanie însă avusese loc cu o seară mai devreme şi le întrecuse pe toate celelalte. Tânărul s-a spovedit cu multă sinceritate şi am hotărât să-l împărtăşesc pe loc. A ascultat, cu mare

atenţie, tot ceea ce i-am spus referitor la împărăţia cerurilor. Părea foarte împăcat. Cu dragoste şi credinţă în Hristos, mi-a promis că se va ruga pentru mine de acolo, din ceruri. Imediat după aceea, exact la ora 02:30 noaptea, şi-a început marea călătorie, înarmat cu toate cele de trebuinţă".

Ce să-i fi produs adolescentului atâta bucurie, deşi suferea de o boală gravă care îi provoca dureri greu de suportat, epuizându-l? Fără îndoială, comuniunea adevărată cu Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Dătătorul-de-Viaţă, prin mijlocirea înfricoşatei Taine a Sfintei Împărtăşanii. A plecat la ceruri pregătit din toate punctele de vedere, asemenea unui învingător, iar acum se odihneşte în braţele lui Dumnezeu.

*

De multe ori Dumnezeu se foloseşte de boală, la fel precum chirurgul se foloseşte de bisturiu. Jurnal:

„Clinica de Chirurgie. Tânără, 22 de ani. S-a spovedit, dând dovadă de căinţă sinceră. La sfârşitul spovedaniei, mi-a spus următoarele:

- Am avut o viaţă plină de păcate, în chin, cu multă durere, întristare şi nelinişte. De pace n-am avut parte deloc. Nici măcar să dorm nu mai reuşeam. Aveam mereu coşmaruri. Acum însă mi-am regăsit propria persoană. Sunt împăcată cu mine însumi şi chiar bucuroasă. Îi mulţumesc lui Dumnezeu că m-a adus pe masa de operaţie, că mi-a dat şansa de a mă bucura de Taina Sfintei Spovedanii. De acum consider că, prin puterea harului lui Hristos, voi reuşi să-mi continui

noua viaţă. Mă voi lupta şi sunt convinsă că voi reuşi. Voi fi foarte severă cu propria-mi persoană. Voi încerca să-mi păstrez bucuria câştigată prin Sfânta Spovedanie, până mă va chema Dumnezeu".

Acesta este răspunsul adevărat la durere: Sfânta Spovedanie, cu căinţă sinceră.

*

De cele mai multe ori, cauza bolii trupeşti este viaţa în păcat. În acelaşi timp însă, suferinţa este şi un dar sfânt, pentru că se transformă într-o cauză a mântuirii sufletului, bineînţeles dacă există predispoziţie sinceră. Din acelaşi jurnal:

„Tânără, 26 de ani. A fost adusă la spital după ce a fost înjunghiată de un tânăr. Traumatismele suferite au fost atât de grave, încât a rămas paralizată. S-a spovedit cu căinţă adâncă. După spovedanie, mi-a spus:

- Sunt nespus de bucuroasă. Mă consider o persoană deosebit de fericită. Bineînţeles, trupul mă doare, din punct de vedere sufletesc însă mă simt împăcată. Rănile trupului m-au adus în situaţia de a rămâne paralizată, însă pentru mine paralizia a însemnat înviere sufletească. Nu-mi pot mişca trupul. Din punct de vedere sufletesc însă, simt că am aripi şi zbor de bucurie. La prima vedere, par ţintuită la pat. În realitate însă, sunt liberă. Voi trăi cum voi putea mai bine această libertate sufletească pe care o simt, iar bucuria pe care am câştigat-o o voi păstra în suflet până la sfârşitul zilelor".

*

Disperarea şi încercarea de suprimare a propriei vieţi nu pot veni decât de la diavol. Sfintele Taine mântuitoare ale Bisericii noastre înving însă şi alungă acest păcat de moarte. Jurnal:

„Clinica de Patologie femei. Tânără, 17 ani. A încercat să se sinucidă. S-a spovedit cu sinceritate. După spovedanie, şi-a exprimat bucuria nespusă şi fericirea pe care le trăia pentru prima oară în viaţă. Mi-a mulţumit în repetate rânduri, promiţându-mi că va veni regulat să se spovedească şi că, toate cele câte discutasem în timpul Sfintei Spovedanii, avea de gând să le transforme în fapte".

*

Căinţa adâncă şi suferinţa nu doar îl eliberează pe om de frica de moarte, ci îl umplu de bucurie şi optimism. Jurnal:

„Clinica de Patologie bărbaţi. Bolnav, 60 de ani. Frica şi sceptrul morţii l-au făcut să se căiască profund. S-a spovedit. După ce l-am împărtăşit, mi-a spus:

- Acum mă simt împăcat şi bucuros. Nu-mi mai e frică de moarte. Dimpotrivă, sunt bucuros că m-am eliberat din păcat, care îmi apăsa greu pe suflet. Cu ajutorul harului lui Dumnezeu, voi gusta din Împărăţia Cerurilor".

*

Jurnal:

„Clinica nr. 1 Chirurgie. Tânăr, aproximativ 27 de ani. A fost internat în spital după ce a fost înjunghiat

de mai multe ori. Situaţia sa era una deosebit de gravă. Moartea se încolăcea tot mai mult în jurul său, ameninţându-l în fiecare clipă. A acceptat să se spovedească. Imediat după aceea, s-a simţit uşurat şi, dacă până atunci, gândul morţii îl speria, după ce s-a împărtăşit nu-i mai era teamă de nimic. Pe chipul său se putea citea împăcarea. Deborda de optimism. Credinţa sa vie a făcut ca suferinţa să-i fie mult uşurată. Evoluţia sa era tot mai promiţătoare, iar după două luni de spitalizare, s-a vindecat. Înainte de a se externa, a cerut din nou să se spovedească, pentru a mai primi câteva sfaturi din partea mea. După ce s-a mai spovedit încă o dată, radia de bucurie. Mi-a promis că, pe viitor, avea să devină un creştin adevărat. Încă de pe atunci s-a abonat chiar şi la o revistă teologică".

*

Jurnal:

„Clinica de Cardiologie. Tânăr, 35 de ani. Până să ajungă în spital, trăise o viaţă dezordonată. În momentul în care asistenta i-a recomandat să se spovedească, s-a revolat, refuzând categoric, însă după ce l-am vizitat şi am discutat cu el mai mult timp, a luat singur hotărârea de a se spovedi. Mărturisirea sa a fost una plină de căinţă. În ziua următoare s-a împărtăşit. Se împăcase de acum cu propria-i persoană, încercând o bucurie interioară şi satisfacţie necunoscute lui până atunci. Tuturor celor care îl vizitau, amintea de noile sale trăiri cu multă mulţumire. La două zile după internare, s-a mutat la ceruri cu sufletul liniştit şi împăcat".

Cine poate spune că nu te invidiază, frate? În ceea ce mă priveşte, te invidiez chiar foarte mult, pentru că ai plecat pregătit din toate punctele de vedere, înarmat cu documente binecuvântate de călătorie, spre destinaţia „Rai”.

*

Omului ce îmbătrâneşte departe de Biserică îi este foarte greu să mai înţeleagă necesitatea Sfintelor Taine ale acesteia, pe care să le folosească pentru propria-i mântuire. Jurnal:

„Pacient, 85 de ani. În momentul în care i s-a recomandat să se spovedească, a recunoscut că nu s-a spovedit niciodată în viaţă şi chiar a devenit ironic la adresa Sfintei Taine şi a duhovnicului:

- În ceea ce mă priveşte, îl voi spovedi eu pe duhovnic şi nu acela pe mine”.

Mai apoi s-a îndreptat împotriva asistentei medicale care îndrăznise să îi facă această propunere. Atitudinea sa nu a întârziat însă să se schimbe. Un pacient din acelaşi salon îmi ceruse să se spovedească. Cu atenţie nedisimulată, vârstnicul îmi urmărea fiecare mişcare. Aplecat deasupra pacientului care se spovedea, îi şopteam la ureche, iar acela răspundea în acelaşi mod. După ce s-au spovedit toţi bolnavii aflaţi în acel salon, vârstnicul m-a chemat ca să-l spovedesc, mărturisirea lui fiind una deosebit de sinceră”.

Trei au fost factorii care au condus la această decizie a bolnavului:

a) recomandarea făcută de asistentă, indiferent dacă aceasta avea să fie acceptată sau nu,

b) faptul că l-am vizitat şi salutat cu prioritate faţă de ceilalţi bolnavi internaţi în acel salon, şi

c) faptul că toţi ceilalţi pacienţi din salonul respectiv s-au spovedit.

Dragostea şi milostovirea lui Dumnezeu l-au urmărit până în ultimele clipe ale vieţii sale. Imediat ce l-a acceptat de Dumnezeu în inima sa, a fost mântuit. Exemplele de acest fel pe care le-aş putea aminti sunt nenumărate. Mă voi rezuma însă doar la cele descrise până aici.

Doamne Dumnezeul meu, pe toţi aceşti robi ai Tăi, care în toţi aceşti ani de misiune preoţească s-au spovedit Ţie la Spitalul „Hipocrat", ajută-i, întăreşte-i şi fă-i vrednici de Împărăţia Ta din Ceruri.

9. CAPELA „SFÂNTUL EVANGHELIST LUCA”

Poziţionarea lăcaşului

Problema înfiinţării unui lăcaş de închinăciune în cadrul Spitalului „Hipocrat” m-a frământat nespus de mult. Din luna martie a anului 1952 şi până la sfârşitul anului 1958, săvârşisem Sfânta Liturghie pe holul Clinicii de Radiologie. Ne putem închipui însă condiţiile vitrege în care funcţiona acest lăcaş de închinăciune temporar, aflat în continuă mişcare. În realitate, era vorba de două mese simple, din lemn, una mai mare, având o înălţime de 1 metru, lăţime de 1,20 metri şi lungime de 90 de centimetri, folosită pe post de Sfântă Masă, în timp ce a doua, de dimensiuni mai mici, era folosită în loc de Proscomidiar.

Odată cu Vecernia de sâmbătă seara şi până duminică la prânz, holul întunecat al Clinicii de Radiologie se transforma în lăcaş de închinăciune, devenind strălucitor. Acelaşi lucru se întâmpla în sărbătorile mari, precum şi în zilele de Crăciun, în Săptămâna Mare şi de Sfintele Paşte. De fiecare dată, paraclisul mobil era amenajat prin bunăvoinţa asistentelor evlavioase, angajate ale spitalului. La sfârşitul fiecărei Sfinte Liturghii, lăcaşul mobil era dezmembrat, iar Sfintele Vase şi Acoperăminte erau depozitate cu grijă într-un

dulap. Era vorba de un dulap adus special pentru acest scop de la Şcoala „Sivitanidio", această piesă de mobilier făcând de acum parte din averea lăcaşului de închinăciune al spitalului. Tot în acest dulap păstram şi Sfântul Artofor, folosit în cazuri extraordinare, respectiv la Sfânta Liturghie pentru cei aflaţi în suferinţă.

Holul era un spaţiu al evlaviei. Sfintele Liturghii săvârşite acolo au rămas adânc întipărite în minţile tuturor celor ce participau la ele. Nu era vorba doar de bolnavii internaţi, ci şi de alţi credincioşi, din afara spitalului, care alegeau acel lăcaş pentru a participa la Sfânta Liturghie. Acestora li se alăturau studenţii cazaţi într-un cămin preoţesc aflat în apropierea Spitalului „Hipocrat". Directorul căminului era domnul Bastas, teolog în deplinul sens al cuvântului şi, în acelaşi timp, scriitor deosebit de cunoscut, căruia nu de puţine ori i-am dat binecuvântarea pentru a le vorbi celor prezenţi. Cuvântările sale, de altfel deosebit de constructive, deveniseră memorabile.

Pe acest hol şi, mai târziu, în capela permanentă a spitalului, am avut şansa rară de a-l asculta pe preacucernicul profesor Panagiotis Trembelas, de la Universitatea din Atena, unul dintre marii teologi ai Greciei. Predicile sale înflăcărate, pline de Duh Sfânt, îi făceau pe toţi cei prezenţi să se cutremure. Profesorul Trembelas obişnuia să le vorbească şi asistentelor de acolo, în întruniri ţinute în după-amiezele de duminică.

Holul era un spaţiu binecuvântat, original şi plin de smerenie. O adevărată catacombă. Într-un anumit

fel, servea scopurilor Bisericii. Spitalul avea însă nevoie de o capelă permanentă.

Mai mult decât terapie necesară vindecării lor, suferinzii au nevoie de compasiunea Bisericii. Orice om încercat din greu de boală are nevoie de această compasiune, pe care o caută, nerăbdător fiind să-şi părăsească patul de suferinţă şi să alerge înspre lăcaşul de închinăciune, să îngenuncheze şi să se roage. Doar acolo îl poate întâlni pe preotul misionar al spitalului şi îi poate vorbi, cerându-i să-l binecuvinteze, să-i citească vreo rugăciune pentru sănătate sau să îl ajute în orice mod consideră mai potrivit.

Cu alte cuvinte, în orice spital lăcaşul de închinăciune este un lucru imperios necesar. În acest sens fusese votată şi o lege specială, conform căreia orice spital avea dreptul la un lăcaş de închinăciune şi la un preot misionar, pentru nevoile duhovniceşti ale bolnavilor, aceasta în cazul în care spitalul dispunea de mai mult de trei sute de paturi.

Toate aceste aspecte le discutasem, în repetate rânduri, cu preşedintele Consiliului de conducere al spitalului, domnul George Voiskos, un om deosebit şi un creştin ales. Era deosebit de evlavios, la fel ca şi consilierii săi, domnii Gherasim Konstantatos şi Nicolae Tsakogiannis. Mai mult chiar, domnul Tsakogiannis îmi dăduse buletinul dânsului de identitate pentru a putea încasa, în numele dânsului, indemnizaţia pe care o primea în calitate de consilier, cu care urma să cumpăr cărţi folositoare sufletului pentru

bolnavi. Astfel, cererea pe care am înaintat-o Consiliului de conducere al spitalului având ca obiect înfiinţarea unui lăcaş de închinăciune a fost aprobată imediat, la prima şedinţă. Mărire Ţie, Doamne!

În perioada 1956-1960, angajat al spitalului era şi un arhitect foarte evlavios, domnul Teodor Adamis. Imediat după aprobarea cererii de înfiinţare a capelei, acesta s-a îngrijit de găsirea unui inginer constructor, de asemenea bun creştin. Este vorba de domnul Vallianatos Nicolae. Dând dovadă de multă deschidere şi interes, domnul Vallianatos s-a angajat să supravegheze personal lucrările de construcţie a lăcaşului. Nici nu pot descrie bucuria şi satisfacţia pe care le simţeam cu toţii. Spitalul „Hipocrat" urma să aibă un lăcaş de închinăciune permanent şi, mai mult decât atât, într-un loc privilegiat, respectiv în primul pătrar al vechii aripi, cu vedere înspre bulevardul Reginei Sofia. Pe terenul respectiv funcţionase cândva cantina spitalului, mai apoi mutată în altă parte. Dar pentru capelă locul era mai mult decât perfect.

Datorită poziţiei privilegiate pe care urma să o aibă lăcaşul însă, am avut de întâmpinat greutăţi din partea Ministerului Protecţiei Sociale. Funcţionari înalţi ai acestui minister, străini faţă de viaţa în Hristos şi faţă de Ortodoxie în general, s-au împotrivit. Ca într-un asediu bine organizat, acest serviciu special al ministerului insista ca lăcaşul de închinăciune să fie amenajat undeva în interiorul spitalului, într-una din sălile acestuia, sau să fie construit doar un fel de

chioşc în care să încapă numai preotul misionar al spitalului, în curtea interioară a instituţiei. Cu alte cuvinte, de marile sărbători (Paşte, Crăciun) preotul urma să săvârşească Sfânta Liturghie într-una din încăperile spitalului, toţi cei care participau urmând a se afla undeva în exterior. Însă, în ciuda eforturilor funcţionarilor amintiţi de a contramanda construirea lăcaşului de închinăciune în locul în care se hotărâse de către Consiliul director al spitalului, încercările au eşuat. Harul şi dragostea lui Dumnezeu au binecuvântat ca lăcaşul să fie ridicat în locul hotărât. De altfel, construcţia lăcaşului pe terenul respectiv nu avea decât să contribuie la înfrumuseţarea arhitecturală a întregului aşezământ.

Nici nu am apucat să trecem peste piedicile puse de minister, că au şi apărut altele mai mari, de data aceasta chiar din interiorul spitalului. Anumiţi medici ai spitalului l-au atacat dur pe preşedintele Consiliului director, domnul Voikos, încercând fiecare în felul său să îl convingă să anuleze hotărârea de ridicare a unui lăcaş de cult pe terenul ales.

Acest om binecuvântat li s-a adresat însă creştineşte, spunându-le: „Biserică facem! Biserică - mângâiere sufletească pentru bolnavi. Construim o capelă pentru bolnavi, care au nevoie să se roage, pentru a trece mai uşor peste boala care îi asediază. Va fi folositor însă şi tuturor celor care vor trece pe lângă spital fiindcă, văzând capela, îşi vor face semnul Sfintei Cruci”.

Reclamaţiile însă au continuat. Un alt preşedinte al Consiliului director şi mai mulţi membri ai acestuia, cu funcţii importante în cadrul spitalului, şi-au exprimat dezacordul faţă de proiect. Cel mai înverşunat dintre aceştia, preşedintele de care am amintit, a sugerat că sfântul lăcaş ar fi putut fi mutat în cantina destinată cadrelor medicale. De altfel, acesta şi-a exprimat această părere chiar în prezenţa mea şi de faţă cu directorul general al spitalului:

- Părinte Eusebiu, v-aţi gândit bine la ce vreţi să faceţi? Vă simţiţi cu conştiinţa împăcată? Asta doriţi dumnevoastră, să oferiţi odihnă şi mângâiere bolnavilor într-o fostă cantină?

Atotputernicul Dumnezeu nu a fost însă de acord cu acesta. Dragostea Sa mişcătoare nu ne-a părăsit nici în acele clipe grele, intervenind imediat şi în mod minunat, astfel încât intenţiile respectivului preşedinte nu s-au materializat. Mărire Ţie, Doamne!

Sfinţirea capelei – piatra de temelie

Cu ajutorul harului lui Dumnezeu, aşadar, am parcurs întreaga procedură de aprobare a proiectului de construire a lăcaşului la Ministerul Protecţiei Sociale. În paralel, ministerul ne-a alocat şi sumele necesare, în total trei sute de mii de drahme, pentru cheltuielile aferente construcţiei. Aceşti bani ajungeau însă doar pentru construcţia la roşu, inclusiv acoperiş.

Imediat ce s-a anunţat că în cadrul Spitalului „Hipocrat” urma să fie construită o capelă, toţi s-au

bucurat. Data începerii lucrărilor şi a punerii pietrei de temelie a fost fixată pentru 2 ianuarie 1958, aşa că am adus acest lucru la cunoştinţa tuturor personalităţilor instituţiei, precum şi a unor personalităţi din afara acesteia. Un înscris special a fost trimis chiar şi ministrului Protecţiei Sociale, doamnei Lina Tsaldari, care a acceptat bucuroasă să participe la ceremonie.

Ceremonia a fost una deosebită. Au fost prezenţi acolo preşedintele Consiliului director al spitalului şi membrii acestuia, directorul general, asistenta şefă, responsabilii de pe laboratoare, responsabilele de pe secţii, multe dintre asistente şi o mulţime de funcţionari. O ceremonie atât de aleasă, cu atât de mulţi oficiali prezenţi, nu cred să mai fi avut loc vreodată la Spitalul „Hipocrat”.

Odată cu „Binecuvântat este...”, slujba de sfinţire a decurs în mod minunat. Format din asistente ale spitalului, corul cânta îngereşte. Imediat după ce am citit rugăciunea specială de umilinţă, ministrul Lina Tsaldari a pus piatra de temelie. Era un moment emoţionant pentru întreg spitalul, dar mai ales pentru mine, preotul misionar. Mă simţeam ca şi cum capela fusese deja terminată!

După slujba de sfinţire şi punerea pietrei de temelie, a urmat o manifestare constructivă, plăcută, în sala de oaspeţi a spitalului, unde s-au servit prăjituri şi mâncăruri gustoase. Toţi îşi doreau din suflet ca lăcaşul de închinăciune să fie terminat în cel mai scurt timp posibil, pentru ca spitalul să se poată mândri cu această minunăţie binecuvântată.

Finisarea şi pictarea lăcaşului

De acum nu mai era timp de pierdut. Proiectul trebuia făcut cât mai repede, pentru a ne putea apuca intens de partea de construcţie. Şi, într-adevăr, domnul Adamis a terminat proiectul nesperat de repede, chemându-mă să-l văd şi să-mi spun părerea:

- Preotul, i-am răspuns, nu este şi inginer, însă vă rog să îmi permiteţi să vă întreb dacă în proiect se prevede şi un subsol care să servească drept birou pentru preot.

Întrebarea mea a fost pe placul inginerului, care a prevăzut imediat un spaţiu la subsol, sub Sfântul Altar, care urma să folosească drept birou pentru preotul misionar. Imediat după definitivarea proiectului, domnul Vallianatos, desemnat fiind de către Consiliul director al spitalului, s-a ocupat de găsirea personalului calificat şi, în ritm susţinut, a trecut la punerea în practică a proiectului. Toţi cei ce treceau pe acolo, întrebau:

- Ce se construieşte aici?

Iar constructorii, mândri, răspundeau:

- Construim o capelă pentru bolnavii din spital.

Toţi se mirau cum fusese posibil ca factorii răspunzători să cadă de acord asupra unui asemenea proiect şi mai ales în cel mai bun loc posibil, respectiv în primul colţ al spitalului, cu vedere înspre bulevardul Regina Sofia. Era, într-adevăr, o mare minune! Întâmpinaserăm multe greutăţi şi piedici

peste piedici, însă harul şi dragostea lui Dumnezeu ne-a îndrumat paşii în această încercare, astfel încât am reuşit să trecem peste toate cu bine.

Inginerul constructor, domnul Vallianatos, se mişca cu o repeziciune binecuvântată. Zi de zi, construcţia se înălţa tot mai sus, foarte repede ajungându-se la acoperiş care, datorită arhitecturii sale, l-a impresionat până şi pe domnul Fytrakis, profesor în cadrul Facultăţii de Teologie din Atena, secţia Arheologie. La examenele de licenţă, acesta îi întreba pe studenţi: „Ce lăcaş de cult din Atena este construit în stil de bazilică şi are acoperiş în formă de cruce?”.

Răspunsul corect era: capela Spitalului „Hipocrat”.

Construcţia lăcaşului a început în primele luni ale anului 1958 şi, de Sfintele Paşte ale aceluiaşi an, ajunsese deja la acoperiş. Lucrările continuau în ritm susţinut şi, ca o binecuvântare a lui Dumnezeu, în vară capela era aproape terminată. De acum, acel colţ al Spitalului „Hipocrat” îşi schimbase definitiv înfăţişarea. Fusese împodobit cu un lăcaş de închinăciune deosebit de frumos şi smerit.

Construcţia lăcaşului se terminase, însă lipseau porţile de la intrări, iar catapeteasma, zidită, nu fusese încă împodobită cu icoane. Însă, slavă lui Dumnezeu! Dragostea Sa toate le rânduieşte. Într-o primă fază am găsit un sponsor pentru uşa de la intrare. Uşa de la intrarea în Sfântul Altar, de pe lateral, şi alte două uşi, de o parte şi de cealaltă a intrării principale, au fost astupate, provizoriu, cu cărămizi. De asemenea, pe

zidurile Sfântului Altar lipisem icoane de hârtie. Astfel, cu ocazia sărbătorilor de Crăciun am săvârşit Sfânta Liturghie chiar în acest lăcaş încăpător şi comod. E drept, era puţin cam frig, având în vedere că era iarnă, însă bucuria săvârşirii Sfintei Liturghii ne-a făcut să nu îl simţim chiar deloc.

Bucuria interioară, satisfacţia că, de pe holul pe care slujisem aproximativ şapte ani, acum ne aflam într-un lăcaş de închinăciune adevărat, alunga orice obstacol ne apărea în cale, fie că era vorba de frig sau de orice altceva. Minţile şi sufletele noastre, întreaga noastră fiinţă trăia din plin bucuria duhovnicească a ridicării unui lăcaş de închinăciune în cadrul Spitalului „Hipocrat” care, de pe acum, nu mai era doar un vis, ci devenise realitate. Ce să mai spunem despre viitor, având în vedere că lăcaşul era ridicat în acel colţ al spitalului, urmare a hotărârii Consiliului director. Mărire Ţie, Doamne! Mărire Ţie, Doamne! Mărire Ţie, Doamne!

După finisarea binecuvântată a sfântului lăcaş, au început să iasă la iveală numeroasele lipsuri din interior. Uşile Împărăteşti, Sfânta Masă şi Proscomidiarul, Sfintele Acoperăminte, Sfintele Vase, icoanele catapetesmei, finisarea spaţiului de la subsol, toate acestea şi multe altele trebuiau, încet-încet, puse la punct.

Erau necesari, bineînţeles, bani, care însă nu existau. Lăcaşul de închinăciune trebuia totuşi terminat, iar lipsurile acoperite cu orice sacrificiu, astfel încât lăcaşul să funcţioneze normal, pentru ca cei ce luau

parte la Sfânta Liturghie să plece de acolo mulţumiţi. De asemenea, şi preotului slujitor îi trebuia asigurat un oarecare confort, aşa cum cere disciplina bisericească şi sfinţenia spaţiului. În calitate de preot misionar, dorinţa mea era aceea de a face din acel lăcaş o bijuterie arhitecturală, din care să nu lipsească absolut nimic. Voiam ca totul să fie perfect, nou şi la locul lui.

Iar Dumnezeu este mare! Această nouă ispită care ne-a ieşit în cale ne-a adus roade bogate, aş spune nesperat de bogate. Donaţiile unor creştini deosebit de evlavioşi mă emoţionau. Toţi cei care, cu credinţă şi dragoste, luau parte la slujbe, la privegheri şi la Sfintele Liturghii, nu rămâneau nepăsători faţă de nevoile sfântului lăcaş ci, dompotrivă, dădeau câte o mână de ajutor, astfel încât din sfântul lăcaş să nu lipsească nimic. Astfel, rând pe rând, au apărut Uşile Împărăteşti, a fost terminată catapeteasma şi Sfânta Masă, toate odoarele necesare vieţii liturgice aflându-se definitiv la locul lor binecuvântat. Lăcaşul de cult şi-a căpătat însă frumuseţea desăvârşită abia după ce a fost pictat, o lucrare dificilă şi, mai ales, costisitoare. Însă Bunul Dumnezeu s-a îngrijit şi de aceasta, capela fiind pictată într-un timp destul de scurt.

Preamilostivul Dumnezeu ni-l scosese în cale pe domnul Dimitrie Kentakas, un pictor bisericesc talentat, desăvârşit aş putea spune. Bine intenţionat, cu multă râvnă şi punând suflet în tot ceea ce făcea, acesta a acceptat să ducă la bun sfârşit pictura lăcaşului.

Domnul Dimitrie Kentakas nu era doar un foarte bun cunoscător al tehnicii bizantine, ci şi un om foarte harnic. Lucra în ritm susţinut, definitivând în fiecare săptămână câte o bucată din pictura capelei, astfel încât, în aproximativ doi ani, lăcaşul de cult a fost pictat în întregime, semănând în cele din urmă cu lăcaşurile de închinăciune pictate în stil bizantin de la Muntele Athos. Nici un petec al lăcaşului nu a rămas neacoperit. Credincioşii care participau la slujbele religioase, în noul lăcaş de închinăciune, se întreceau între ei care să suporte cheltuielile cu pictura.

Iconografia bizantină bogată, începând cu Maica Domnului Cuprinderea Celui Necuprins (gr. *Platytera*) din Sfântul Altar şi terminând cu cele 24 de medalioane ale Imnului Acatist, din pronaos, împodobesc astăzi sfântul lăcaş, creând o atmosferă deosebită. Pictura se adresează sufletului fiecărui credincios, înălţându-l sufleteşte. Totodată, trezeşte sentimente binecuvântate de teamă şi admiraţie. Ulterior, mulţi pictori novici mi-au cerut permisiunea de a fotografia anumite porţiuni ale picturii murale, pe care le-am şi dat-o, bineînţeles, după ce, la rândul meu, am primit acordul pictorului, domnul Kentakas.

De acum, capela era gata! Atât la interior, cât şi la exterior, apărea asemeni unei capodopere. Interiorul, foarte încăpător, putea primi de acum aproximativ două sute de credincioşi. Pentru spital, capela devenise un fel de podoabă duhovnicească, iar pentru sufletele

bolnavilor, o mângâiere. Mărire Ţie, Doamne! Dragostea lui Dumnezeu dăduse roade, iar Spitalul „Hipocrat" avea de acum un lăcaş propriu de închinăciune, ridicat după o mulţime de demersuri, cu nenumărate eforturi şi sacrificii. De aceea, bucuria şi satisfacţia tuturor, şi mai ales a mea, ca preot misionar, nu putea fi descrisă în cuvinte.

Îi mulţumesc Preamilostivului Dumnezeu că mi-a împlinit această dorinţa arzătoare, că m-a învrednicit pe mine, păcătosul, robul neînsemnat al Său, să văd terminată, atât de repede, această capelă a spitalului, în care urma să-L slujesc în anii mai de pe urmă. Aşa sunt minunile lui Dumnezeu! Aşa se manifestă purtarea de grijă, necondiţionată, a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, precum şi psalmistul spune: „Altarele Tale, Doamne al puterilor, Împăratul meu şi Dumnezeul meu" (Ps. 83, 3). Topos sfânt, destinat Sfintei Liturghii şi rugăciunilor, capela spitalului era un dar făcut credincioşilor internaţi acolo de către Dumnezeu, întru sfinţire şi mântuire. Era edificiul care lipsise spitalului, foarte necesar bolnavilor, asemenea apei care dă viaţă livezii şi în lipsa căreia nu poate exista rod.

La fel sunt toate sfintele lăcaşuri de închinăciune, izvoare nesecate de apă sfinţită din care se adapă sufletele celor suferinzi, întru înnoire. De acum, bolnavii spitalului aveau posibilitatea de a participa la Sfânta Liturghie, de a se apropia şi de a cunoaşte Taina Sfintei Împărtăşanii, bineînţeles după pregătirea potrivită

pentru unirea cu Mântuitorul Iisus Hristos. Sfintele slujbe, ca şi predica parohului în noua capelă, aveau să-i ajute pe aceştia nespus de mult, pentru a putea trece, cu optimism şi încredere în dragostea lui Dumnezeu, peste toate greutăţile provocate de boală.

În forfota de zi cu zi, capela spitalului avea să devină un liman ferit de furtuni, un ţărm al salvării. Doar acolo cei îndureraţi aveau să-şi găsească pacea, mângâierea, puterea şi curajul necesar pentru a face faţă bolii.

Fiecare lăcaş de închinăciune seamănă cu „scăldătoarea din Siloam”. Prin intervenţia minunată a harului lui Dumnezeu, credincioşii îşi află acolo vindecarea deplină a trupului. Sfântul lăcaş este, înainte de toate, un cabinet duhovnicesc, către care se îndreaptă sufletele obosite, epuizate şi rănite, pentru a-şi găsi odihna sub epitrahilul duhovnicului, pentru a primi iertare de păcate şi vindecare sau a scăpa din chingile păcatului. Renăscute, acestea încep o viaţă nouă, curată, luminoasă şi sfinţită.

Hramul Sfântului Lăcaş

Dintru început, lăcaşul de închinăciune trebuia închinat unui sfânt. Am considerat că cei mai potriviţi ar fi fost Sfinţii fără de Arginţi care, la rândul lor, fuseseră doctori. Mă rugam mult, pentru ca Dumnezeu să mă lumineze în privinţa sfântului căruia urma să-i fie închinat lăcaşul. Şi, fără a întârzia, dragostea lui Dumnezeu s-a arătat şi în această privinţă.

Într-o zi, la o discuţie referitoare la hramul capelei, de faţă se afla şi preacucernicul arhimadrit Nicodim Valindras, mai apoi mitropolit de Patra. Îl cunoşteam încă din anii tinereţii. Avea destul de multă experienţă în ceea ce priveşte hramurile lăcaşurilor de închinăciune şi mai ales în ceea ce priveşte hramurile capelelor aparţinătoare de spitale. Era o ocazie, aşadar, ca şi acesta să-şi spună părerea. Şi, într-adevăr, Dumnezeu l-a luminat şi mi-a spus următoarele:

- Lăcaşurile spitaliceşti se cuvine să fie cinstite cu hramul Sfinţilor fără de Arginţi, Cosma şi Damian, făcătorii de minuni. Aproape toate lăcaşurile de închinăciune cu această destinaţie din Atena poartă hramul acestor sfinţi. La fel de potrivit este însă şi hramul Sfântului Apostol şi Evanghelist Luca, căruia nu cunosc să-i mai fi fost închinat vreun lăcaş de închinăciune spitalicesc. Prin urmare, n-ar fi oare binecuvântat ca acest lăcaş să poarte hramul Sfântului Evanghelist Luca?

Am urmat bucuros sfatul preacucernicului părinte arhimandrit Nicodim, considerând că voia lui Dumnezeu era ca noua capelă să poarte hramul sugerat de acesta. Astfel, lăcaşul a fost închinat definitiv Sfântului şi Măritului Apostol şi Evanghelist Luca, Vindecătorul de Suflete. Pe faţa tuturor celor implicaţi în realizarea proiectului se putea citi bucuria. Cel chemat să sfinţească noul lăcaş de închinăciune a fost Î.P.S. Nicodim Valindras, mitropolit de Patra, căruia îi mulţumim din inimă şi îi dorim sănătate şi viaţă lungă, întru bunăstarea Bisericii.

În absida din dreapta a Sfântului Altar am amenajat un paraclis închinat dreptei Xenia, a cărei memorie o cinstim în ziua de 24 ianuarie. În fiecare an, de sărbătoarea acesteia, săvârşeam Sfânta Liturghie, urmată de împărţirea anafurei.

Hramul capelei era şi este sărbătorit, în fiecare an, la data de 18 octombrie. Procesiunea era una fastuoasă. Era ziua în care capela respira un aer special. Împodobită fiind de sărbătoare, strălucea de curăţenie. În acea zi, toţi cei prezenţi acolo, dar mai ales bolnavii internaţi în spital, exultau de bucurie. La Sfânta Liturghie din ziua hramului, la care ierarhul locului era nelipsit, participau atât doctori evlavioşi, asistente medicale, funcţionari din administraţie, cât mai ales bolnavi şi o mulţime de rude ale acestora sau simpli credincioşi.

Cu această ocazie, se împărţeau prescuri atât participanţilor la Sfânta Liturghie, cât şi întregului personal al spitalului. Patru asistente, al căror duhovnic eram, se îngrijeau ca prescurile să ajungă la toţi angajaţii, începând cu cei care lucrau în biroul directorului general şi terminând cu cei care aveau în grijă poartă de acces.

Timp de mulţi ani, prescurile au fost oferite pe cheltuiala evlaviosului Panagiotis Pantazopoulos, profesor în cadrul secţiei ORL a Universităţii din Atena şi doctor al Spitalului „Hipocrat”. Ofranda sa, exemplu de dragoste şi bunătate creştinească, venea pe deplin în conformitate cu cuvintele Sfintei Scripturi:

„Fiecare să dea cum socoteşte cu inima sa, nu cu părere de rău, sau de silă, căci Dumnezeu iubeşte pe cel care dă cu voie bună”.

În după-amiază sărbătorii de hram avea loc litania icoanei Sfântului Evanghelist Luca, care era purtată pe toate coridoarele şi prin toate saloanele spitalului. Fixată pe umerii a doi tineri evlavioşi, icoana era sărutată, cu multă speranţă, de toţi bolnavii, care se rugau sfântului cu lacrimi în ochi, cerând mijlocirea sa şi ajutor pentru sănătate. În viaţa sa pământească, Sfântul Evanghelist Luca a fost, la rândul său, doctor.

Alcătuit din asistente şi alte tinere evlavioase, corul capelei cânta neîncetat troparul sfântului: „Apostole Sfinte şi Evangheliste Luca, roagă pe milostivul Dumnezeu să dăruiască iertare de greşeli sufletelor noastre”.

Din când în când, rosteam câte o ectenie, câte o rugăciune: „Iară şi iară să ne rugăm pentru sănătatea celor ce lucrează în acest spital, a membrilor Consiliului director, a preşedintelui şi a personalului medical, a doctorilor, a asistentelor şi a tuturor angajaţilor şi a fraţilor noştri internaţi în acest aşezământ, pentru ca Domnul Dumnezeu, Vindecătorul sufletelor şi trupurilor, să-i ajute, să-i lumineze, să-i întărească şi să-i îndrume pe ei în toate zilele”.

Sfinţirea Sfântului Lăcaş

Fiecare sfânt lăcaş trebuie sfinţit, astfel încât acolo să poată fi săvârşite Sfintele Taine. Chiar dacă un lăcaş de închinăciune nu este sfinţit, Sfânta Biserică

s-a îngrijit, prin prezenţa Sfântului Antimis, ca acolo să poată avea loc Sfânta Liturghie. Sfântul Antimis este o bucată de stofă specială, pe care este brodată punerea în mormânt a Mântuitorului Iisus Hristos, fiind sfinţit odată cu sfinţirea lăcaşurilor de închinăciune. Într-unul din colţurile sale, Sfântul Antimis are cusute sfinte moaşte. Această bucată de stofă ţine loc de Sfântă Masă, în cazul în care aceasta nu există sau dacă nu a fost încă sfinţită. În spitalele care nu dispun de un lăcaş de închinăciune, pentru a se putea săvârşi Sfânta Liturghie pentru bolnavi, este folosit Sfântul Antimis. La fel se întâmplă şi în taberele şi în excursiile religioase sau ori de câte ori Sfânta Liturghie se săvârşeşte în aer liber.

Aceeaşi rânduială binecuvântată urmasem şi în lăcaşul provizoriu de închinăciune amenajat în holul spitalului şi la fel am procedat şi în noul lăcaş, până în ziua sfinţirii acestuia, Sfânta Liturghie săvârşindu-se în prezenţa Sfântului Antimis. Din acest punct de vedere nu am avut de întâmpinat nici o dificultate, rânduiala fiind stabilită chiar de către Sfânta Biserică. Însă, din momentul în care lăcaşul de închinăciune este sfinţit, parcă harul este altul. Slujitorul intră în Sfântul Altar cu alt spirit, cu altă dispoziţie. De aceea, dorinţa mea fierbinte era ca sfinţirea lăcaşului să aibă loc cât mai repede posibil.

În anul 1965, arhiepiscop al Atenei şi al întregii Elade era Hrisostom al II-lea, iar mare protosinghel era părintele arhimandrit Teoclit Arvanitis, mai apoi mitropolit de Aitolia şi Akarnania, de care mă lega

o prietenie strânsă. Ne cunoşteam de pe vremea când ne nevoiam împreună la Mănăstirea „Sfânta Lavră” din localitatea Kalavrita. Ulterior, fusesem şi colegi de facultate. După ce, iniţial, m-am înţeles cu acesta asupra procedurii care trebuia urmată, m-am adresat arhiepiscopului Atenei cu o cerere în care îi ceream binecuvântarea pentru sfinţirea noului lăcaş spitalicesc. Fără întârziere, Preafericitul Hrisostom mi-a aprobat cererea, delegându-l în acest scop pe episcopul care urma să participe la slujba de sfinţire. M-am bucurat nespus când am aflat că însărcinat cu sfinţirea lăcaşului fusese IPS Dionisie, mitropolitul de Trikkis şi Stagon. Îl cunoşteam foarte bine. Era un ierarh ales, foarte evlavios şi cu multă frică de Dumnezeu. Fără a mai pierde timp, am stabilit, de comun acord cu acesta, data sfinţirii, pentru ziua de duminică, 25 septembrie 1965.

IPS Dionisie venise la capelă dis-de-dimineaţă. Din locul în care stătea, putea admira pictura în stil bizantin, mai exact scena „Coborârii de pe Cruce a Mântuitorului Iisus Hristos”. Părea că nu se mai satură să o privească. De altfel, la sfârşitul slujbei de sfinţire şi a Sfintei Liturghii, IPS Dionisie mi-a mărturisit şi că, imediat ce a aflat că fusese delegat să săvârşească slujba de sfinţire a capelei, nu a mai putut dormi toată noaptea. De aceea, s-a rugat neîncetat.

Atât pentru mine, cât mai ales pentru cei prezenţi, rânduiala târnosirii şi Sfânta Liturghie arhierească au constituit o mare binecuvântare. Slujba a fost atât

de frumoasă, încât până şi copiii au participat cu deosebită atenţie şi evlavie, la fel ca şi mulţimea de credincioşi, pe feţele cărora se putea desluşi o bucurie profundă.

Ce clipe binecuvântate! Ce prilej unic! Slujba a fost una deosebit de emoţionantă, irepetabilă aş spune. Expresia de pe feţele credincioşilor era o dovadă clară că sufletele lor trăiau măreţia cerurilor. Bucuria, mulţumirea, entuziasmul şi sfinţenia scăpărau în ochii tuturor!

Slujba a fost oficiată de un arhiereu, patru arhimandriţi, tot atâţia presbiteri, precum şi de un ierodiacon, în total zece slujitori, unul mai ales şi mai vrednic decât celălalt.

Mă simţeam ca într-o oază a harului, de parcă participam la o sărbătoare a sărbătorilor. Slujbe de târnosire se fac destul de des. Se sfinţesc magazine, hoteluri, instituţii, dar şi edificii private. Sfinţirea lăcaşurilor de închinăciune însă nu se poate compara cu niciuna dintre acestea. Mintea omenească nici nu-şi poate imagina ce înseamnă cu adevărat o sfinţire. E vorba de un act care priveşte strict pe om şi mântuirea sa.

După sfinţire, capela Spitalului „Hipocrat” avea să rămână deschisă permanent, ca sprijin duhovnicesc pentru spital şi bolnavii internaţi acolo. Sfânta Liturghie avea să fie săvârşită continuu, pentru ca credincioşii să se poată împărtăşi cu Trupul şi Sângele lui Hristos, să se întărească în credinţă şi speranţă

şi să poată înfrunta greutăţile vieţii. Orice suflet întristat avea să găsească aici mângâiere din partea Unicului Mângâietor, Iisus Hristos cel fără de păcat. Cei mai îndreptăţiţi dintre toţi urmau să fie bolnavii internaţi în Spitalul „Hipocrat”, aceştia urmând să aibă cele mai multe drepturi, fiindcă lăcaşul de închinăciune le aparţinea.

Pe la capela spitalului se perindau, zilnic, foarte mulţi credincioşi. Mulţi dintre ei, bolnavi sau rude ale acestora, veneau special pentru a discuta cu mine, ca preot misionar. Numeroşi erau însă şi cei care veneau acolo pentru a-şi întâlni duhovnicul, pentru a se spovedi şi a-mi cere sfatul. Alţii veneau pentru a se ruga pentru bolnavii lor cu lacrimi fierbinţi. Mai erau şi cei aflaţi în trecere, care intrau pentru a aprinde o lumânare, mulţi dintre ei fără legături speciale cu Biserica sau poate chiar indiferenţi faţă de aceasta.

Preotul însă, reprezentantul lui Dumnezeu, nu poate fi indiferent faţă de nimeni. Toţi cei ce calcă pragul unui lăcaş de închinăciune sunt pentru acesta chipuri ale lui Dumnezeu. De aceea, preotul este dator a-i primi pe fiecare în parte, ca pe persoane unice şi irepetabile, şi de a-i întreba despre neliniştile pe care le au şi dacă le poate fi de folos în vreun fel. De asemenea, preotul are obligaţia de a se afla alături şi de rude, pentru a le recomanda viaţa în rugăciune şi credinţă, căinţa şi continua înnoire, astfel încât Bunul Dumnezeu să le răspundă la rugăciuni. Le va cere, de asemenea, pomelnice, pentru a-i pomeni la Sfânta

Liturghie. Dragostea preotului de spital trebuie să însemne mângâiere, pentru ca toţi aceştia să fie ajutaţi în hotărârea lor de a se apropia cât mai mult de Dumnezeu, de a se căi şi de a se spovedi cu multă părere de rău pentru păcatele săvârşite. În felul acesta, în sufletele credincioşilor se va produce adevărata minune a renaşterii duhovniceşti.

Iubirea lui Dumnezeu nu cunoaşte limite. Pentru toţi membrii familiei, suferinţa unei persoane dragi constituie prilej de binecuvântare, calea prin care Dumnezeu ne poartă de grijă.

După sfinţire, capela cu hramul „Sfântul Apostol şi Evanghelist Luca" a devenit un fel de meteor al Spitalului „Hipocrat", acolo continuându-se lucrarea sfinţită, folositoare şi mântuitoare pentru urcuşul duhovnicesc al multor suflete, spre slava lui Dumnezeu.

10. VIAȚA RELIGIOASĂ LA CAPELA SPITALULUI

Cultul ortodox constituie o comoară unică, de nepreţuit, fiind asemenea unei cariere de piatră din care omul slăbit extrage şi se umple de harul şi puterea lui Dumnezeu. După ce se hrăneşte cu acestea, omul se transformă, devenind puternic. De aceea, nu va fi niciodată lipsit de apărare, fiindcă Dumnezeu nu îl părăseşte neajutorat, nu îl lasă influenţat de ceilalţi sau de faptele lor.

Tezaurul Bisericii noastre este inepuizabil, măreţia acestuia fiind de neegalat. Din acesta credinciosul se înarmează cu mijloace cereşti, astfel încât să poată izbândi în urcuşul său duhovnicesc. Fiecare om are datoria de a se lupta, pentru ca viaţa sa să fie într-adevăr una neîntinată, frumoasă şi sfântă, şi să răspundă iubirii lui Dumnezeu şi binecuvântărilor date de Acesta prin mijlocirea Bisericii.

În capela cu hramul „Sfântul Luca" nu se săvârşea doar Sfânta Liturghie, ci şi toate celelalte sfinte slujbe ale Bisericii, neîntrerupt, aşa cum se întâmplă în toate bisericile parohiale. Diferenţa era că, odată cu construirea acestui lăcaş de închinăciune, slujbele pentru cei suferinzi puteau fi săvârşite mult mai comod şi cu o strălucire mult mai mare decât slujbele făcute pe holul Clinicii de radiologie.

Săvârşeam regulat Sfânta Liturghie, în fiecare zi de duminică, dar şi în zilele de sâmbătă, la orele dimineţii, respectiv 04:00-07:00, astfel încât asistentele medicale să aibă posibilitatea de a se împărtăşi înainte de a intra în tură, iar bolnavii înainte de a-şi lua medicamentele. De asemenea, săvârşeam destul de des Sfânta Liturghie şi în cinstea anumitor sfinţi, de sărbători. Acest lucru era de folos atât angajaţilor spitalului, cât şi mai ales studenţilor care participau la acestea, împărtăşindu-se cu Hristos şi plecând de acolo pregătiţi întru toate pentru efortul pe care urmau să îl depună la facultate.

O dată pe lună, în zi de sâmbătă, între orele 08:00-10:00, săvârşeam Sfânta Liturghie pentru folosul copiilor internaţi la Casa de copii surdo-muţi, aflată în apropiere. Între anii 1960-1986, această rânduială a fost respectată cu sfinţenie. Părintele arhimandrit Nicodim Graikos, ulterior mitropolit de Thiva, îi iubea mult pe aceşti copii, în sprijinul cărora depusese mult efort şi făcuse multe sacrificii. Învăţase bine chiar şi limbajul semnelor, devenind astfel sufletul instituţiei. Copiii îl considerau ca un tată. Mai mult decât atât, părintele arhimandrit Nicodim Graikos îşi donase întreaga avuţie pentru folosul copiilor internaţi în instituţie.

Pentru acele fiinţe necăjite, Sfânta Liturghie era prilej de bucurie rară, o adevărată sărbătoare. La fiecare Sfântă Liturghie, în capelă erau prezenţi aproximativ 150 de copii. Cei mai mici erau puşi de către

învăţătoare să stea pe scaune, iar cei mai mărişori stăteau în picioare, pe culoar, sau în stranele destinate femeilor. Erau foarte isteţi, mult mai virtuoşi şi mai deschişi la suflet decât alţi copii care se bucură de darul sfânt al auzului şi al vorbirii. Feţişoarele lor străluceau de bucurie. Toţi participau la Sfânta Liturghie cu multă evlavie. Erau foarte ataşaţi de părintele Nicodim care, din uşile împărăteşti, interpreta, în limba lor, Sfânta Liturghie, precum şi predica de după aceasta. Mai târziu, misiunea aceasta a fost preluată, cu mult zel şi dragoste, de domnişoara Katsimbra, o tânără aleasă, întru totul dedicată misiunii sale. La sfârşitul Sfintei Liturghii, într-o ordine perfectă, toţi copiii se împărtăşeau.

Începând cu anul 1967, părintele Nicodim a fost hirotonit arhiereu şi, ca urmare, a plecat la noua sa slujire. De aceea, spovedania copiilor internaţi în acea instituţie a revenit în sarcina mea. Îi vizitam regulat, iar aceia nu-şi ascundeau sentimentele de dragoste. De câte ori mă vedeau trecând prin faţa şcolii, alergau cu nerăbdare şi dragoste pentru a-mi săruta dreapta.

În afară de Sfânta Liturghie, la capelă săvârşeam, în mod regulat, şi Sfânta Taină a Maslului. În fiecare întâi ale lunii, bolnavii mă aşteptau cu nerăbdare în capelă, dornici de a primi binecuvântarea. În fiecare an, la data de 15 august, de praznicul „Adormirii Maicii Domnului”, în capelă răsunau Paraclisele Născătoarei de Dumnezeu.

În data de 14 septembrie, de sărbătoarea „Înălţării Sfintei Cruci”, la sfârşitul Sfintei Liturghii, treceam

prin toate saloanele, pe la fiecare pat, astfel încât toţi bolnavii să aibă ocazia de a se închina şi a săruta Sfânta Cruce:

- Primiţi Sfânta Cruce, ajutorul nostru, al tuturor! La mulţi ani şi să vă vedem cât mai curând sănătoşi la casele voastre...", le uram părinteşte.

De câte ori ajungeam la cineva grav bolnav, care nu părea a avea contact cu realitatea, îl binecuvântam cu semnul Sfintei Cruci, rostind în numele acestuia rugăciunea:

„Doamne Iisuse Hristoase, dulce Mântuitorul sufletelor noastre, mărturisim înaintea Ta, întru această zi a răstignirii Tale, în care ai pătimit şi ai luat moarte pe Cruce pentru păcatele noastre, că noi suntem cei ce Te-am răstignit cu păcatele noastre cele multe şi cu fărădelegile noastre cele rele. De aceea ne rugăm bunătăţii Tale celei nemărginite, ca să ne faci şi pe noi părtaşi sfintelor Tale Patimi, cinstitelor răni şi morţii Tale celei de viaţă făcătoare, pentru ca să ne învrednicim, prin Darul Tău, să câştigăm şi noi, asemenea Ţie, pentru dragostea Ta, precum Tu cel milostiv le-ai răbdat pentru mântuirea noastră, întărindu-ne pururea cu aceeaşi putere şi răbdare ce ai avut când Te-au răstignit nemulţumitorii evrei…". Imediat ce terminam rugăciunea, le atingeam buzele cu Sfânta Cruce.

Alături de mine se afla corul asistentelor medicale, care intonau imnuri de sărbătoare: „Crucii Tale ne închinăm, Mântuitorule, şi preasfânta Înviere a Ta

o preamărim" şi „Cel ce de bunăvoie pe Cruce Te-ai răstignit...".

În paralel, cu multă bunătate şi urări de sănătate, asistente medicale împărţeau busuioc bolnavilor, rudelor acestora şi angajaţilor spitalului. Sfânta Cruce era purtată cu evlavie, pe rând, de mai mulţi dintre participanţii la slujbă. Emoţia de pe feţele bolnavilor era deosebit de evidentă. Cu lacrimi în ochi, se închinau Sfintei Cruci, mulţumind din adâncul inimii pentru această mare binecuvântare.

Perioadele de post de dinaintea Crăciunului şi Paştelui erau cele mai potrivite pentru lucrarea duhovnicească. În aceste zile, toţi bolnavii doreau să se împărtăşească. În momentul în care îi îndemnam să se spovedească, majoritatea dintre aceştia acceptau bucuroşi:

- Fraţilor, se apropie Crăciunul. Să ne pregătim sufletul cum se cuvine, pentru ca Hristos să Se nască din nou şi în noi...

Colaboram foarte bine cu asistente medicale evlavioase, care cu deosebită dragoste şi dăruire îi ajutau pe bolnavi să se pregătească pentru Sfânta Spovedanie. Acestea îmi aduceau la birou sau îmi înmânau personal listele cu numele, secţia şi salonul în care se aflau bolnavii care doreau să se spovedească, ajutorul lor fiind unul nepreţuit!

De multe ori, până târziu în noapte, continuam Sfânta Spovedanie în saloane sau într-unul din cabinetele libere ale doctorilor. Faptul că eram prezent

permanent în spital era de mare folos bolnavilor. La orice oră din zi sau noapte, puteam fi găsit cu uşurinţă.

Dorinţa mea fierbinte era ca toţi bolnavii să fie pregătiţi, în orice moment, pentru a se împărtăşi din Sfântul Potir. Cu ajutorul harului lui Dumnezeu, în ajunul marilor sărbători, reuşeam să împărtăşesc sute de bolnavi.

După Sfânta Liturghie, îmbrăcat în veşmintele preoţeşti şi ţinând în mâini Sfântul Potir, pe deplin concentrat asupra a ceea ce aveam de făcut, treceam dintr-un salon în altul, împărtăşindu-i pe toţi bolnavii. „Cinei Tale celei de Taină, astăzi, Fiule al lui Dumnezeu, părtaş primeşte-mă…”, intonam în timp ce mă apropiam de paturile bolnavilor. Şi continuam: „Se împărtăşeşte robul lui Dumnezeu... cu Trupul şi Sângele Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, întru iertarea păcatelor şi dobândirea vieţii veşnice”.

Atmosfera era una plină de sfinţenie, deosebit de emoţionantă. Cu lacrimi de recunoştinţă şi slăvind numele lui Dumnezeu, bolnavii îl primeau în inimi pe cel mai important Sprijinitor al lor, pe Domnul nostru Iisus Hristos. Una dintre asistente, fiică duhovnicească, purta în mâini coşuleţul cu anaforă, pentru a oferi tuturor celor ce se împărtăşeau, precum şi oricui dorea.

De obicei, împărtăşirea bolnavilor dura ore întregi. Toţi cei ce mă zăreau ţinând Sfântul Potir în mâini,

fie că se aflau pe holurile spitalului, pe scări, în lift sau în curte, se opreau cu respect şi cu elvavie şi îşi făceau semnul Crucii.

Sărbătoarea Crăciunului, ora 04:00. Clopotul capelei „Sfântul Luca" răsuna voios. Câţi dintre bolnavi găsiseră puterea necesară, coborâseră în capela care, în acea noapte specială, era învăluită într-o aură specială. Mulţi dintre credincioşi veneau acolo şi din zonele mai îndepărtate, chiar şi de la periferia Atenei, pentru a participa la Sfânta Liturghie de Crăciun. Într-o atmosferă liniştită, plină de pioşenie, cântăreţi cu voci melodioase intonau imnurile sărbătorii: „Hristos Se naşte, slăviţi-L,/Hristos din Ceruri, întâmpinaţi-L...". La cuvintele „Cu frică de Dumnezeu...", într-o ordine exemplară, unul în spatele celuilalt şi la distanţă unul faţă de altul, aproape toţi cei prezenţi se apropiau pentru a se împărtăşi, cum de altfel se întâmpla în fiecare duminică, la sfârşitul Sfintei Liturghii. La sfârşitul slujbei, după ce am adresat credincioşilor mesajul de Crăciun, am completat:

„Sfânta sărbătoare a Crăciunului! În aceste zile sfinte, fiecare dintre noi îşi doreşte, tânjeşte să fie la el acasă! Departe însă de familiile iubite, fraţii noştri întru Hristos, câţi dintre aceştia rămân internaţi, suferă nespus. De aceea, se cade ca, aceia dintre dumneavoastră care au posibilitatea, să ne însoţească în spital, pentru a le dărui câteva clipe de bucurie".

După ce se împărtăşeau şi bolnavii din saloane, icoana Crăciunului era purtată prin tot spitalul. Cu

icoana pe braţe, treceam pe la fiecare bolnav, întinzându-i-o să o sărute:

- La mulţi ani şi însănătoşire grabnică! Să vă întoarceţi cât mai repede acasă cu sănătate îndoită, atât sufletească, cât şi trupească!, le uram.

Una dintre asistente împărţea tuturor iconiţe cu Naşterea Domnului, pe care notam, în prealabil, diferite urări. La fiecare secţie, ne opream pentru a înălţa o ectenie „pentru fraţii noşti angajaţi sau internaţi în această instituţie, şi pentru ca aceştia să se întoarcă cu bine la casele lor”. Intonate de corul asistentelor medicale, cântările Crăciunului răsunau în întreg spitalul: „Astăzi S-a născut Hristos...”.

Atmosfera era una plină de sfinţenie, sărbătoare şi bucurie! Profund mişcaţi, bolnavii începeau să cânte împreună noi: „Naşterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru...”. Dintr-odată, chipurile palide li se luminau. Se bucurau şi ei, cum puteau, de sărbătoarea Crăciunului. *Binecuvântat este Dumnezeu!*

În fiecare an, întotdeauna în prima zi, în urma unei ceremonii speciale, în amfiteatrul spitalului tăiam plăcinta cu răvaşe de Anul Nou a Sfântului Vasile. Erau prezenţi, cu această ocazie, directorul general al spitalului, profesori, doctori, asistente medicale şi o mulţime de funcţionari, precum şi câţi dintre bolnavi aveau posibilitatea. Procesiunea începea cu „Binecuvântat...”, iar corul intona Tedeumul, troparele sfântului zilei şi diferite colinde. Întotdeauna ţineam să adresez urările de început de an, asigurându-i pe toţi

cei prezenţi de continuarea misiunii mele întru alinarea suferinţei. La sfârşit, toţi primeau câte o bucată din plăcinta Sfântului Vasile şi se reîntorceau, mulţumiţi, la datorie.

Nu erau puţine nici cadourile schimbate cu această ocazie. Sunt de părere, însă, că cel mai bun, mai frumos şi mai sfânt între daruri este sănătatea pe care Dumnezeu o dăruieşte omului întru prelungirea vieţii. I se dă astfel omului posibilitatea, şansa unică de a mai îndrepta din lucrurile de care nu a reuşit să se îngrijească în anul ce tocmai s-a încheiat.

Fiecare dintre noi îşi scrie propria-i poveste. Viaţa omului este alcătuită din clipe. Să valorificăm, aşadar, fiecare clipă, fiecare oră, pentru că numai aşa vom avea o viaţă binecuvântată. După ce vom fi părăsit această lume, mutându-ne la cele veşnice, în Împărăţia cerurilor, va fi prea târziu pentru a mai spune: „Ah, dacă aş mai fi avut încă puţin timp să-mi îndrept greşelile!”.

Prin prelungirea vieţii noastre, dragostea lui Dumnezeu ne cheamă pe toţi, clerici şi laici deopotrivă, să luptăm pentru a deveni creştini mai buni, mai receptivi, mai conştienţi. Doar atât rămâne în urma noastră: „Şi lumea trece şi pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (I In 2, 17). Cel care face voia lui Dumnezeu dă dovadă de constanţă, de smerenie, de neîntinare. Aşa este şi aşa rămâne pentru totdeauna. Doar atunci când ne jertfim, aşa cum ne-o cere Dumnezeu, ne umplem de bucurie. De aceea,

„până când avem vreme, să facem binele către toţi, dar mai ales către cei de o credinţă cu noi” (Gal. 6,10).

Cât de plăcut este să semănăm seminţele iubirii, ale sacrificiului, ale compasiunii, pe calea pe care păşim! În acest fel, ziua şi anul se termină stând mărturie a faptelor noastre, atâtea câte am fost în stare să facem, cu mulţumirea că ne-am făcut doar datoria de creştini. Doar aşa vom fi mereu binecuvântaţi, vom dobândi harul şi ajutorul lui Dumnezeu, iar noul an va fi unul plin de sfinţenie, în pace şi binecuvântare.

Datoria, misiunea Bisericii este de a pune în practică, în fiecare clipă, porunca iubirii, mai ales în aceste zile sfinte, în care Dumnezeu cel Nevăzut şi Necreat Se pogoară pe pământ, pentru a smulge fiinţa umană din ghearele păcatului şi ale morţii. Acelaşi lucru este valabil şi pentru Sânta sărbătoare a Bobotezei, când Biserica se află din nou alături de cei suferinzi.

Sfântă Bobotează! „Astăzi, cele de sus cu cele de jos împreună-prăznuiesc. Şi cele de jos cu cele de sus împreună-vorbesc” (Agheasma Mare). Plini de bucurie şi recunoştinţă, în această zi fiinţa umană dialoghează cu Cerul: „Astăzi ne-am izbăvit de întuneric şi, cu lumina cunoştinţei de Dumnezeu, ne-am luminat”.

După Sfânta Liturghie şi slujba Aghesmei Mari în capela spitalului, cu bucurie nespusă treceam prin toate saloanele, stropind cu apă sfinţită pe fiecare bolnav în parte. Corul şi mulţi dintre cei care mă însoţeau intonau la unison cântările Bobotezei: „În Iordan botezându-Te Tu, Doamne, închinarea Treimii s-a arătat...”.

Mă opream cât mai des, pentru a înălţa o ectenie: „Pentru ca să fim noi izbăviţi de tot necazul, mânia, primejdia şi nevoia, Domnului să ne rugăm... Pentru sănătatea şi mântuirea tuturor celor ce mărturisesc numele lui Dumnezeu, Domnului să ne rugăm”. E greu de descris în cuvinte bucuria, încântarea şi emoţia de pe feţele bolnavilor; îi vedeam cum se umplu de har şi putere, preamărindu-L pe Dumnezeu, Care îi vizita pe patul de suferinţă. Botezam fiecare credincios în parte, stropeam cu agheasmă fiecare încăpere şi colţişor, astfel încât toate să fie sfinţite, să strălucească în această zi deosebită.

Un loc special în viaţa Bisericii îl ocupă perioada binecuvântată a Triodului. Perioada Triodului este una a căinţei, în care creştinul este chemat să lupte şi mai mult pentru mântuirea sa, să se ocupe mai îndeaproape de propria-i persoană, pentru a se îndrepta şi a deprinde cunoaşterea de sine.

Fariseul se laudă. Conştient de păcatele săvârşite, vameşul se căieşte cu lacrimi fierbinţi. Aceasta înseamnă perioada Triodului, autocunoaştere. Este ceea ce chiar Dumnezeu îi cere credinciosului. Să-şi ţină mereu conştiinţa trează, să umble, să se mişte şi să gândească cu smerenie, mintea sa să fie mereu la Dumnezeu şi, deşi păşeşte pe pământ, să trăiască în ceruri. Perioada Triodului înseamnă „sus să avem inimile”. Nu e timpul carnavalului, şi vai de cei care se lasă amăgiţi de aceste obiceiuri păgâne. Perioada Triodului înseamnă lacrimi, căinţă, rugăciune şi slujbe.

Bineînţeles, pentru căinţă şi reflecţie este binevenită fiecare clipă pe care o trăieşte omul, dar mai ales această perioadă binecuvântată a Triodului. Postul Mare, perioada cea mai importantă din viaţa fiecărui credincios, este cea mai grea în lupta cu ispitele.

„Stadionul virtuţilor s-a deschis! Cei ce voiţi să vă întreceţi, intraţi, încingându-vă cu nevoinţa cea bună a Postului!". Toţi laolaltă, clerici şi laici, suntem chemaţi în această perioadă plină de sfinţenie să depunem mai multe eforturi, pentru a ne ridica sufletul la un alt nivel şi pentru a dobândi virtuţile lui Dumnezeu: sinceritatea, curăţenia sufletească, bunătatea, smerenia, răbdarea şi iubirea aproapelui.

O bogăţie de care nu trebuie să ne despărţim niciodată o constituie virtuţile, o avere incontestabilă. Bunurile materiale sunt perisabile, virtuţile însă nu i le poate lua nimeni credinciosului. Cu ajutorul virtuţilor, sfinţii au înfruntat, pe parcursul vieţii, toate greutăţile ivite, chiar şi martiriul.

Dacă le ţese cu fir de iubire şi smerenie, omul poate dobândi oricare dintre virtuţi. Cu cât este mai smerit, cu atât mai mult reuşeşte să capteze harul şi dragostea lui Dumnezeu. Dacă Însuşi Mântuitorul Hristos, a doua persoană a Sfintei Treimi, ne spune: „Învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima" (Mt. 11,29), ce mai poate spune omul? Iar când Hristos Se naşte în iesle şi Îşi sfârşeşte viaţa răstignit pe Cruce, omul chiar nu mai poate completa decât „Doamne, iartă-mă pe mine, păcătosul!".

Omul smerit nu primeşte gândurile urâte, nu se supără, nu se ceartă şi nu-şi caută dreptatea. Chiar şi atunci când lucrurile nu-i merg aşa cum şi-ar fi dorit, nu se cutremură. Mai mult decât atât, se gândeşte că toate acestea se întâmplă din cauza păcatelor sale, care-i sunt piedici în viaţă. Chiar şi atunci când este defăimat, acuzat pe nedrept, omul cu adevărat smerit tace, rezumându-se la mimarea smereniei desăvârşite a Mântuitorului Iisus Hristos. Aşa ne cere Mântuitorul, să dăm dovadă de smerenie, aşa cum Acela ne-a arătat. Vorbea Iisus cel Răstignit pe Cruce? Dimpotrivă, tăcea!

La fel şi în cazul bolii, creştinul care dă dovadă de virtuţi adevărate se supune, smerit, voinţei lui Dumnezeu, acceptând suferinţa ca pe un dar al iubirii Sale şi convins fiind că durerea este mijlocul binefăcător care îl va căli, astfel încât să dobândească cât mai mult folos duhovnicesc. Creştinul smerit înfruntă boala fără a se văita, cu răbdare nesfârşită, rugându-se, mulţumindu-I şi mărindu-L pe Dumnezeu. Drept răsplată, Dumnezeu revarsă asupra lui harul Său, atât pe dinafară, cât şi pe dinăuntru. Este şi explicaţia de ce chipul bonavul, întins pe patul de suferinţă, străluceşte. Bolnavul smerit este, aşadar, un exemplu de răbdare, transformată într-o ocazie de mărire a numelui lui Dumnezeu.

Cu încredere totală şi optimism, bolnavul se lasă întru totul în mâinile lui Dumnezeu, îşi dă seama că numai cu ajutorul Său poate trece mai uşor peste

boală, în comparaţie cu cei care se vaită, fiind în agonie. Considerăm că aici ar fi potrivit să aducem ca exemplu unul dintre miile de cazuri pe care le-am întâlnit în spital.

Într-un salon erau internaţi doi bolnavi, operaţi de ulcer la stomac. Unul dintre aceştia era credincios, optimist, împăcat cu sine, pe când celălalt era foarte agitat. M-am adresat celui dintâi:

- Ce faceţi, domnule Gheorghe?

- Bine, mulţumesc lui Dumnezeu!

- Ce părere aveţi despre situaţia în care vă aflaţi?

- Mă lupt, nu mă dau bătut.

- La Dumnezeu vă rugaţi?

- Bineînţeles.

- Şi ce-I spuneţi?

- „Crezul” şi „Tatăl nostru”.

- Doar atât?

- Îi mai spun că sunt foarte mulţumit de El şi îl întreb dacă şi El e mulţumit de mine.

Celălalt bolnav era agitat, se văita continuu, nimic nu-l mai mulţumea. De câte ori doctorul trecea prin salon, acesta îi spunea referitor la domnul Gheorghe:

- Doctore, l-au părăsit efectiv. Nimeni nu-l mai vizitează! Nici măcar asistentele nu-l mai bagă în seamă.

Surâzând, domnul Gheorghe răspundea:

- Cum puteţi să spuneţi aşa ceva? Surorile mele fac totul pentru mine, până la sacrificiu. Toţi mă îndrăgesc şi au grijă de mine. Mulţumesc lui Dumnezeu!

Domnul Gheorghe a rămas internat douăzeci de zile, pe când celălalt pacient, două luni.

Suntem datori să-i mulţumim lui Dumnezeu din tot sufletul nostru, fiindcă El este cel care ne prelungeşte viaţa, pentru ca noi să sporim în virtute şi sfinţenie, prin toate ocaziile binecuvântate pe care Acela ni le scoate în cale. Mijloacele Bisericii noastre sunt bogate, belşug adevărat. Perioada Postului Mare, cu Sfintele Slujbe care se oficiază atunci, constituie un tezaur de nepreţuit. Vecernia, Pavecerniţa Mare, Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte Sfinţite, Acatistul Mare, Canonul Mare şi, punctul culminant al tuturor, Săptămâna Mare, grăiesc cu putere minţii şi inimii noastre.

Neînsemnat şi slab, prin intermediul Sfintelor Slujbe, omul dialoghează cu Dumnezeu cel Necuprins, Atotputernic şi Milostiv, hrănindu-se astfel cu harul Sfântului Duh şi gustând din viaţa de apoi în Împărăţia cerurilor. Această hrană sfântă, neasemuită, îl înnoieşte pe om, slăbiciunile sale împuţinându-se. Astfel, din lăcaşul de cult, credinciosul pleacă împăcat, satisfăcut, odihnit, hotărât, sfinţit. De altfel, acesta este şi rostul Postului Mare.

Odată cu construirea capelei, nici bolnavii de la Spitalul „Hipocrat" nu aveau să mai fie văduviţi de aceste ocazii duhovniceşti unice. De atunci, în Sfântul Altar al lăcaşului de închinăciune am săvârşit neîncetat toate slujbele acestei perioade de post. Deşi mulţi dintre bolnavi nu puteau posti, participau totuşi la

slujbă, savurând frumuseţea şi măreţia Bisericii noastre. La fiecare slujbă mă rugam neîncetat „pentru fraţii noştri aflaţi în suferinţă din spitalul acesta...”. În felul acesta, şi acei bolnavi care erau ţintuiţi la pat, neavând posibilitatea să coboare la capelă, se umpleau de har şi se întăreau.

La cea dintâi Vecernie din Sfântul Post, în care cerem de la semenii noştri iertare pentru greşelile săvârşite faţă de ei, capela Spitalului „Hipocrat” era plină până la refuz de bolnavi şi angajaţi ai spitalului, dar şi de mulţi creştini veniţi din afara instituţiei. Doar candelele erau aprinse, învăluind într-o lumină difuză chipurile în stil bizantin ale sfinţilor.

„Nu-Ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine mi-e nădejdea.” Credincioşii îngenuncheaseră, uitând de problemele de zi cu zi. Mintea lor se înălţase către Dumnezeu. Intonate de către cântăreţi cu multă pricepere, imnurile smereniei răsunau înalţătoare, umplând sufletele credincioşilor de căinţă. La sfârşitul Vecerniei, le-am adresat credincioşilor câteva cuvinte:

- Binecuvântată este seara aceasta, fraţilor. Este seara iertării! Cu toţii greşim. Soţii, unul faţă de celălalt, copiii faţă de părinţi, de colegii de şcoală, de vecini. Fiecare dintre noi, oriunde ne-am afla, trebuie să cerem iertare celor de lângă noi. Se întâmplă, de multe ori, să ne nedreptăţim semenii. Aceasta se întâmplă pentru că ne lăsăm pradă superficialităţii,

neliniştii, geloziei şi egoismului. Din păcate, acesta din urmă este prezent în fiecare dintre noi. Nu de astea avem însă nevoie, ci doar de harul lui Dumnezeu.

Avem nevoie să dialogăm cu Dumnezeu, să ne ţinem aproape de El, alături de Mult-iubitul nostru Iisus Hristos. Nu are nici o importanţă dacă suntem foarte ocupaţi cu treburile de zi cu zi. Oriunde ne-am afla, acasă, în maşină, la birou, la cumpărături, în mintea noastră, fără a ne face auziţi, avem datoria de a ne ruga: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul" şi „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi". Chiar şi atunci când mergem pe stradă, avem datoria de a ne ruga. La fel şi la locul de muncă. Doar dacă vom da dovadă de dragoste, bunăvoinţă, smerenie, doar dacă ne vom cântări întotdeauna cuvintele, dacă atitudinea noastră va fi una constructivă, chipul nostru va străluci. Numai atunci când, deşi în jurul nostru alţii ţipă, se supără, se ceartă, vom reuşi să ne păstrăm calmul.

Pacea este dar al Sfântului Duh. Lumea însă aleargă după alte lucruri, după orice în afară de sfinţenie şi pace. Mai mult decât atât, în fiecare clipă omul îşi perturbă pacea. Dacă nu comunicăm şi nu trăim în Dumnezeu, cum să ne bucurăm de pace? Nu se vinde în nici un laborator, pe nici un drum, prin nici o ideologie. Doar Hristos este începutul păcii. Aşadar, se impune să parcurgem această perioadă a Postului Mare, care începe în această seară, în pace şi sfinţenie,

fiindcă numai aşa ne vom putea numi oameni cereşti şi îngeri pământeşti.

Fraţilor, să nu amânăm pentru altă zi lupta pe care o avem de dat: „La vreme potrivită te-am ascultat şi în ziua mântuirii te-am ajutat”. Foarte probabil cei mai mulţi dintre noi îşi spun în sinea lor: „Am doar treizeci, patruzeci de ani. Mai am timp până să împlinesc şaizeci. De ce să mă stresez de pe acum?”. Aşa se întâmplă cu mulţi dintre noi, însă astfel de gânduri sunt de la diavol şi trebuie să fim foarte atenţi cu ele. În mod contrar, nu avem decât de pierdut, nedreptăţindu-ne propria persoană.

Din mulţimea de spovedanii pe care le-am făcut la Spitalul „Hipocrat”, mi-a rămas întipărit în minte un caz mai special. Un bolnav, în vârstă de 85 de ani, s-a căit şi s-a spovedit pentru prima oară în viaţă. După ce s-a spovedit, mi s-a adresat:

- Părinte, vă mulţumesc din suflet pentru cuvintele frumoase. Mă căiesc pentru toate câte am făcut, însă ce mai pot îndrepta acum? Pentru Hristos nu am mai păstrat aproape nimic. În tinereţe, la 35 de ani, ar fi trebuit să fiu mai înţelept, să mă fi bucurat mai mult de viaţa în Hristos.

Chiar aşa şi este. Ce mai aşteptăm ca să ne luptăm cu păcatele? Să îmbătrânim? De mic copil omul este dator să se facă plăcut lui Dumnezeu, pentru a se umple de harul Său.

Fraţilor, să-L rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne învrednicească de căinţă puternică şi sinceră, iar începutul acesteia să fie Vecernia din seara aceasta.

Iertarea celorlalţi să nu fie doar de suprafaţă, doar vorbe în vânt, ci să iasă cu convingere, din adâncul inimii. Doar aşa vom porni la drum pe deplin echipaţi cu toate cele necesare, hotărâţi să avem o viaţă superioară, în sfinţenie.

Şi noi, preoţii, facem greşeli. Avem lipsuri pe care nu ar trebui să le avem. Purtăm veşminte care, după cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur, sunt destinate doar sfinţilor. Ce se întâmplă însă cu credincioşii care, imediat ce ies din cristelniţă, sunt şi ei îmbrăcaţi în Hristos şi însemnaţi cu semnul Duhului Sfânt? Trebuie să fim primii care dăm exemplul. Şi pentru că şi eu, ca preot, am defectele şi lipsurile mele, vă cer iertare şi vă rog foarte mult să mi-o acceptaţi.

Din uşile împărăteşti de unde mă aflam, i-am îndemnat pe cei prezenţi la căinţă. La rândul lor, cu emoţie pe chipuri, aceştia mi-au sărutat mâna, cerându-mi iertare. La fel au făcut şi unul faţă de celălalt. I-am sfătuit să facă la fel şi acasă şi să ceară iertare de la membrii familiilor lor în această seară binecuvântată, precum şi să urmeze acest obicei seară de seară.

De asemenea, în capela spitalului bolnavii internaţi au avut ocazia să asiste şi la slujba Pavecerniţei Mari, o slujbă deosebit de frumoasă care dă naştere speranţei şi întăreşte credinţa: „Binecuvântat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor!”.

Dumnezeu este mereu alături de noi, în orice clipă din zi şi din noapte. Oamenii nu sunt însă conştienţi

de această realitate. Cu Dumnezeu cel Nemărginit alături de el, credinciosul poate înfrunta cu vitejie toate greutăţile vieţii. La fel se întâmplă şi când omul se îmbolnăveşte sau se întristează, pentru că Dumnezeu îi vine în ajutor: „Că afară de Tine altă scăpare şi ajutor nu avem” (Paraclisul Maicii Domnului). Dumnezeu este Cel care ne sare întotdeauna în ajutor, alungând tristeţea, iar dacă se întâmplă să cădem pe patul suferinţei, Acesta ne ajută îndoit.

Un paraplegic foarte credincios locuia singur într-un subsol dintr-un cartier al Atenei. Îl vizitam des, împreună cu mai mulţi tineri, angajaţi ai spitalului. Într-o zi a plouat atât de mult, încât toate drumurile şi casele au fost inundate. Speriaţi, am alergat să vedem ce s-a întâmplat cu bolnavul nostru. Subsolul fusese inundat, iar patul pe care acesta era ţintuit plutea pe apă. Ne-a întâmpinat liniştit şi bucuros, spunându-ne: „Nu vă temeţi, sunt bine! Hristos e lângă mine! Chiar în acest moment mă ţine în braţe. Mărire Ţie, Doamne!”.

Aceasta este măreţia şi puterea sufletului care se hrăneşte din prezenţa lui Dumnezeu.

În capela Spitalului „Hipocrat”, imnurile Acatistului răsunau parcă nelumesc, având o rezonanţă ieşită din comun. În centrul lăcaşului se afla icoana Sfintei Născătoare de Dumnezeu. Mulţi dintre bolnavi coborau în acea capelă, pentru a asculta Acatistele Maicii Domnului. Erau nerăbdători să stea de vorbă cu Preasfânta Născătoarea de Dumnezeu, Dulce Liman

şi Alinare al tuturor celor suferinzi. Se bucurau nespus de această slujbă, care îi umplea de har şi putere. Erau cu toţii acolo, bolnavi şi asistente medicale în halatele lor albe, alături de credincioşi veniţi din afara spitalului. Capela era plină până la refuz.

Sfântul Acatist este o slujbă foarte îndrăgită şi cunoscută de către credincioşi. Mulţi dintre aceştia o ştiu pe de rost. Acolo, în capela spitalului, intonau în cor imnurile sale, alături de cântăreţii de la strană. Bucuria şi râvna acestora sunt greu de descris: „Apărătoare Doamnă, pentru biruinţă mulţumiri, izbăvindu-ne din nevoi, aducem ţie, Născătoare de Dumnezeu noi robii tăi. Ci, ca ceea ce ai stăpânire nebiruită, slobozeşte-ne din toate nevoile, ca să strigăm ţie: Bucură-te, Mireasă, pururea fecioară!”.

Sufletul fiecărui credincios se îndrepta, cu încredere, către chipul dulce al Preacinstitei Maici a Domnului. În mod special bolnavii o simt foarte aproape, pentru că sunt siguri că aceasta mijloceşte şi Îl imploră pe Fiul Său pentru ei. În Născătoarea de Dumnezeu, bolnavii îşi pun toate speranţele.

La jumătatea Postului Mare Slujba, Acatistul Maicii Domnului este asemenea unui buchet de flori frumos mirositoare. Salutul repetat „Bucură-te!”, pe care sfinţitul imnograf îl adresează preasfântului chip al celei pline de har, Născătoarei de Dumnezeu, abundă de sensuri teologice: „Bucură-te, floarea nestricăciunii; Bucură-te, cununa înfrânării; Bucură-te, masă îndestulată de milostiviri; Bucură-te, minune mult-slăvită de îngeri...”.

Maica Domnului a trăit în anonimat. Cu toate acestea, a fost cea mai binecuvântată între femei. Fiica smerită a Nazaretului întrunea toate virtuţile, până la perfecţiune. Viaţa ei era una neîntinată, iar sufletul său mai curat şi decât lumina. S-a învrednicit să devină Maica Domnului, Maica Mântuitorului Hristos: „Sfânt este Dumnezeu şi întru odihna Sa toţi sfinţii se odihnesc". Prin sfinţenia ei, Maica Domnului a făcut păcatul să dispară şi iadul l-a pustiit, deschizând din nou porţile Edenului. Ea a devenit mijlocitoarea mântuirii noastre.

Cu recunoştinţă şi devotament ne adresăm Născătoarei de Dumnezeu cu cuvintele: „Bucură-te!". Aceasta aşteaptă însă de la noi mult mai mult. Aşteaptă din partea noastră, a credincioşilor, viaţă curată, în sfinţenie, plăcută Fiului ei. Doar aşa se bucură cu adevărat Preasfânta Maică a lui Dumnezeu şi revarsă asupra noastră bogatul ei har.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, viaţa creştinului trebuie să urmeze aceste coordonate, pentru a putea semăna cu cea a Născătoarei de Dumnezeu. Dacă însă nu are grijă, credinciosul poate fi uşor influenţat de vieţuirea în păcat, care-i subjugă sufletul. Vieţuirea după criterii lumeşti duce, aşadar, la catastrofă şi pierzanie.

Mai ales femeile trebuie să aibă ca model viaţa Născătoarei de Dumnezeu. Dacă reuşesc acest lucru, nu se vor mai rătăci niciodată, nu vor mai păcătui şi nici nu vor regreta. Pentru femei, Maica Domnului este asemeni unui far puternic, care luminează, împrăştiindu-şi razele de jur-împrejur. Trecerea şi prezenţa lor

în lume va fi asemenea miresmelor lui Hristos, iar harul şi purtarea de grijă a Maicii Domnului nu vor cunoaşte sfârşit.

Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, Mireasă Neprihănită a Cuvântului, Maică a creştinilor de pretutindeni, cum am putea să-ţi mulţumim, ţie, care ai făcut atât de multe pentru oameni, ţie, „cauza îndumnezeirii noastre”? Nu suntem vrednici nici măcar să te lăudăm... „Dar acum îmi plec genunchii inimii mele, rugând bunătatea Ta”. Primeşte rugăciunile noastre smerite şi mijloceşte pentru noi către Fiul Tău să ne învrednicească să moştenim Împărăţia Sa cea din ceruri.

Cu ocazia slujbelor Săptămânii Mari şi ale Învierii, la început pe holul binecuvântat al Clinicii de Radiologie şi mai apoi în capela spitalului, am trăit clipe frumoase, emoţionante. Alături de cei suferinzi, fraţi ai noştri, reuşeam să retrăim Patimile Domnului nostru Iisus Hristos.

În slujbele din Săptămâna Mare, capela era întotdeauna plină până la refuz. Mulţi dintre bolnavi asistau şi la Taina Sfântului Maslu, în Miercurea Mare. Destui erau însă şi cei care nu puteau să coboare în sfântul lăcaş şi, ţintuiţi pe patul suferinţei, mă aşteptau cu nerăbdare.

La sfârşitul slujbei, treceam pe la toate etajele şi prin toate saloanele, pentru a mirui pe fiecare bolnav cu ulei sfinţit: „Sfinte Părinte, Vindecătorul sufletelor şi al trupurilor... vindecă-l pe robul Tău...”. Câtă alinare

şi bucurie mai simţeau fraţii noştri suferinzi! *Mărire Ţie, Doamne!*

Sfânta Liturghie din Joia Mare se constituie într-o adevărată mistagogie. Cu emoţie şi teamă, călătorim în Ierusalimul ceresc, acolo unde Domnul nostru Iisus Hristos a instituit, în faţa ucenicilor Săi, la Cina cea de Taină, cu puţin înainte de Sfintele Patimi, Sfintele Taine.

Câtă dragoste ne arată, aşadar, Mântuitorul nostru Iisus Hristos! Neînsemnată şi umilă, mintea omenească nici măcar nu o poate cuprinde.

La fiecare Sfântă Liturghie repetăm Cina cea de Taină: „Faceţi aceasta în amintirea mea...”, ne cere Mântuitorul. Cu ajutorul Sfintei Euharistii, omul plin de defecte şi păcate se uneşte cu Atotţiitorul Dumnezeu, cu Dumnezeul cerurilor şi al pământului. Câtă dăruire!

Aproape toţi credincioşii care participau la Sfânta Liturghie veneau să se cuminece cu Sfintele Taine: „Cinei Tale celei de Taină, astăzi, Fiul lui Dumnezeu, părtaş mă primeşte”.

În capela Spitalului „Hipocrat”, Sfânta Liturghie începea de fiecare dată la ora patru dimineaţa şi se termina în jurul orei opt. Imediat după aceea, mă îndreptam spre spital. Numărul credincioşilor care se pregăteau şi aşteptau cu nerăbdare să se împărtăşească era de ordinul sutelor. Imediat după aceea, cu Sfântul Potir în mâini, plecam spre Spitalul „Alexandra” şi către clinicile „Crucea Roşie” şi „Cinstita

Cruce”. Aceste instituţii spitaliceşti se aflau foarte aproape de Spitalul „Hipocrat”, iar eu obişnuiam să îi spovedesc şi să îi împărtăşesc şi pe bolnavii de acolo.

Cum era de aşteptat, toate slujbele Sfintelor Patimi ale Mântuitorului nostru Hristos pe care le-am săvârşit mi-au rămas adânc întipărite în memorie. Cel mai mult însă îmi amintesc de slujba din Vinerea Mare. La această slujbă sfântă eram întotdeauna onoraţi de prezenţa unui arhiereu. Î.P.S. Evdochimos, episcop de Ierusalim, cunoscut şi apropiat al directorului general al spitalului, domnul Hrisostom Theodoridis, propusese ca procesiunea Sfântului Epitaf să aibă loc pe holurile instituţiei.

De obicei, arhiereii slujesc doar prin catedrale mitropolitane sau biserici mai mari şi nicidecum prin capele sau pe coridoare de spitale. Acest lucru a provocat o impresie deosebită tuturor celor aflaţi atunci în Spitalul „Hipocrat” şi, cel mai mult, bolnavilor de acolo. Î.P.S. Evdochimos şi-a îmbrăcat veşmintele arhiereşti şi i-a binecuvântat pe creştinii evlavioşi aflaţi pe coridor. Toţi erau profund emoţionaţi de dragostea arhierească pe care le-o arăta.

Imnurile religioase, intonate întotdeauna de corul asistentelor medicale angajate ale Spitalului „Hipocrat” sau de tinere evlavioase, îi impresionau pe toţi cei prezenţi. Ceea ce provoca cea mai mare impresie era însă procesiunea Sfântului Epitaf. La aceasta lua parte întreaga asistenţă. Înainte mergea corul, urmat de cei ce ţineau în mâini miridele, Crucea Mântuitorului Hristos, precum şi Sfântul Epitaf, împodobit

frumos de aceleaşi asistente. În urma lor veneam eu, în veşminte preoţeşti, ţinând în mâini Sfânta Evanghelie, şi mulţimea de credincioşi. Purtând pe umeri Sfântul Epitaf urcam cu toţii la etajul al VIII-lea al spitalului, de unde coboram etaj după etaj, pe scări, trecând prin toate saloanele.

Pe fiecare hol şi secţie, rosteam câte o ectenie pentru sănătatea tuturor celor prezenţi. Accentuam întotdeauna faptul că rugăciunea era făcută în primul rând pentru sănătatea bolnavilor internaţi. Această rugăciune fierbinte pentru refacerea sănătăţii bolnavilor şi grabnica întoarcere în sânul familiei le umplea inimile de nespusă bucurie. Şi asta nu doar pentru faptul că aceia sperau să se întoarcă cât mai repede la casele lor, ci mai ales pentru că erau convinşi că aveau să se întoarcă însănătoşiţi. Şi, într-adevăr, în Sâmbăta Mare paturile spitalului se goleau. Puţini erau cei care mai rămâneau internaţi în zi de Paşte. Capela spitalului îşi continua însă netulburată misiunea, slăvindu-L pe Dumnezeu pentru sănătatea oferită bolnavilor.

Împreună cu corul capelei, în timp ce Sfântul Epitaf era purtat prin spital, toţi cei prezenţi intonau imnuri religioase: „În mormânt, Viaţă pus-ai fost, Hristoase...”. Atmosfera era deosebit de pioasă. Emoţia se putea citi pe feţele tuturor. Trecerea Sfântului Epitaf pe holurile spitalului, pe la toate etajele, precum şi prin faţa saloanelor pline de bolnavi, era pentru aceia ca şi cum am fi dialogat direct cu Dumnezeu.

După ce purtam Sfântul Epitaf prin tot spitalul, treceam şi pe la cele patru etaje ale clădirii vecine, respectiv fosta clinică „Preacinstita Cruce".

Împreună cu mulţimea de credincioşi, eram pe deplin convins că, cu ajutorul Sfântului Epitaf, ofeream bolnavilor cel mai potrivit şi mai sfânt dar, prezenţa lui Dumnezeu. Şi bolnavii, însă cu multă emoţie şi lacrimi sfinţite, aşteptau şi întâmpinau Sfântul Epitaf în genunchi sau cu lumânări aprinse, făcând mătănii şi închinându-se cu evlavie. Era o privelişte binecuvântată, greu de descris în cuvinte, momente cutremurătoare, unice. Atât noi, cât mai ales bolnavii ne simţeam ca şi cum ne-am fi aflat în Ierusalim, la Locurile Sfinte, pe Muntele Golgota.

Binecuvântat este Dumnezeu!

Doamne, acesta este darul Tău preasfânt! Aceasta este procesiunea Ta luminată! Doar Tu ne luminezi minţile şi ne îndrepţi paşii! Nouă nu ne aparţine nimic. Suntem doar nişte oameni neînsemnaţi, cu lipsuri şi slăbiciuni, plini de defecte şi patimi. Ştim doar să cădem, să greşim, să nu ne supunem şi să păcătuim. Tot ceea ce avem mai bun în noi, îţi aparţine. Chiar şi această procesiune a Sfântului Epitaf, întru mângâierea celor suferinzi, este rod al Sfântului Tău Har!

Tu, Doamne, Cel ce eşti izvor de lumină, luminează minţile noastre întunecate, ajută-ne să gândim creştineşte şi să facem întotdeauna voia Ta. Tot ceea ce facem, Doamne, tot ceea ce oferim semenilor noştri,

şi în special celor suferinzi, să le fie de folos, întru dobândirea mântuirii! Doamne, inspiră-ne neîncetat, luminează-ne, călăuzeşte-ne pe drumul către Tine! Doar prin Tine, prin luminarea şi harul Tău, vom spori în credinţă şi virtute. Doar prin puterea Ta ne putem păzi de rău, de defecte, de păcate, sub protecţia acoperişului sigur pe care ni-l oferi.

Doamne, ne dorim nespus, tânjim după Braţul Tău atotputernic şi Sfânt. Luminează-ne, ca să nu ne abatem de la drumul nostru, şi ajută-ne, încât cu umilinţă să ne punem în slujba semenilor noştri şi, printr-o viaţă curată, duhovnicească, să avem puterea de a ne sacrifica pentru ei.

Sfintele Paşti alături de bolnavi

„Acum toate s-au umplut de lumină
Şi cerul şi pământul şi cele dedesubt."

Lumina cea necuprinsă şi izbăvitoare a Învierii lui Hristos inundă şi luminează peste tot. Nici un colţişor al creaţiei Sale nu rămâne neluminat. Toţi şi toate suntem atinşi de razele binecuvântate. Prin lumina Învierii, până şi lucrurile lipsite de suflet îşi schimbă înfăţişarea. La fel se întâmpla şi cu holul Spitalului „Hipocrat" şi, mai târziu, cu capela aşezământului. Sfânta Liturghie din noaptea Învierii şi „Liturghia Iubirii"*, din dimineaţa următoare, scăldau în razele lor întreaga creaţie.

* „A doua Înviere" (n. red.).

Bucuria, optimismul, dragostea şi pacea care însoţesc lumina Învierii, erau prezente peste tot în spital. Cutremurul din mormântul Mântuitorului făcea să vibreze inimile tuturor bolnavilor. Pentru sufletele îndurerate, era însă o vibraţie binecuvântată:

„Paştile cele frumoase, Paştile Domnului, Paştile;
Paştile cele preacinstite nouă ne-au răsărit;
Paştile, cu bucurie unul pe altul să ne îmbrăţişăm;
O, Paştile, izbăvire de întristare!”

„Hristos a Înviat!”, vesteam, cu bucurie nemărginită, bolnavilor de prin saloane:

- Hristos a înviat, fraţilor! La mulţi ani, cu sănătate! Doar Hristos cel Înviat din morţi este Marele Doctor al sufletelor şi al trupurilor noastre. În curând, foarte curând, vă va ajuta să vă vindecaţi şi să vă întoarceţi la casele voastre bucuroşi, alături de familiile iubite”, le uram cu dragoste părintească.

Salutul pascal, izvorât din inimă, avea un ecou puternic în sufletele întristate de suferinţă ale bolnavilor. Cu bucurie duhovnicească smerită, dar nereţinută, corul asistentelor medicale, împreună cu tinere evlavioase, cântau „Hristos a înviat!”, precum şi alte tropare ale Învierii:

„Cântând preaslăvită Învierea Ta, Te slăvim pe Tine, o, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, şi credem că dăruieşti tuturor viaţă veşnică. Pentru aceasta, întru această numită şi sfântă zi, ca fraţii unul pe altul

să ne îmbrăţişăm. Iar pe cei ce ne urăsc pe noi, să-i iertăm pentru Învierea Ta...”.

Bolnavii asistau la această frumoasă procesiune a Bisericii noastre profund emoţionaţi. Cu credinţă şi respect nemărginit, sărutau icoana Învierii lui Hristos, pe care eu personal, în calitate de preot misionar, îmbrăcat în veşmintele liturgice, o purtam pe braţe.

În fruntea corului se afla directorul spitalului, care oferea fiecărui bolnav câte un ou roşu şi le ura însănătoşire grabnică. Într-un halat pe care îl îmbrăca numai în zilele de sărbătoare, asistenta-şefă oferea bolnavilor iconiţe cu Hristos cel Înviat din morţi, pe verso-ul căreia erau tipărite urări de sănătate.

Prin această procesiune pascală, adevărată sărbătoare a bucuriei, aşa cum se desfăşura la Spitalul „Hipocrat”, reuşeam să îi emoţionăm pe toţi cei prezenţi. Doctori, rude şi vizitatori rămâneau profund impresionaţi. Din ochii bolnavilor curgeau lacrimi sfinţite. Pentru ei, icoana Învierii era un dar nesperat.

De fiecare dată după terminarea procesiunii icoanei pe holurile spitalului, însoţit de credincioşi, mă întorceam la capelă. Acolo, după ce cântam troparul Învierii, adresam celor prezenţi câteva cuvinte:

- Dumnezeu ne-a învrednicit să ne punem, cu smerenie, în slujba celor suferinzi din acest spital. Sunt internaţi aici fraţi ai noştri din toate colţurile ţării. Cu toţii suntem profund emoţionaţi. Poate că unii dintre noi ne-am obosit în aceste zile, însă aceasta este o oboseală care, de fapt, ne odihneşte. Doar trupul

poate să se fi obosit, fiindcă cu siguranţă sufletul şi-a luat zborul. Oare câtă bucurie am reuşit să oferim şi câtă am primit? Cred că nespus de multă. Ne-am achitat de datoria pe care o avem faţă de cei suferinzi. Suferindul are nevoie disperată de mângâiere, de sprijin şi întărire din partea semenilor săi. De aceea, cu toţii simţim o satisfacţie nemărginită. Astăzi am primit multă putere şi nesfârşite urări de viaţă în Hristos. Să-i mulţumim, aşadar, lui Dumnezeu pentru că ne-a dat această şansă de a ne pune, cu toată fiinţa noastră, în slujba alinării suferinţei bolnavilor. Dumnezeu să ne dea putere, să ne lumineze, să ne fie sprijin, să ne bucure şi să ne miluiască pe noi toţi, astfel încât să avem o viaţă conformă cu voia Lui, întotdeauna întru slava Sa şi pentru mântuirea sufletelor noastre.

11. CURSURI DE CATEHETICĂ LA CAPELA „SFÂNTUL LUCA”

Cu ajutorul harului lui Dumnezeu, capela cu hramul „Sfântul Luca” era întotdeauna plină. În afară de bolnavii internaţi, familii de creştini, studenţi, angajaţi ai spitalului, tineri şi tinere participau nelipsit la fiecare Sfântă Liturghie sau slujbă. Celor mai mulţi dintre aceştia le eram duhovnic. La sfârşitul fiecărei rânduieli, mulţi dintre ei rămâneau pentru a-mi cere sfatul în probleme care îi frământau.

Încetul cu încetul, reuşisem să închegăm o familie binecuvântată. Între credincioşii participanţi la slujbe se stabiliseră legături strânse. Îi unea dragostea de Hristos şi respectul faţă de duhovnicul comun. Obosiţi de problemele din viaţa de zi cu zi şi de dezordinea din lume, aceştia găseau acolo linişte sufletească. Plecând, se simţeau pregătiţi duhovniceşte, înnoiţi sufleteşte şi mult mai puternici.

Cu nespusă bucurie, constatam setea duhovnicească şi zelul sfânt al acestora, şi în special al tinerilor, pentru o viaţă creştinească aleasă. Atunci când timpul îmi permitea, organizam în capelă cursuri de catehetică sau de studiu al pericopelor Sfintei Scripturi, spre folosul duhovnicesc al tinerilor care veneau acolo. Era una dintre activităţile dragi mie.

Şi în trecut activasem ca şi catehet. Mă aflam încă la Atena, laic fiind. În anii ce au urmat, din postura de ierodiacon în localitatea Kalavrita şi în satele din jur, dar şi din cea de preot prezbiter în diferite parohii, mi-am continuat această ativitate. Organizam cursuri de catehetică pentru începători, avansaţi şi foarte avansaţi, atât pentru băieţi, cât şi pentru fete.

În primii ani, îmi asumasem răspunderea predării cursurilor de catehetică, care se ţineau în fiecare duminică, pe durata programului de vizite, pentru că doar atunci aveam timp liber. Înfiinţarea Şcolii de catehetică în cadrul capelei „Sfântul Luca" a provocat multă bucurie celor care alegeau să participe acolo la slujbe, dar şi angajaţilor spitalului, care îşi aduceau bucuroşi copiii. Încetul cu încetul, în această şcoală au început să se formeze tineri şi tinere evlavioase. Candidaţii la postul de catehet erau deosebit de entuziaşti şi deloc puţini ca număr. Numeroşi erau, de asemenea, şi tinerii şi tinerele care se spovedeau regulat, îndeplinind astfel toate condiţiile pentru a activa în domeniul catehizării elevilor din învăţământul primar, gimnazial sau chiar liceal. Atitudinea creştinească a acestora, avântul lor spiritual îmi dădea curaj şi încredere. Toţi laolaltă aleseseră să lupte neîncetat împotriva păcatului, în strânsă comuniune cu Hristos şi cu Sfintele Taine ale Bisericii. Şi chiar nu erau deloc puţini cei care participau la acest ciclu folositor de studiu al Sfintei Scripturi, înălţându-se astfel duhovniceşte din ce în ce mai mult.

Datorită virtuţilor şi evlaviei de care dădeau dovadă, aceşti tineri se deosebeau mult de ceilalţi de aceeaşi vârstă, atât în viaţa privată, cât şi în locurile unde îşi desfăşurau activitatea sau studiau.

Viaţa departe de Biserică este lipsită de sens, făcând dovada unei dezordini sufleteşti. Aşa cum orice clădire are nevoie de temelii solide şi de materiale de foarte bună calitate pentru a putea fi construită corect şi durabil, la fel de statornică şi de potrivită trebuie să fie şi temelia vieţii credinciosului creştin.

Prin urmare, cu ajutorul harului lui Dumnezeu, conştiinciozitate şi mult zel, tinerii cateheţi îşi construiau vieţile pe temeliile solide ale credinţei în Dumnezeu. Curăţenia şi frumuseţea sufletelor lor li se putea citi pe feţele inundate de lumina cerească. Viaţa curată şi smerită a acestor tineri, care se implicau cu multă dăruire în lucrarea de catehizare, mă umplea de bucurie. Iar Dumnezeu a binecuvântat cursurile organizate la Capela Sfântului Evanghelist Luca şi pe participanţii la acestea.

Mulţi părinţi evlavioşi, care-şi înscriseseră copiii la cursuri, alegeau la rândul lor să participe, de multe ori, alături de alţi membri ai familiei. Întâlnirile noastre aveau un har special. Scopul lor nu era neapărat dobândirea de noi cunoştinţe, cât mai ales cultivarea concepţiei creştine în ceea ce priveşte familia. Copiii erau deosebit de bucuroşi. Inima le spunea să nu plece de acolo. Când cursul de catehetică se termina, aceştia se simţeau plini de sfinţenie, pregătiţi pentru a lupta

cu ispitele până la capăt. Atât la gimnaziu, cât şi la liceu aceşti tineri se numărau întotdeauna printre premianţi în ceea ce priveşte rezultatele la învăţătură şi comportamentul ales, de adevăraţi fii ai Bisericii lui Hristos.

În acest fel, şi viaţa devine mai frumoasă! Doar aşa trebuie înţeles spiritul Ortodoxiei! Doar aşa parfumul smereniei, al binecuvântării, al vieţii neprihănite şi plină de virtuţi este savurat de toţi membrii Bisericii. Doar aşa se poate lupta împotriva ispitelor şi a vieţuirii în păcat. Deşi aceşti tineri trăiau în mijlocul oamenilor, nu se lăsau influenţaţi de metehnele acestora. Prin viaţa lor curată, îngrijită, care răspândea peste tot parfumul cerurilor, loveau minciuna şi putreziciunea care ameninţă constant tot ceea ce există mai frumos şi mai binecuvântat.

Cu binecuvântare de la duhovnic, mulţi dintre tinerii şi tinerele participante la cursurile de catehetică ţineau lecţii asemănătoare şi în alte locaţii din Atena. Mai mult chiar, unii dintre aceştia deţineau şi diplomă de catehet, eliberată de Şcoala de Cateheţi ce funcţiona pe lângă Institutul de Misiune Apostolică a Bisericii Elene.

După cum am amintit deja, în capela Spitalului „Hipocrat" erau organizate şi cursuri de studiu al Sfintei Scripturi, destinate tinerilor de ambele sexe. Fiecare grupă era alcătuită din aproximativ 10-15 cursanţi. Mulţi dintre aceştia erau elevi ai renumitei şcoli „Rizario". Mai numeroase erau însă fetele.

La începutul cursurilor se făcea rugăciunea, după care se proceda la analiza unei pericope din Sfânta Scriptură, urmată de o discuţie constructivă. Pe parcursul acestor discuţii se lămureau anumite aspecte şi aveau loc schimburi de păreri referitoare la implementarea, în viaţa de zi cu zi, a învăţămintelor Sfintelor Evanghelii. Cu dorinţă şi evlavie profunde, tinerii participanţi la aceste cursuri pătrundeau tainele cuvintelor lui Dumnezeu, beneficiind astfel de învăţături de nepreţuit şi de îndemnuri pentru o viaţă plină de sfinţenie. Întâlnirile binecuvântate se încheiau cu rugăciuni formulate pe loc de către unul dintre participanţi, bineînţeles cu binecuvântarea mea.

Toţi aceşti tineri şi tinere răspundeau fără ezitare chemărilor preotului, pentru muncă duhovnicească în cadrul spitalului. Considerau ca pe o mare binecuvântare faptul că puteau să ajute la săvârşirea Tainei Sfântului Maslu şi la împărtăşirea bolnavilor din saloane. Când se citea Paraclisul Maicii Domnului, pe holuri, se îngrijeau să aducă acolo scaune şi băncuţe pentru bolnavi. În special de sărbătorile mari, de Crăciun, de Paşte sau în ziua sărbătoririi hramului capelei, atunci când icoanele aferente erau purtate prin toate saloanele spitalului, eforturile şi munca tinerilor înscrişi la cursurile de catehetică impresionau pe toată lumea. În fiecare duminică, aceştia împărţeau credincioşilor şi bolnavilor de prin saloane revista *Vocea Domnului*, precum şi tipărituri creştine sau cărţi pentru folos duhovnicesc. Nu de puţine ori trimiteam pe câte unul sau doi dintre aceştia să ţină

companie unui anume bolnav. Această diaconie era deosebit de folositoare bolnavilor, dar şi tinerilor înşişi, cărora le provoca o satisfacţie interioară nemăsurată.

Cu ajutorul harului lui Dumnezeu, studiul Sfintei Scripturi a dat roade bogate. Unii dintre participanţii la aceste întâlniri au devenit mai târziu clerici smeriţi, plini de virtuţi, slujind astăzi Biserica lui Hristos în diferite oraşe din Grecia. Alţii au devenit duhovnici, teologi, predicatori şi, mai înainte de toate, buni familişti, cei mai mulţi dintre ei având un număr mare de copii. Câţi dintre aceştia au avut însă chemare de la Dumnezeu, au îmbrăcat straiele călugăreşti, devenind monahi, ieromonahi şi egumeni de seamă ai sfintelor mănăstiri. Unii dintre aceştia au devenit chiar ierarhi, dovedindu-se vrednici slujitori ai Bisericii Greciei şi Ciprului.

Mulţi dintre participanţii la acele întâlniri, tineri cu o pregătire temeinică şi cu rezultate deosebite în domeniile în care activau, şi-au format familii după modelul creştin. Toţi aceştia, membri activi ai Bisericii, au înţeles să se implice şi în viaţa comunităţilor în care trăiau. Dumnezeu să-i binecuvânteze cu bogatele Sale daruri şi să le dăruiască tot harul din lume!

Şi fetele participante la aceste întâlniri au obţinut rezultate mulţumitoare, binecuvântate. Asupra acestora, Atotputernicul Dumnezeu Şi-a revărsat binecuvântarea Sa, dăruindu-le mult har, luminându-le şi îndrumându-le astfel încât să gândească şi să acţioneze în conformitate cu regulile vieţii în Hristos.

Întâlnirile acestea au fost deosebit de benefice, unicul scop al lor fiind sfinţirea tinerelor suflete. După rugăciuni stăruitoare, cele mai multe dintre tinerele participante au ales să-şi întemeieze familii binecuvântate, devenind mame exemplare, gata oricând de sacrificiu şi dăruite Bisericii. Mai mult, unele dintre acestea au reuşit şi întru ale ştiinţei, fiecare în domeniul ales. Domnul să le întărească şi să le dăruiască tot harul Său!

Între tinerele participante la întâlnirile de la capela spitalului, au fost însă şi câteva cu înclinaţie deosebită şi dorinţă sfântă de a se dedica în întregime şi necondiţionat vieţii în Hristos. Erau insuflate de idealul vieţii neprihănite, asemănătoare celei a îngerilor. De aceea, acestea au ales slujirea smerită şi calea fecioriei.

Când cineva se dedică Mirelui Ceresc, pătrunde tainele unui mare mister: „Nu toţi pricep cuvântul acesta, ci aceia cărora le este dat" (Mt. 19,11). Hotărârea nu trebuia luată însă la repezeală, pe fugă sau dintr-un entuziasm superficial. Era nevoie de multă credinţă, gândire şi rugăciune stăruitoare, pentru ca fiecare dintre acestea să poată constata dacă are, într-adevăr, această chemare. De aceea, în repetate rânduri, buzele lor tinere rosteau rugăciunea fierbinte: „Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu" (Ps. 142, 8).

Inimile lor ardeau de dragostea pentru Preamilostivul Iisus. Considerau toate lucrurile neimportante,

pregătite fiind să devină Roabe binecuvântate şi vrednice Mirese ale lui Hristos. Cu întreaga lor fiinţă, aceste suflete binecuvântate credeau şi experimentau neprihănit idealul angelic. Îl trăiau profund, în măreţia şi frumuseţea lui nemăsurată. Pusese stăpânire pe întreaga lor viaţă, iar acest fapt le dădea putere să treacă peste tot ceea ce venea în contradicţie cu acest sfânt ideal al lor.

Câtă frumuseţe! Toate defectele, lipsurile şi slăbiciunile omeneşti, care atât de mult solicită şi chinuie creatura slăbită a lui Dumnezeu, dispăruseră ca prin minune. Erau mereu doritoare de a se înălţa în alte lumi, mai strălucitoare, binecuvântate, păşind pe pământ, dar trăind în cer.

Simpla prezenţă a acestor tinere impunea respect. Ieşeau în evidenţă asemenea unui izvor de bunătate, datorită atitudinii lor smerite. Cel mai important lucru era însă faptul că şi la locul de muncă aceste tinere înţelegeau să se dedice cu totul, fiind întotdeauna pregătite, mulţumite şi foarte harnice. Zelul de care dădeau dovadă, precum şi întreaga lor înfăţişare constituia garanţia sigură a unei vieţi viitoare asemănătoare celei a îngerilor. Aşadar, studiul Sfintei Scripturi care, cu binecuvântarea harului lui Dumnezeu, s-a desfăşurat neîntrerupt în capela Sfântului Evanghelist Luca din anul 1960 până în anul 1985, s-a dovedit a fi deosebit de folositor. Binecuvântat fie Dumnezeu!

Preamilostivul Dumnezeu toată le îndură şi le iartă. Şi ce nu vede dragostea Sa? Din toate câte se

întâmplă în fiecare colţ de lume, ce este drept? Câte lucruri sunt pe placul Creatorului? Câte sunt curate şi neprihănite?

Fără îndoială, în lume predomină cei care aleg să trăiască departe de Hristos. De la vârsta adolescenţei şi până la adânci bătrâneţi, în marea lor majoritate aceştia aleg viaţa în desfrâu, savurând bucuriile traiului considerat modern. În fiecare clipă însă, miasmele păcatelor lor ajung în ceruri, întristându-L şi supărându-L nespus pe Sfântul Dumnezeu. În acelaşi timp însă, se întristează şi sufletele alese aflate deja acolo, care se roagă neîncetat pentru noi toţi cei ce trăim încă pe pământ, în această vale a plângerii.

Cât de frumoşi sunt însă, în această viaţă dezordonată, plină de deznădejde, credincioşii care luminează asemeni farurilor, meteoriţi ai vieţuirii creştine neprihănite! Mărire Ţie, Doamne! Să-i mulţumim, aşadar, lui Dumnezeu cel Necuprins, Care ne descoperă că încă există şi oameni plăcuţi Lui, lumina şi sarea pământului. Mai există, aşadar, oameni care I se dăruiesc şi care, prin puterea exemplului personal, previn sau chiar salvează multe suflete slabe de pe coborâşul prăpastiei păcatului spre care alunecă. Să ne rugăm, aşadar, ca Bunul Dumnezeu să sporească numărul şi virtuţile sufletelor neprihănite!

*

În anul 1980, la iniţiativa Preasfinţitului Alexie, pe atunci episcop de Diavleia, iar în prezent mitropolit de Trikkis şi Stagon, la Sfânta Mănăstire cu hramul

„Intrarea Maicii Domnului în Biserică”, din localitatea Oropos, a avut loc o întâlnire a preoţilor de spital din Atena, cu tema „Preotul de spital”. Reproducem în continuare intervenţia făcută cu acea ocazie de părintele Eusebiu, fondator şi ctitor al acestei Sfinte Mănăstiri.

PREOTUL DE CARITATE

SCURTĂ INTRODUCERE

Cu destul de mult timp în urmă, respectiv înainte cu aproximativ 40 de ani, doar în marile spitale puteau fi întâlniţi preoţi. În celelalte aşezăminte, precum şi în marile clinici particulare, aceştia nu existau. Astăzi, cu ajutorul harului lui Dumnezeu şi prin grija Bisericii noastre, aproape toate spitalele au preotul lor misionar. Acest lucru este pe cât de mulţumitor, pe atât de încurajator. Asta pentru că, în orice spital, preotul este indispensabil. Se impune ca acesta să se afle acolo unde există durere, la căpătâiul celor suferinzi, pentru că doar el aduce bolnavilor mângâiere şi speranţă.

În spital, preotul este căutat de toată lumea, nu doar de bolnavii credincioşi şi de rudele acestora, ci chiar şi de cei mai puţin credincioşi şi indiferenţi, care nu au o legătură strânsă cu Biserica. În cazurile grave, rudele aleargă la preot pentru bolnavii lor, încercând, plini de nelinişte binecuvântată, să-i ajute. Desigur, acest lucru le dă preoţilor curaj, pentru că în acest fel pot face dovada a ceea ce înseamnă credinţa în Dumnezeu şi în puterea Sfintelor Taine ale Bisericii. Din păcate însă conduita de acest tip nu constituie o regulă, de cele multe ori fiind rezultatul panicii. Cu alte cuvinte, credincioşii amintiţi nu manifestă nici un fel de perseverenţă, viaţa lor duhovnicească şi bisericească fiind una superficială, lipsită de substanţă.

A. PREOTUL ŞI MISIUNEA SA ÎN SPITAL

Între nenumăraţii oameni pe care îi întâlnim în toate ungherele oricărui spital - bolnavi, doctori, asistente medicale, funcţionari din administraţie sau întreţinere, personal auxiliar – îl putem întâlni şi pe reprezentantul lui Dumnezeu, preotul misionar. Fiecare secţie din spital dispune de un număr mare de funcţionari, care au ca sarcină îngrijirea şi ajutorarea bolnavilor. Preotul însă este doar unul singur. Prin calitatea cu care a fost investit, acesta este chemat să se îngrijească, prin rugăciune şi dragoste părintească, nu doar de cei bolnavi, ci şi de toţi cei ce lucrează în spital, fie ei doctori, asistente sau simpli funcţionari.

În spital, majoritatea oamenilor sunt foarte atenţi la mişcările preotului, de multe ori căutând chiar ceva de reproşat sau vreun moment de slăbiciune, gata de a-l judeca. De aceea, preotul de spital trebuie să se concentreze mult asupra misiunii sale, să fie sever şi atent cu el însuşi, să-şi urmărească şi să-şi cenzureze, în fiecare oră şi clipă, propriul comportament, să acţioneze în cadrul strict al misiunii sale şi să constituie, pentru toţi ceilalţi oameni, un exemplu demn de urmat.

În nici o clipă preotul nu trebuie să uite că el este reprezentantul lui Dumnezeu, lucrător al viţei-de-vie a

lui Hristos. Prin urmare, pentru credincioşi preotul constituie un punct de reper. Acelaşi lucru ni-l aminteşte şi Sfântul Apostol Pavel: „ci fă-te pildă credincioşilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credinţa, cu curăţia" (I Tim. 4, 12). Cu alte cuvinte, Sfântul Apostol atrage preotului atenţia să aibă grijă, pentru a putea deveni un exemplu luminos pentru credincioşi, în ceea ce priveşte sfaturile pe care le dă oamenilor, relaţiile şi iubirea sa faţă de aceştia, viaţa duhovnicească, credinţa luminată şi vie, neprihănirea şi curăţenia.

Stimaţi fraţi întru Hristos, trăim aproape de oameni cu caractere foarte diferite. Fiecare dintre aceştia are o lume a sa, cu o filosofie proprie de viaţă şi un mod de gândire diferit. În viaţă, fiecare om îşi croieşte un drum propriu. De aceea, se impune să avem foarte mare grijă de persoana noastră şi de felul în care ne purtăm. Misiunea noastră binecuvântată ne obligă să fim întotdeauna ponderaţi şi deschişi. „Nu fi nepăsător faţă de harul care este întru tine, care ţi s-a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor mai-marilor preoţilor" (I Tim. 4, 14), ne spune din nou Sfântul Apostol Pavel în epistola sa către Timotei. Să avem grijă, cu alte cuvinte, fiindcă neatenţia nu ni se potriveşte, fiindcă har sfânt ne-a fost dat!

Fraţilor, în spital preotul nu merge ca la un loc de muncă obişnuit, aşa cum procedează oamenii simpli, ci are de îndeplinit o chemare şi o misiune. Preotul nu este asemenea profesorului care examinează şi pune

notă, ci un reprezentant al lui Dumnezeu, administratorul harului Acestuia şi slujitorul Sfântului Său Altar. De aceea este obligat să fie mereu un exemplu.

Gura preotului trebuie să fie sfinţită, iar limba lui asemenea lirei cereşti şi a glasului îngerilor. Ce ne spune Sfântul Iacob despre gură şi limbă: „Cu ea binecuvântăm pe Dumnezeu Tatăl şi tot cu ea blestemăm oamenii, care sunt făcuţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Din aceeaşi gură ies, aşadar, binecuvântarea şi blestemul. Nu trebuie, fraţii mei, să fie acestea aşa. Oare izvorul aruncă din aceeaşi vână şi apa dulce, şi amară? Poate cumva smochinul, fraţilor, să facă măsline, sau viţa-de-vie să facă smochine? Tot aşa, izvorul sărat nu poate da apă dulce” (Iac. 3, 9-12)

Cu ajutorul limbii, ne spune Sfântul Apostol Iacob, îl slăvim pe Dumnezeu Tatăl. La fel însă, dacă nu suntem atenţi, cu limba putem blestema oamenii, creaţie a lui Dumnezeu menită să ajungă la asemănarea după har cu Creatorul lor. Aceeaşi gură, destinată doar să preamărească şi să binecuvinteze, pronunţă însă şi blesteme. Este oare corect? Cum este posibil, aşadar, ca din acelaşi izvor să izvorască, în acelaşi timp, şi apă sărată, şi apă dulce, bună de băut şi răcoritoare?

Cuvintele acestea sunt adresate de Sfântul Apostol tuturor creştinilor, tuturor membrilor oştirii Bisericii Ortodoxe, dar cu atât mai mult reprezentanţilor lui Dumnezeu pe pământ. Gura şi limba preotului trebuie

să fie asemenea trâmbiţelor cereşti. Din gura preotului trebuie să iasă întotdeauna cuvinte de slavă şi mulţumire faţă de Dumnezeu. Cât de necuviincioase şi egoiste sunt vorbele sau ţipetele aruncate la supărare! Trecerea preotului pe culoarele şi prin saloanele spitalului trebuie să fie asemănătoare propovăduirii lui Hristos. Umbra sa trebuie să trădeze smerenie, sfinţenie. Cuvintele preotului trebuie să fie asemenea sării din bucate, să dea gust, să mângâie, să insufle bolnavilor curaj şi speranţă.

Doar cu o astfel de viaţă, cu o astfel de gură, preotul poate câştiga încrederea bolnavilor, care îl întâmpină ca pe cel mai plăcut şi sfinţit vizitator al lor. Doar aşa, toate câte acesta le spune bolnavilor despre dragostea lui Dumnezeu, despre participarea la slujbe şi împărtăşirea cu Sfintele Taine ale Bisericii noastre, constituie mesaje de încurajare pentru lupta cu boala.

Preotul discută cu bolnavii cu dragoste, deschis şi politicos, spunându-le: „Ţinem mult la vieţile şi la sănătatea noastră. Şi nu facem deloc rău. Asta pentru că sănătatea constituie condiţia de bază pentru atingerea scopului nostru în scurta noastră viaţă pe pământ. Atunci când viaţa ne este ameninţată, facem tot ceea ce ne stă în putinţă pentru a o apăra. Ne adresăm doctorilor şi luăm medicamente. Chiar ne şi internăm, dacă este cazul. Dar oare nu Dumnezeu ne-a dăruit doctorii şi medicamentele?”.

Este general acceptat adevărul că sănătatea este bunul cel mai de preţ al omului. Cine ne-o dăruieşte

însă? Cine este izvorul sănătăţii? Cine altcineva în afară de Atotputernicul Dumnezeu, Izvorul de viaţă dătător şi Cauza tuturor lucrurilor bune? De aceea, de fiecare dată când sănătatea noastră se află în primejdie, primul către care trebuie să alergăm este Hristos, Unicul şi Atotputernicul Doctor. Numai El este puterea, viaţa şi mântuirea tuturor oamenilor.

În epistola sa, Sfântul Apostol Iacov ne spune: „Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoţii Bisericii şi să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului. Şi rugăciunea credinţei va mântui pe cel bolnav şi Domnul îl va ridica, şi de va fi făcut păcate, se vor ierta lui” (Iac. 5, 14-15).

Ne întreabă, aşadar, dacă vreunul dintre noi este bolnav şi, în acest caz, ne sfătuieşte să-l chemăm pe unul dintre preoţii Bisericii pentru a se ruga pentru noi şi pentru a ne unge cu ulei sfinţit, bineînţeles în numele Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Rugăciunile se transformă în credinţă puternică şi vie, îl salvează pe omul greu încercat de boală şi, cu binecuvântarea Mântuitorului Iisus Hristos, îl ajută să se ridice de pe patul de suferinţă. Prima „reţetă” pe care ne-o pune la dispoziţie Sfânta Evanghelie pentru vindecarea celor suferinzi este, aşadar, Taina Sfântului Maslu. De aceea, le spuneam bolnavilor:

- Sunt sigur că vă doriţi un Sfânt Maslu şi m-aş bucura să-l săvârşim împreună, pentru sănătatea noastră, a tuturor. Numai de câştigat vom avea. Ne va odihni şi ne va alina durerea. Cu ajutorul acestei

Sfinte Taine, Dumnezeu va vorbi direct minţilor şi inimilor noastre, vom simţi pe deplin dragostea Lui, ni se vor deschide drumuri noi, luminate, pentru îmbunătăţirea sănătăţii, astfel încât, fără întârziere, toţi cei suferinzi să se întoarcă bucuroşi la casele lor, la locurile de muncă, în sânul familiilor iubite.

Bolnavii ascultau toate câte le spuneam cu deosebit interes şi nespusă bucurie. Pe feţele tuturor putea fi citită încrederea pe care o aveau în slujitorul Sfântului Altar al lui Hristos. De aceea, le mai spuneam:

- Mâine, după servirea mesei, la sfârşitul programului de odihnă, vom săvârşi Taina Sfântului Maslu aici, în acest salon, fiindcă acesta este şi cel mai încăpător. Bineînţeles, vor veni aici bolnavi şi din celelalte saloane, câţi dintre aceştia sunt în stare să umble. Ne vom ruga toţi împreună, cu câtă putere ne-a mai rămas, rugându-L din suflet pe Iisus Hristos, Unicul Doctor adevărat, să ne dăruiască, în cel mai scurt timp posibil, sănătatea de care avem nevoie.

Se impune, deci, să avem credinţă absolută. Prin puterea lui Dumnezeu, toate bolile se vindecă. Câte minuni nu vedem, de altfel, în Sfânta Evanghelie? Sfânta Scriptură ne spune că „a străbătut Iisus toată Galilea, învăţând în sinagogile lor şi propovăduind Evanghelia Împărăţiei şi tămăduind toată boala şi toată neputinţa în popor. Şi s-a dus vestea despre El în toată Siria, şi aduceau la El pe toţi cei ce se aflau în suferinţe, fiind cuprinşi de multe feluri de

boli şi de chinuri, pe demonizaţi, pe lunatici, pe slăbănogi, şi El îi vindeca” (Mt. 4, 23-24).

Umbla, aşadar, Iisus prin întreaga Galilee, învăţând şi vindecând orice boală. De aceea, renumele Său s-a răspândit în întreaga Sirie, adunându-i aproape de El pe toţi cei ce erau chinuiţi de boli dintre cele mai grele. Pe nimeni nu lăsa însă nemângâiat Mântuitorul, ci dimpotrivă, îl trimitea la casa şi familia sa cu sănătate îndoită, atât sufletească, cât şi trupească. Pe paralizaţi, care, timp de mulţi ani de zile, fuseseră imobilizaţi la pat, îi ridica doar prin puterea cuvântului. Orbilor le dăruia lumina ochilor. Pe leproşi îi curăţa de crunta suferinţă, de care toţi se temeau. Pe cei demonizaţi, care erau în stare să rupă şi cele mai groase lanţuri, îi exorciza, scăpându-i de demonii care îi chinuiau. Tot aşa a vindecat-o şi pe femeia sângerândă. Mâinii uscate, incapabile să se mişte, i-a dat din nou viaţă. Până şi morţi a înviat. Oare nu trebuie să ne impresioneze profund toate acestea, fraţilor?

Hristos este acelaşi mereu, ieri, azi şi în vecii vecilor. Prin urmare, doar de noi depinde ajutorul Său mântuitor. Doar dacă, cu inimile deschise şi încredere, vom apela la puterea Sa dumnezeiască, prin mijlocirea Sfântului Maslu şi a celorlalte Sfinte Taine ale Bisericii, rezultatele vor fi pe cât de rapide, pe atât de binecuvântate. Doar dacă ne vom lăsa pătrunşi de harul lui Dumnezeu, înarmându-ne cu credinţa vie a lui Hristos, doar dacă vom apela la Iisus, dedicându-ne Acestuia întru totul, vindecarea noastră este garantată.

Mâine, aşadar, la orele 16:00, vom săvârşi aici Sfântul Maslu. Să ne pregătim cu toţii, deschizându-ne inimile, pentru a ne putea ruga cu căinţă. Hristos Se va afla alături de noi, în mijlocul nostru, ascultând rugăciunile fiecărui suferind în parte.

Toate acestea erau ascultate de bolnavi cu multă atenţie şi emoţie. De acum, aşteaptau cu multă nerăbarea sosirea momentului binecuvântat al Sfântului Maslu.

B. SFÂNTUL MASLU

Miercuri, orele 16:00. Adunaţi în salonul cel mai încăpător al spitalului, eram aşteptat pentru a săvârşi Sfântul Maslu. Venisem însoţit de o soră medicală evlavioasă, foarte bucuroasă că se învrednicise să ajute la săvârşirea Sfintei Taine. În halatul ei de un alb imaculat, semăna cu un înger. Mai întâi, pe masa din mijlocul salonului, am aşezat o candelă. Lângă aceasta, am pus o farfurie cu beţişoarele necesare, cu unul dintre capete înfăşurate în vată. Cu ajutorul acestora aveam să ung bolnavii îndată după săvârşirea Sfântului Maslu.

„Binecuvântat este Dumnezeu...”, mi-a răsunat vocea. Sfântul Maslu începuse. Cu mult respect, bolnavii s-au ridicat în picioare, urmărind slujba cu atenţie şi smerenie. Mulţi dintre aceştia îngenuncheaseră. În salon era o linişte deplină. Alături de bolnavi, la Sfântul Maslu asistau o mulţime de asistente şi rude ale bolnavilor.

În afară de vocea plăcută, plină de har, a asistentei care citea Apostolul, ajutându-mă cu multă evlavie ori de câte ori era nevoie, în salon era linişte deplină. Cu voce clară, evlavioasă, citeam rugăciunile şi pericopele din Sfânta Evanghelie. Toţi cei prezenţi erau foarte concentraţi asupra a ceea ce se întâmpla.

După cum ştim, Taina Sfântului Maslu este una destul de lungă. Bolnavii nu păreau însă deloc obosiţi. Stăteau neclintiţi, în picioare. Erau aşa de încântaţi, de fermecaţi de Sfântul Maslu, inimile le erau atât de pline de mulţumire, încât parcă nu doreau să se mai termine. În acele clipe sfinte, agonia care pusese stăpânire pe fiecare bolnav, în funcţie de boala de care suferea, precum şi durerea pe care fiecare dintre ei o simţise până atunci, dispăreau. Pe feţele lor chinuite de boală se putea citi blândeţea şi pacea, expresie a bucuriei totale.

Credeau cu toată fiinţa lor în puterea Sfântului Maslu. Erau convinşi că evoluţia bolii de care sufereau avea să fie una satisfăcătoare şi că, odată cu terminarea Sfintei Taine, aveau să se simtă mult mai bine. Încrederea lor în Marele Vindecător al sufletelor şi al trupurilor, Domnul nostru Iisus Hristos, le cuprinsese toată fiinţa. Deznădejdea care, mai devreme, îi avusese în stăpânire, dispăruse cu totul. Bolnavii erau convinşi că, în curând, aveau să se întoarcă sănătoşi la casele lor.

Toţi nutreau sentimente de recunoştinţă faţă de Preamilostivul Dumnezeu, Care-i vizita în acele clipe de suferinţă. Îmi mulţumeau pentru binele pe care li l-am făcut şi pentru efortul întreprins. Erau profund emoţionaţi de ajutorul sfânt nesperat. Simţeau din plin interesul şi dragostea părintească care li se arăta, de mare folos sufletelor lor.

Odată cu otpustul, am procedat la ungerea cu ulei sfinţit a tuturor celor prezenţi, rostind pentru

fiecare în parte rugăciunea de vindecare: „Părinte sfinte, Doctorul sufletelor şi al trupurilor...”. Mulţumirea pe care o simţeau bolnavii atinsese punctul culminant. Ajutat de o asistentă, m-am deplasat prin toate saloanele spitalului, pentru a-i unge şi pe bolnavii care, datorită stării grave în care se aflau, nu putuseră să asiste la binecuvântata slujbă a Sfântului Maslu.

Imediat după aceea, le-am spus „Noapte bună!”, urându-le din tot sufletul şi cu dragoste părintească însănătoşire grabnică.

C. SFÂNTA SPOVEDANIE

Lucrarea, misiunea preotului de spital nu se rezumă doar la a-i vizita pe pacienţii din saloane, la a sta de vorbă cu ei sau la săvârşirea Tainei Sfântului Maslu. Pentru preot, această Sfânta Taină constituie doar o ocazie de a face cunoştinţă cu bolnavii, de a-şi exprima dragostea pentru cei ţintuiţi la pat. Metaforic, am putea spune că Sfântul Maslu este doar o introducere, o pregătire pentru cea mai importantă parte a misiunii preotului în spital.

Obligaţia, dar şi dorinţa profundă a preotului de spital este de a-i ajuta pe bolnavi în mod esenţial, astfel încât aceştia să-şi învingă suferinţa şi să se întoarcă la casele lor cu credinţă sporită. În acealşi timp, dacă Dumnezeul Iubirii şi al Milei cheamă la El pe vreunul dintre aceştia, odată cu administrarea Sfintelor Taine va fi întru totul pregătit pentru călătoria spre Împărăţia cerurilor. Aceasta este misiunea preotului în spital, momentul culminant al slujirii sale. Dacă s-ar duce la bolnav în ultima clipă, doar atunci când îl cheamă rudele, nu ar mai avea nimic de făcut. Şi într-adevăr, ce ar mai putea face atunci preotul? Ce mai poate oferi unui trup neînsufleţit? În afară de o rugăciune, chiar nimic care să-i fie de folos. Prin urmare, dacă preotul nu se îngrijeşte şi nu-i pregăteşte pe bolnavi, misiunea sa este una ratată.

Scopul principal al preotului de spital este salvarea sufletelor bolnavilor, prin puterea harului care i s-a dat. Astfel, misiunea sa în mijlocul suferinzilor este una sfinţită, mântuitoare.

Preabunul şi Milostivul Dumnezeu îngăduie boala pentru pocăinţa sufletelor. Această încercare este trimisă de Dumnezeu pentru ca bolnavii să înainteze pe calea credinţei, să se poată mântui. Prin urmare, misiunea preotului de spital este să sape, să desţelenească, să are din nou, să cureţe buruienile din sufletele neroditoare ale bolnavilor şi să cultive flori plăcute lui Dumnezeu.

Asemenea unui înger pământesc sau a unui om ceresc, de la preotul de spital se aşteaptă jertfa personală. Prin înfăţişarea sa smerită, prin vorbele bune, chipul plăcut şi surâzător, delicateţea şi dorinţa de a ajuta, zelul şi bunătatea şi, mai înainte de toate, prin virtuţile şi sfinţenia vieţii sale, preotul de spital este chemat să ajute la mântuirea sufletelor.

Prezenţa preotului în spital, cu decenţa şi sfinţenia sa, este menită să-i mângâie pe bolnavi, să vorbească sufletelor îndurerate ale acestora. Singura grijă a preotului de spital trebuie să fie modul în care îl poate ajuta pe fiecare bolnav în parte, pentru ca aceştia să se apropie mai mult şi a-L cunoaşte mai bine pe Hristos. De aceea, preotul de spital trebuie să câştige încrederea bolnavilor şi să-i conducă pe drumul căinţei, alături de Hristos, spre Sfânta Taină a Spovedaniei.

Mărturisirea este esenţa misiunii şi a activităţii preotului în spital. Pentru atingerea acestui scop

sfânt, acesta va pleca din casa sa sau din lăcaşul de închinăciune înarmat cu multă rugăciune, pe deplin conştient de răspunderea pe care o are şi convins fiind de dragostea şi ajutorul lui Dumnezeu. În acest fel, este aproape imposibil să dea greş, să nu reuşească în misiunea sa. Doar aşa succesul său va fi deplin.

Bolnavii îl vor îndrăgi şi-l vor aştepta cu nerăbdare să-i viziteze, să se oprească puţin la patul fiecăruia. Iar în momentul în care, cu interes şi dragoste, acesta se va apleca asupra durerii acestora, adresându-le cuvinte izvorâte direct din străfundurile inimii, cu siguranţă va fi primit ca un mesager al lui Hristos. Doar aşa bolnavii îl vor asculta cu deosebită încredere, vor ţine cont de sfaturile lui şi, fără îndoială, vor accepta bucuroşi să se spovedească. Aşadar, ce poate fi mai bun, mai sfânt, mai folositor pentru bolnav? Odată cu Sfânta Spovedanie, bolnavul se va transforma într-un cu totul alt om, diferit de cel internat în spital, ca şi cum ar fi trecut printr-un fel de laborator duhovnicesc care i-a schimbat viaţa în totalitate.

Există însă oare, un laborator mai potrivit decât cel al vieţii mistice a Bisericii noastre? Harul Sfintelor Taine îl remodelează pe om, făcându-l mai puternic, ajutându-l să învingă răul cuibărit înlăuntrul său, să înfrunte dificultăţile cu răbdare, să stea deasupra slăbiciunilor sale şi să-şi îndrepte cursul vieţii în conformitate cu voia lui Dumnezeu. Iar toate acestea se întâmplă prin intermediul durerii şi al bolii. Acestea

înmoaie inima împietrită a omului ce trăieşte fără a-L cunoşte pe Dumnezeu, departe de Acesta.

Omul a fost înzestrat cu suflet nemuritor, pentru mântuirea căruia Dumnezeu îngăduie boala. Atunci când este internat într-o instituţie spitalicească unde există preot misionar, bolnavul are la dispoziţie toate mijloacele necesare pentru a-şi îndrepta paşii pe calea mântuirii.

Prin lucrarea săvârşită de preot în spital, bolnavii se întorc la casele lor mai drepţi, mai împăcaţi, mai conştienţi, mai liniştiţi, străini faţă de supărare şi blestem. Şi, cu toate că mulţi dintre aceştia, înainte de a fi internaţi în spital, erau asemenea unei sperietori în caselor lor, precum nişte tirani, se întorc la familiile lor alţi oameni, total schimbaţi.

Înainte de a fi loviţi de boală, soţia şi copiii tremurau în faţa lor. Acum însă acesta îi priveşte cu drag şi nu se mai satură să îi aibă în preajmă. Discută cu mult calm toate problemele familiei. La rândul lor, membrii familiei nu mai au reţineri în a-i mărturisi lucruri pe care, înainte de boală, nu aveau curajul a i le spune, referitoare la atitudinea lui tiranică, la blestemele rostite, la viaţa dezordonată, în păcat, la faptul că, înainte de boală, îşi petrecea tot timpul prin birturi şi cafenele. Până atunci, pentru acesta casa era un fel de hotel. Ne putem închipui durerea profundă, amărăciunea care îi încerca pe membrii familiilor unor astfel de oameni. După o perioadă petrecută la spital, însă, şi în urma influenţei benefice pe care

o exercită asupra lor Biserica, aceştia se întorc la casele lor alţi oameni, cu sentimente şi comportament total schimbate, preamărindu-L pe Dumnezeu pentru minunea intervenită în vieţile lor şi profund recunoscători Bisericii lui Hristos pentru ajutorul sfânt oferit pe perioada spitalizării.

Făcând apel la răbdarea şi dragostea dumneavoastră, a tuturor celor prezenţi, vă rog să-mi permiteţi să vă povestesc o întâmplare din multele pe care le-am trăit pe durata celor 28 de ani cât am slujit la Spitalul „Hipocrat”. Printre miile de bolnavi care au trecut sau au fost internaţi la Spitalul „Hipocrat”, s-a aflat şi domnul Christos, căsătorit şi cu copii, în vârstă de aproximativ 60 de ani. Nu părea a fi un om oarecare. Era destul de cult. Dacă te uitai însă mai atent la el, îţi puteai da seama că era un om epuizat. Evita discuţiile lungi şi fără rost. Stătea mai tot timpul întins, pentru că starea sănătăţii nu-i permitea nici măcar să se ridice în coate. Sunt convins că suferea mult, fiind conştient de faptul că situaţia sa era una destul de gravă.

Doctorii şi asistentele treceau, ca de obicei, pe holurile spitalului şi prin saloane, în încercarea lor de a alina durerea bolnavilor. Atent la toată forfota din spital, domnul Christos părea că se gândeşte: „Toţi aceşti oameni, doctori şi asistente, bucătărese sau femei de serviciu, se preumblă pe aici fiindcă aici este locul lor de muncă. Acel om însă, îmbrăcat în veşminte preoţeşti, ce caută aici? Care-i treaba lui? Ce-i cere fiecărui bolnav de care se apropie?”.

Acest gând îi stârnise curiozitatea. De acum îmi urmărea toate mişcările, bineînţeles fără a lăsa să se înţeleagă prea mult acest lucru. Mă vedea cum mă apropiam de bolnavi. Lângă patul la care mă opream, o soră medicală aşeza un paravan, iar eu, cu epitrahilul pe capul bolnavului, începeam să discut cu acesta. Pentru domnul Christos însă era pentru prima oară în viaţă când vedea acest lucru şi, de aceea, i se părea foarte ciudat.

La un moment dat, m-am apropiat şi de patul său. Nici nu am apucat să îl salut că şi-a şi ascuns faţa în pătură, în încercarea sa de a se feri de vizita nedorită. N-a reuşit însă. L-a învins politeţea şi astfel a fost nevoit să-mi vorbească. L-am salutat primul şi, cu multă bunătate şi dragoste, i-am urat însănătoşire grabnică:

- Nu vă neliniştiţi, domnule Christos, nu vă întristaţi, i-am spus. Cel mai plăcut ar fi fost să vă aflaţi acasă la dumneavoastră, aproape de familia iubită, în sănătate şi bucurie. Însă ce putem face? Speranţa noastră este doar la Dumnezeu, Marele Vindecător, cu ajutorul Căruia toate vor trece.

La următoarea vizită, am încercat să-l ajut şi mai mult:

- Bineînţeles, domnule Christos, că vom apela şi la doctori, la medicamente şi la tot ceea ce are mai bun medicina. Înainte de toate însă, întotdeauna ne adresăm lui Hristos, care este Cel mai Mare Vindecător al sufletelor şi al trupurilor. Se apropie Crăciunul,

domnule Christos şi, ca creştini adevăraţi ce suntem, se impune să ne pregătim, pentru a sărbători cu sufletul curat această sărbătoare sfântă a creştinătăţii. În fiecare duminică, la subsolul spitalului, pe holul Clinicii de Radiologie, oficiez Sfânta Liturghie. Ca duhovnic, stau la dispoziţia bolnavilor în fiece clipă. Toţi cei ce doresc se pot spovedi şi mai apoi se pot împărtăşi cu Sfintele Daruri, bineînţeles dacă primesc binecuvântare în acest sens. Odată cu acest dar ceresc se umplu de bucurie duhovnicească nemărginită, foarte folositoare sufletului. Oameni suntem, domnule Christos! Fiecare are slăbiciunile, defectele şi lipsurile sale. Nu cumva doriţi şi dumneavostră să vă spovediţi? Aţi dori să stăm puţin de vorbă? Să vă deschideţi sufletul şi să-mi spuneţi tot ceea ce vă apasă sufletul? După aceea vă veţi putea împărtăşi, pentru a avea şi dumneavoastră binecuvântarea lui Hristos şi a Bisericii.

Pentru domnul Christos, aceste cuvinte, această recomandare sfântă era ceva cu totul nou. Nu-i mai vorbise nimeni, niciodată, despre această Taină sfântă şi mântuitoare. S-a ridicat în coate, a deschis ochii şi a început să mă studieze atent:

- Interesul şi dragostea pe care mi le arătaţi mă emoţionează, părinte. Sunt convins că şi dumneavoastră, ca şi toţi ceilalţi, doriţi să mă ajutaţi să mă fac bine. După cum îmi dau seama, misiunea dumneavoastră aici este de a ajuta bolnavii să treacă mai uşor peste suferinţă. În acest moment însă nu mă

simt pregătit. Poate altă dată. O să vă chem eu când o să cred de cuviinţă. După cum vedeţi şi dumneavoastră, nu am voie să mă obosesc prea mult. Doctorii mi-au recomandat să stau cât mai liniştit, în pat.

- Foarte bine, domnul Christos. Nu vă necăjiţi! Nu face nimic. Eu mă aflu tot timpul în spital. Oricând vă hotărâţi, puteţi ruga o asistentă să mă anunţe şi voi veni imediat. Vă urez din tot sufletul ca ziua de mâine să vă găsească mult mai sănătos!

În după-amiaza zilei ce a urmat, eram din nou la patul său. Mi se părea mult mai liniştit. M-am apropiat şi i-am vorbit ca şi cum îl cunoşteam de mult. Ceva se întâmpla însă. Bolnavul îmi ascundea ceva. Îmi dădeam seama după felul cum arăta, după cum se exprima şi după gesturile sale. Se vedea că nu avusese nici o legătură cu Biserica şi că nu-L simpatiza pe Hristos. A refuzat din nou să se spovedească, pe motiv că starea sănătăţii nu-i permitea acest lucru.

Zâmbindu-i, am încercat să-l liniştesc. Încercam să-i explic că Sfânta Spovedanie este o Taină. Prin urmare, era vorba de ceva cu totul personal. Nu putea fi obligat să se spovedească. Dumnezeu respectă întru totul libertatea şi voinţa omului, răsplătind şi binecuvântând din belşug pe toţi cei care se folosesc de acestea aşa cum se cuvine. Dacă omul însă dă dovadă de voinţă adevărată şi curată, dragostea lui Dumnezeu îi vine în întâmpinare, ajutându-l. Dacă omul îşi mărturiseşte, cu căinţă sinceră, slăbiciunile şi păcatele, este cuprins de o bucurie nesfârşită.

Cuvintele mele se pare că l-au bucurat mult pe bolnav, provocându-i un fel de simpatie faţă de mine. Eram sigur că deja vedea cu alţi ochi lucrarea mea. Politicos, i-am urat din nou noapte bună.

Discreţia, dragostea creştinească, chipul zâmbitor şi întreaga înfăţisare plăcută a preotului de spital contează mult pentru starea sufletească a bolnavului. Cu surprindere, curând am observat că acest pacient, neîncrezător la început, mă aştepta de acum cu nerăbdare să trec şi pe la patul lui. Din anumite motive, hotărâsem să nu-l vizitez vreo două zile, în speranţa că îi voi stârni şi mai multă poftă pentru cele duhovniceşti. Şi, slavă lui Dumnezeu!, chiar aşa s-a şi întâmplat. După două zile m-am apropiat din nou de patul dânsului. De data aceasta, a fost primul care a salutat:

- Părinte, vă rog să veniţi şi la mine! Încă am proaspete în minte toate câte mi-aţi spus. Vreau să stăm de vorbă cât mai curând posibil. Aş dori să mă spovedesc! M-am gândit mult la Sfânta Spovedanie şi consider că, aşa cum mi-aţi spus şi dumneavoastră, este un act strict personal, care priveşte viaţa şi mântuirea mea. Mâine voi fi transferat în alt salon şi, de aceea, vreau să vă rog din suflet, fără întârziere, să treceţi pe acolo, unde vom avea mai multă intimitate.

Într-adevăr, în ziua următoare a fost transferat în alt salon. Asistenta-şefă şi ceilalţi angajaţi l-au întâmpinat cu multă bunătate şi dragoste. Mai mult chiar, după ce i-a vorbit despre buna organizare a spitalului

şi despre doctorii pricepuţi de acolo, asistenta-şefă, renumită pentru evlavia de care dădea dovadă, a adăugat:

- Vreau să ştiţi, domnule Christos, că spitalul nostru, în afară de personalul medical pregătit pe care îl are, dispune şi de preot misionar, un duhovnic experimentat care de mulţi ani locuieşte chiar în spital. Cunoaşte ce înseamnă durerea şi de aceea stă neîncetat la căpătâiul celor suferinzi, ajutând şi sprijinind pe fiecare bolnav în parte. Sunt pe deplin convinsă că vă veţi bucura mult să-l cunoaşteţi. Vă ofer şi această carte de suflet, convinsă fiind de multul folos duhovnicesc pe care vi-l va aduce.

A acceptat cartea şi, imediat, a început s-o citească. Rezultatul a fost pe cât de impresionant, pe atât de satisfăcător. Sufletul său s-a vindecat de aversiunea pe care o simţea faţă de Biserică şi preoţi. Cu voce plină de emoţie, s-a adresat asistentei-şefe:

- Uram Biserica. Eram un duşman înverşunat al ei. Pe preoţi nu voiam să-i privesc nici măcar de departe. Abia acum am înţeles însă de ce m-a adus Dumnezeu în Spitalul „Hipocrat”! De când am venit aici, dragostea Lui Dumnezeu nu-mi dă pace... Doamne, iartă-mă pe mine, păcătosul! Soră-şefă, m-am hotărât! Vreau din tot sufletul şi cu toată fiinţa mea să mă spovedesc. Nu puteam să-i sufăr pe preoţi, îi uram şi îi ironizam. Acum însă mă simt atras de preotul de aici ca de un magnet. Vreau să mă spovedesc cât mai repede posibil. Am mare nevoie de asta.

După multă rugăciune, în după-amiaza aceleiaşi zile, m-am apropiat din nou de patul domnului Christos. Părea într-o dispoziţie cu totul nouă, concentrat şi mult mai împăcat cu sine. Cu gingăşie, smerenie şi o înfăţişare total schimbată, mi-a spus:

- Părinte, îţi mărturisesc că m-ai învins. Ai îmblânzit răul din mine, sufletul meu sălbatic... Consider că, prin pregătirea pe care aţi făcut-o şi prin influenţa binefăcătoare pe care aţi avut-o asupra mea, am reuşit să mă smulg din ghearele păcatului. De acum sunt al dumneavoastră... Vă rog să vă aşezaţi lângă mine şi să mă ajutaţi să mă spovedesc, să-mi alung din suflet tot noroiul păcatului. Vreau să-mi găsesc liniştea, să mă împac cu mine însumi. Deşi sunt de faţă şi alţi bolnavi, nu-mi mai pasă deloc. Nu mă voi opri. Nu are nici o importanţă dacă vor auzi şi aceştia spovedania mea.

I-am mulţumit lui Dumnezeu pentru minunea pe care o săvârşise în sufletul domnului Christos. Cu şi mai multă simpatie şi dragoste, i-am făcut cunoscut faptul că Dumnezeu îl iubeşte mult şi că îl adusese în acest chip minunat în acea situaţie, pentru a-l binecuvânta şi înapoia familiei vindecat atât sufleteşte, cât şi trupeşte. Totuşi, din motive care ţineau de secretul Tainei, i-am propus să ne vedem în dimineaţa următoare.

Într-adevăr, în dimineaţa ce a urmat, imediat după vizita doctorilor şi după ce asistentele şi-au terminat treaba, m-am dus la dânsul. Ceilalţi bolnavi din

salon au ieşit pe culoar. I-am aşezat epitrahilul pe creştet şi am rostit rugăciunea cuvenită. Deplin conştient de ceea ce făcea, domnul Hristos a început să se spovedească...

Spovedania a durat destul de mult. Bolnavul părea însă că renăscuse. Se simţea odihnit. Se eliberase de lucrurile murdare, nefolositoare adunate în suflet ani la rând. Prin spovedania curată şi sinceră pe care a făcut-o, a reuşit să se debaraseze de remuşcările care îl chinuiau şi de dispreţul şi de indiferenţa pe care o manifestase atâta timp faţă de Dumnezeu şi de slujitorii Acestuia. Deşertăciunii sufletului i-a luat locul prezenţa mângâietoare a lui Dumnezeu.

„Cumplită-i nepăsarea, mare-i pocăinţa”, spune un tropar al Bisericii noastre din Miercurea Mare. Atunci când slujitorul lui Dumnezeu vede căinţă sinceră, Îl preamăreşte şi-I mulţumeşte lui Dumnezeu. Din mulţimea de cazuri pe care le întâlneşte orice duhovnic, unul ca acesta iese în evidenţă, iar preotul nu are decât de câştigat, ieşind mai întărit în slujirea sa.

Pentru domnul Christos, acea zi a fost cea mai frumoasă din viaţa sa. Spovedania a durat ceva mai mult de o oră. Încercase să nu uite nimic ascuns în suflet. La sfârşit, mi-a mărturisit că niciodată în viaţă nu mai simţise atâta bucurie şi împăcare. Deşi avusese multe bucurii în viaţă, o experienţă asemănătoare nu mai cunoscuse niciodată. Îi mulţumea cu lacrimi Preamilostivului Dumnezeu pentru darul nesperat pe care i-l făcuse şi pentru binecuvântarea pe care i-o trimisese. După ce s-a spovedit, m-a întrebat:

- Părinte, m-am eliberat de păcate? O să-mi ierte Dumnezeu toate câte am făcut?

Cu multă convingere, i-am răspuns:

- Dragă domnule Christos, Părintele nostru ceresc, Dumnezeu, înseamnă Iubire, un ocean imens de iubire. Tocmai datorită acestei iubirii necuprinse L-a trimis în lume pe Fiul Său Cel Unul Născut, pe Domnul nostru Iisus Hristos, ca să-i mântuiască pe toţi oamenii şi să le facă cunoscută slava lui Dumnezeu. Aceeaşi iubire a lui Dumnezeu a permis şi suferinţa prin care treceţi, astfel încât să ajungeţi la spital şi să aibă loc această minune a pocăinţei dumneavoastră. Acesta este motivul pentru care trăiţi această bucurie şi pace nesfârşită. Împreună cu dumneavoastră se bucură tot cerul. Domnule Christos, acum trăiţi cel mai sfânt moment al vieţii dumneavoastră. Aţi redevenit la fel cum eraţi după Sfântul Botez, de parcă tocmai aţi ieşit din cristelniţa lui Hristos. Toate păcatele v-au fost iertate de iubirea lui Dumnezeu: „N-am venit să chem pe cei drepţi, ci pe păcătoşi la pocăinţă”, spune Mântuitorul Hristos.

- Chiar aşa, părinte? Toate câte am făcut mi-au fost iertate?

- Da, domnule Christos. Taina Sfintei Spovedanii, una dintre cele şapte Sfinte Taine ale Bisericii noastre, este foarte puternică. Trebuie să credeţi în ea, aşa cum vă văd şi mă vedeţi. Iubirea lui Dumnezeu v-a iertat, ştergându-vă toate păcatele.

- Oh, Doamne! Îţi mulţumesc nespus pentru acest dar de nepreţuit al pocăinţei şi al spovedaniei, pe care

mi l-ai dăruit astăzi. Multă tristeţe Ţi-am mai provocat. Te rog, iartă-mă!... Părinte preacucernice şi drag, vă sunt foarte recunoscător. Mă simt obligat faţă de dumneavoastră, pentru că mi-aţi oferit acel ceva pe care nimeni nu mi l-ar fi putut oferi: fericirea cea adevărată şi sfântă, liniştea sufletească şi pacea conştiinţei. Vă mulţumesc din suflet! De acum înainte voi încerca să-mi trăiesc noua viaţă aşa cum mi-a descoperit-o Dumnezeu. Iubirea Lui m-a uşurat de povara păcatelor, m-a smuls din vieţuirea în păcat... Îmi doresc mult să-mi continui viaţa în acest fel. Vă rog, dacă se poate, să mă vizitaţi în fiecare zi. Prezenţa dumneavoastră îmi dă putere, îmi alină şi îmi bucură sufletul.

Cât timp domnul Christos a mai rămas internat în spital, l-am vizitat destul de des. De fiecare dată când stăteam de vorbă cu dânsul, părea că alungă din mintea sa orice nelinişte şi teamă şi că sufletul i se umplea de bucurie şi speranţă în Dumnezeu. Punctul culminant al mângâierii sale a fost însă Potirul Vieţii.

După fiecare Sfântă Liturghie, îmbrăcat în veşmintele preoţeşti, mă deplasam prin saloane, pentru a-i împărtăşi pe toţi cei care se pregătiseră în prealabil. Prezenţa mea îi binedispunea şi pe ceilalţi bolnavi, astfel încât, de multe ori, îmi cereau să-i împărtăşesc. Alături de mine erau întotdeauna prezente şi una sau două asistente de spital. Una dintre acestea nota numele bolnavilor care urmau să se împărtăşească, iar cealaltă purta coşul cu anafură. De cum

intram, atmosfera din saloane se schimba brusc şi orice activitate înceta. Se aşternea linişte deplină, pentru ca bolnavii să se poată împărtăşi cu evlavie şi respect.

Profund recunoscător şi emoţionat, în patul pe care se afla l-a primit şi domnul Christos pe Marele Vizitator, Domnul Cerului şi al Pământului. La fel ca şi ceilalţi bolnavi, cu ochii în lacrimi s-a împărtăşit cu Sfântul Sânge şi Trup al Mântuitorului. Sufletul său sălta de bucurie şi împăcare, iar chipul luminat, radia de fericire. Pentru domnul Christos, Potirul Vieţii devenise renaştere sufletească. Cu toate că era un om cult, deosebit de inteligent, nu putuse până atunci să înţeleagă bucuria care îl aştepta după Sfânta Împărtăşanie. Conştient de nevrednicia sa, cu capul plecat, mulţumea şi-L preamărea pe Dumnezeul Iubirii şi al Milostivirii pentru nesperatul dar. După câteva zile, pregătit fiind să părăsească spitalul, mi-a dat adresa sa, cu rugămintea fierbinte de a-l vizita, pentru a-şi putea înnoi harul duhovnicesc.

L-am salutat frăţeşte, urându-i din inimă sănătate şi binecuvântări din belşug, aşa cum îl învrednicise Dumnezeu. L-am sfătuit să se roage neîncetat, să meargă la Biserică în fiecare duminică, bineînţeles dacă sănătatea îi permitea acest lucru, să citească în fiecare zi Sfânta Scriptură, texte din Sfinţii Părinţi şi alte scrieri folositoare sufletului şi să trăiască fiecare moment ca şi cum s-ar afla înaintea lui Dumnezeu, având deplină încredere în Creatorul său în ceea ce priveşte sănătatea şi întreaga sa viaţă.

După cum m-au informat cei din familia sa, la scurt timp după externare sănătatea sa s-a înrăutăţit şi în curând domnul Christos s-a mutat la ceruri. Era însă înarmat cu toate cele necesare vieţii veşnice. Dăduse dovadă de multă căinţă, optimism şi credinţă vie. A plecat liniştit, cu sufletul împăcat.

Înaltpreasfinţia Voastră, preacucernici Părinţi, consider că sfinţenia pe care am dobândit-o prin Taina Hirotoniei trebuie să ne emoţioneze în fiecare clipă a vieţii noastre. Iubirea arătată nouă de Bunul Dumnezeu ne-a dat posibilitatea de a ne transforma în economi ai Sfintelor Sale Taine. Sfânta Slujire a Preoţiei ne cheamă, aşadar, la sacrificiu, la viaţă în virtute şi sfinţenie, aşa cum se cade slujitorilor vrednici ai Viţei lui Hristos.

Cu câteva zile în urmă, după o vizită pe care am făcut-o Presfinţitului Episcop Alexie de Diavleia, m-am întors în Atena, locul în care mi-am început ucenicia. Acolo, în Piaţa Constituţiei, la monumentul închinat soldatului necunoscut, am observat ceva care m-a impresionat foarte mult. În pas de defilare, trei soldaţi se deplasau unul în spatele celuilalt, pentru a ajunge la santinelele pe care urmau să le înlocuiască. Aveau privirile aţintite drept în faţă. Perfect sincronizate, mâinile şi picioarele li se mişcau cu precizie matematică, ca şi cum era vorba de un mecanism electric. Întreaga lor înfăţişare impresiona. Prin minte mi-a trecut următorul gând: „Cu câtă dăruire şi concentrare

își fac acești soldați datoria față de patrie! Se străduiesc să nu se abată nici un milimetru de la ceea ce învață la instrucție”.

Noi, preoții, ce facem în acest sens? Avem grijă de gesturile și comportamentul nostru? În ziua hirotoniei noastre, când ni s-a dat cel de-al doilea grad de preoție și, prin mijlocirea arhiereului, am devenit preoți prezbiteri, Dumnezeu ne-a încredințat moștenirea Bisericii. „Primește această moștenire, ne spune, și ai grijă de ea până la a doua venire a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Fraților, am trăit acea zi de neuitat profund emoționat. Continuăm până astăzi să trăim, să păstrăm vii în mințile și inimile noastre, sentimentele înălțătoare pe care le-am trăit atunci?

Suntem printre favorizații acestei lumi. Sfânta Biserică ne cheamă la sacrificiu în slujba fraților noștri întristați și suferinzi de prin spitale. Misiunea pe care o avem de îndeplinit nu e deloc ușoară. Prin urmare, cu lacrimi și rugăciuni fierbinți, să îngenunchem în fața Preamilostivului Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, pentru ca Acesta să ne întărească, să ne lumineze, să ne păzească și să ne îndrume în slujirea sfințită de care am fost învredniciți.

Ținem în mâinile noastre o mulțime de suflete, cele mai multe dintre acestea înțelenite lungă vreme. Preoți cu parohie sau misionari, cu toții suntem chemați să alinăm durerea nemiloasă, să ne transformăm în unelte în sprijinul celor aflați în suferință, în torțe ale sacrificiului, iubirii și dăruirii, astfel încât să ducem la bun sfârșit misiunea care ne-a fost încredințată.

EPILOG

Treizeci şi cinci de ani de slujire întru alinarea durerii, la căpătâiul celor suferinzi. Mulţumesc lui Dumnezeu! Spitalul este ca o şcoală, suferinţa este ca o universitate. Mulţumesc nespus lui Dumnezeu că m-a învrednicit să slujesc şi, în acelaşi timp, să mă călesc în Viţa-de-vie aleasă a Sa.

Defectele, slăbiciunile şi lipsurile mele nu au împiedicat Sfântul Har să se reverse asupra oamenilor. Preabunul, Milostivul Dumnezeu a binecuvântat slujirea mea la capela Spitalului „Hipocrat" cu daruri nepreţuite. În primul rând, iubirea Sa ne-a dăruit acest sfânt lăcaş de închinăciune, pentru mângâierea şi folosul sufletesc al bolnavilor. În acelaşi timp, Bunul Dumnezeu S-a îngrijit ca acest lăcaş să se transforme curând într-un centru duhovnicesc, spre care au fost atraşi mulţi creştini evlavioşi, chiar şi din afara spitalului.

În toţi aceşti ani, colaborarea pe care am avut-o cu personalul din administraţie şi de pe secţii a fost una deosebit de productivă. Nu a lipsit nici respectul şi aprecierea reciprocă. Ţelul nostru comun a fost mângâierea bolnavilor aflaţi în suferinţă. Câţi dintre aceştia au ajutat şi au fost alături de Biserică, s-au bucurat de bogate binecuvântări şi de grija lui Dumnezeu, pe întreg parcursul vieţii.

Desigur, am întâmpinat şi multe dificultăţi şi piedici. Multe dintre acestea păreau de netrecut, peste puterea mea. Însă, prin harul şi dragostea lui Dumnezeu, le-am depăşit pe toate, fiindcă de fiecare dată, dragostea Sa ne oferea cea mai bună soluţie.

În toţi aceşti ani, prin acest spital au trecut mii de bolnavi, toţi suflete îndurerate, cu agonia şi tristeţea zugrăvite pe feţe, cu trupuri chinuite sau chiar schimonosite de suferinţa grea. Pentru mine, fiecare bolnav a fost un caz special. De multe ori însă, sărăcia sau problemele familiale îngreunau situaţia bolnavilor. Important a fost însă faptul că mulţi dintre aceştia nu dispuneau de un capital duhovnicesc, pentru a putea face faţă încercării la care erau supuşi. Când nu există credinţă vie în Hristos şi în puterea Sfintelor Taine, durerea este greu de suportat.

Misiunea preotului de spital este deosebit de grea, de apăsătoare. Acesta trebuie să se sacrifice, cu toată dragostea de care e în stare, pentru mângâierea creaţiei lui Dumnezeu, trecută prin focul durerii, să ajute, să întărească, să inspire speranţa şi credinţa în Hristos.

Slavă Ţie, Doamne! Dragostea Ta nu m-a părăsit niciodată. De la cele mai simple cazuri până la cele mai grele, mâna Atotputernicului Dumnezeu mi-a arătat drumul care trebuia urmat. Cu ajutorul şi luminarea Sa mi-am continuat drumul. Acela mergea înainte, deschizându-ne calea şi înmuind până şi cele mai împietrite inimi. Prin mijlocirea Sfintelor Sale

Taine, Sfânta noastră Biserică a dăruit bolnavilor putere şi har din belşug, astfel încât aceştia să se întoarcă la casele lor total schimbaţi, renăscuţi şi bucuroşi. Puţini au fost cei care au refuzat ajutorul, cei mai mulţi dintre aceştia eretici.

Se întâmplă de multe ori să întâlnesc oameni necunoscuţi care, radiind de bucurie, mi se adresează:

- Părinte, dumneavoastră sunteţi preotul de la Spitalul „Hipocrat”? Cu mulţi ani înainte, am fost internat acolo. Nu voi uita niciodată Liturghiile de pe culoarul Clinicii de Radiologie. Parcă ne aflam într-o catacombă!

Sau:

- Părinte, l-aţi spovedit şi împărtăşit pe tatăl meu, internat la „Hipocrat” în anul 1965. Dumneavostră l-aţi pregătit pentru Împărăţia cerurilor. Vă sunt profund recunoscător!

Mă mir de fiecare dată şi mă emoţionez de câtă dragoste sunt în stare oamenii! Cu siguranţă, toate aceste suflete urcate la ceruri, cu cele de trebuinţă vieţii veşnice, se roagă pentru noi de acolo, de sus. Îmi vine în minte acum o imagine rară. Cândva îi priveam pe mecanicii de locomotivă cum alimentau continuu trenul cu cărbune, în drum spre localitatea Diakopto, regiunea Kalavrita. Alimentau locomotiva cu o voioşie greu de descris. La el facem şi noi, preoţii, când luăm din tezaurul inepuizabil de har, pentru a da credincioşilor. Suntem, aşadar, un fel de administratori ai harului lui Dumnezeu, pe care îl pompăm

din izvorul Său sfânt, nesecat şi curat, oferindu-l semenilor noştri plini de păcate, lipsuri şi defecte, ne transformăm în instrumente ale harului lui Dumnezeu! La fel s-a întâmplat şi la Spitalul „Hipocrat" unde, tot ceea ce s-a reuşit se datorează, în exclusivitate, harului Preamilostivului nostru Iisus Hristos şi credinţei oamenilor.

Binecuvântat este Dumnezeu!

Redactor: Dragoş Dâscă
Corector: Daniela Cojocariu
Tehnoredactor: Rema Zugravu
Design: Gabriela Radu
DTP: Leonard Lunguleac

Bun de tipar: 2013. Apărut: 2013
Editura Doxologia, Cuza-Vodă 51, 700038, IAŞI
Tel.: (0232)216693; (0232)218324; Fax: (0232)216694
http://editura.doxologia.ro,
E-mail: editura@doxologia.ro